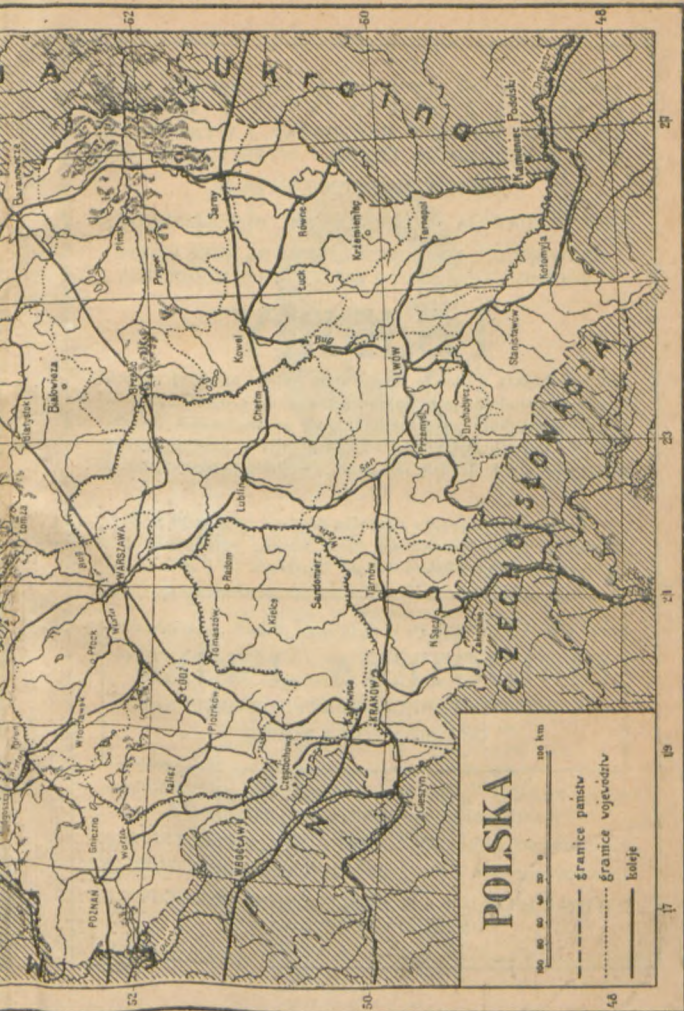






KSIĄŻNICA-ATLAS

ZJEDNOCZ. ZAKŁADY KARTOGRAF. I WYDAWNICZE
TOW. NAUCZ. SZKÓŁ ŚREDN. i WYŻSZYCH, SP. AKC.

OD 1. X. 1923 ROKU WYDAJE

POD REDAKCJĄ WŁADYSŁAWA KOPCZEWSKIEGO

NAJWIĘKSZY, NAJPIĘKNIEJSZY I NAJCIEKAWSZY
TYGODNIK ILUSTROWANY DLA MŁODZIEŻY

ISKRY

Zawiera bogatą i obficie ilustrowaną treść: powieści, nowele, poezje, opowiadania podróżnicze, historyczne, geograficzne, przyrodnicze, artykuły popularno-naukowe ze wszystkich dziedzin wiedzy i techniki, wiadomości z całego świata, gazetkę najważniejszych wypadków, listy redaktora, rozrywki, konkursy, żarciki i t. d.

Prenumerata wynosi z przesyłką pocztową rocznie: 19 zł. 60 gr., półrocznie: 10.30, kwartalnie: 5 zł. 40 gr., miesięcznie 2 zł. Cena pojedynczego numeru 45 gr. Zagranicą — 4 dol. rocznie.

OD GRUDNIA 1924 R. WYCHODZI PRZY „ISKRACH”

BIBLIOTEKA „ISKIER”

POWIEŚCIOWA, PODRÓŻNICZA I POPULARNO-NAUK.
CO ROKU KILKA TOMÓW

Adres Redakcji „ISKIER” I BIBLIOTEKI „ISKIER”:
WARSZAWA, WARECKA 14. TEL. 507-57.

Adres administracji: LWÓW, CZARNIECKIEGO 12, TEL. 3-45.

Filja administracji: WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 59. Tel. 223-65

PRENUMEROWAĆ NAJLEPIEJ W MIEJSCOWYM
URZĘDZIE POCZTOWYM.

W 80-ą ROCZNICĘ URODZIN, A 15-ą ROCZNICĘ ŚMIERCI



BOLESŁAW PRUS

(ALEKSANDER GŁOWACKI)

urodził się 20 sierpnia 1847 roku jako syn oficjalisty w majątku w Żabczu pod Hrubieszowem. Skończywszy szkołę średnią w Lublinie, wstąpił na studia matematyczne i przyrodnicze do Szkoły Głównej w Warszawie. Od r. 1868 artykułem w „Opiekunie Domowym” rozpoczyna się długi i pracowity żywot pisarski i dziennikarski Prusa. Zmarł dnia 19 maja 1912 roku. Pochowany w Warszawie na cmentarzu Powązkowskim.

Człowiek jest to istota przedewszystkiem powołana do czynów. (N. i. 4.).

KALENDARZ STANOWI WŁASNOŚĆ

ADRES

Inne szczegóły obacz na stronie 8.

OD WYDAWCY.

W pierwszym roczniku napisałem te słowa:

„Oto Wasz nowy przyjaciel, towarzysz, doradca, może niekiedy nauczyciel. Ma Wam towarzyszyć przez cały rok w Waszych pracach i zabawach, chce być z Wami wszędzie i nieodstępnie, chce Wam pomagać i ułatwiać. Przyjmijcie go życzliwie, słuchajcie bez uprzedzenia — a gdy rok się kończyć będzie Waszej z nim zażyłości, pożegnacie go, pewnie, wdzięcznem sercem i weźmiecie jego następcę na towarzysza równie Wam oddanego, jak ten. Ale i on niech nie legnie w zapomnieniu: nieraz do niego zajrzyjcie, znajdziecie tam kronikę własnego życia. Z tej kroniki wyczytacie, jak się doskonalić, jak iść wciąż naprzód. Temu celowi chce służyć nasz KALENDARZ „ISKIER“.

Z temi słowami siedł do Was pierwszy rocznik, powtórzył je na wstępie także rocznik drugi, a może powtarzać je będą stale roczniki następne, bo dwa lata doświadczeń wskazały, że były one słuszne.

W nowym — III — roczniku są pewne zmiany, idące po myśli życzeń dotychczasowych przyjaciół. Stukilkudziesięciu nadesłało swoje w tej mierze uwagi.

Pierwszą zmianą, ale czasową, jest ułożenie Kalendarza na półtora roku, by od r. 1928 mógł wychodzić zgodnie z rokiem kalendarzowym. Drugą — to zamiar przeniesienia wszystkich obszerniejszych działów na koniec za notatkami. Ale obecnie, ponieważ liczymy w tym ciężkim roku tylko na dawnych przyjaciół, prosimy ich, by te działy służyły im ze starego Kalendarza (1925/6). Gdybyśmy je powtórzyli, Kalendarz byłby i za drogi, i za duży.

Aby z Kalendarza „ISKIER“ mieć prawdziwy pożytek, trzeba najpierw nauczyć się go używać. — Przeczytaj uwagi na stronie 10.

12.11.28
CASA 4824/1926-27

Bez silnego postanowienia człowiek jest jak miyn bez wody.
Bolesław Prus („Placówka“).

KALENDARZ „ISKIER“

NA ROK 1926 i 1927

MAŁA ENCYKLOPEDJA I NOTATNIK

OPRACOWAŁ: **WŁADYSŁAW KOPCZEWSKI**

WYDAWNICTWO REDAKCJI „ISKIER“
TYGODNIKA ILUSTR. DLA MŁODZIEŻY

ROK III

Z BIBLIOTEKI

Dra FRANCISZKA UHORCZAKA.

0392

k 1283/71/107

BIBLIOTeka
UMCS
ZUBLIK



KSIĄŻNICA - ATLAS

ZJEDNOCZ. ZAKŁADY KARTOGRAF. I WYDAWNICZE
TOW. NAUCZ. SZKÓŁ ŚR. I W., SP. AKG.

LWÓW - WARSZAWA

1 9 2 6

Wszelkie prawa przedruku zastrzeżone.
Odbito w Zakładach Graficznych „Biblioteka Polska“ w Bydgoszczy.

Lipiec	Sierpień	Wrzesień	1926	Październik	Listopad	Grudzień
1 C NPK. J. Ch.	1 N Piotr	1 S Bronisława	1 P Jan z D.	1 P Jan z D.	1 P Wsz. Św.	1 S Eligjusz
2 P Naw.NMP.	2 P NMP. An.	2 C Stefan	2 S Anioł Str.	2 S Anioł Str.	2 W Dz. Zad.	2 C Bibijanna
3 S Anatoliusz	3 W Rel. ś. Szcz.	3 P Szymon	3 N Kandyd	3 N Kandyd	3 S Hubert	3 P Franc. Ks.
4 N Józef Kal.	4 S Dominik	4 S Rozalja	4 P Franciszek	4 P Franciszek	4 C Karol B.	4 S Barbara
5 P Antoni Z.	5 C NPM. Śn.	5 N Wawrzyn.	5 W Placyd	5 W Placyd	5 P Zachary.	5 N Sabba
6 W Izajasz	6 P Przem. P.	6 P Zachary.	6 S Bruno	6 S Bruno	6 S Feliks	6 P Mikolaj
7 S Cyryli Met.	7 S Kajetan	7 W Jan	7 C NMP. Róż.	7 C NMP. Róż.	7 N Nikander	7 W Ambroży
8 C Elżbieta	8 N Cyryak	8 S Nar. NMP.	8 P Pelagia	8 P Pelagia	8 P Gotfryd	8 S NP. NMP.
9 P Weronika	9 P Roman	9 C Sergiusz	9 S Dionizy	9 S Dionizy	9 W Teodor	9 C Leokadja
10 S 7 br. męcz.	10 W Bohdan	10 P Mikolaj	10 N Franciszek	10 N Franciszek	10 S Andrzej	10 P NMP. Lor.
11 N Pelagia	11 S Zuzanna	11 S Prot. Jac.	11 P Placyd	11 P Placyd	11 C Marcin	11 S Damazy
12 P Jan Gwalb.	12 C Klara	12 N Gwidon	12 W Maksym.	12 W Maksym.	12 P 5Br. Męcz.	12 N Aleksand.
13 W Małgorzata	13 P Hipolit	13 P Eugenja	13 S Edward	13 S Edward	13 S Stanisł. K.	13 P Łucja
14 S Bonawent.	14 S Euzebijusz	14 W P. Krz. św.	14 C Kalikst	14 C Kalikst	14 N Józefat	14 W Dioskor
15 C Henryk	15 N Wn. NPM.	15 S NMP. Bol.	15 P Jadwiga	15 P Jadwiga	15 P Leopold	15 S Walerjan
16 P NMP. Szk.	16 P Joachim.	16 C Euzebjia	16 S Teresa	16 S Teresa	16 W Edmund	16 C Euzebijusz
17 S Aleksey	17 W Jacek Julia	17 P Bl. św. Fr.	17 N Wiktor	17 N Wiktor	17 S Grzegorz	17 P Łazarz
18 N Szymon	18 S Firmin	18 S Józ., Irena	18 P Łukasz	18 P Łukasz	18 C Odon	18 S Gracjan
19 P Winc. à P.	19 C Marjan	19 N January.	19 W Piotr z Alk.	19 W Piotr z Alk.	19 P Elżbieta	19 N Darjusz
20 W Czesław	20 P Bernard	20 P Eustachy	20 S Jan Kanty	20 S Jan Kanty	20 S Feliks	20 P Teofil
21 S Wiktor	21 S Joanna Fr.	21 W Mateusz	21 C Urszula	21 C Urszula	21 N Of. NMP.	21 W Tomasz
22 C Marja Mag.	22 N Symforjan	22 S Tomasz	22 P Kordula	22 P Kordula	22 P Cecylja	22 S Zenon
23 P Apolinary	23 P Filip	23 C Tekla	23 S Seweryn	23 S Seweryn	23 W Klemens	23 C Wiktorja
24 S Kuneg.	24 W Bartłomiej	24 P NMPo.w.n.	24 N Rafał	24 N Rafał	24 S Jan od Krz.	24 P Irm. Wig.
25 N Jakób	25 S Ludwik	25 S Ładysław	25 P Kryspin	25 P Kryspin	25 C Katarzyna	25 S Nar. Chr.
26 P Anna	26 C NMP. Jas.	26 N Justyna	26 W Ewaryst	26 W Ewaryst	26 P Piotr	26 N Szczepan
27 W Natalia	27 P P.r. św. Krz.	27 P Koźma i D.	27 S Sabina	27 S Sabina	27 S Wirgiljusz	27 P Jan Ap.
28 S Inocenty	28 S Augustyn	28 W Wacław	28 C Szym., Tad.	28 C Szym., Tad.	28 N Manswet	28 W Młodziank.
29 C Marta	29 N Sc. św. J. Ch.	29 S Michał A.	29 P Narcyz	29 P Narcyz	29 P Filemon	29 S Tomasz
30 P Julit. i Don.	30 P M. B. Cz.	30 C Hieronim	30 S German	30 S German	30 W Andrzej Ap.	30 C Eugenjusz
31 S Ignacy	31 W Rajmund		31 N Symforj.	31 N Symforj.		31 P Sylwester

Styczeń		Luty		Marzec		1927		Kwiecień		Maj		Czerwiec	
1 S Nowy Rok	1 W Ignacy	1 W Albin	1 P Teodor	1 P	1 P	1 P	1 P	1 P	1 N	1 N	1 S	1 S	Jakób
2 N Makary	2 S Ocz. NMP.	2 S C. Kuneć	2 S Franciszek	2 S	2 S	2 S	2 S	2 S	2 P	2 P	2 C	2 C	Marcelin
3 P Genowefa	3 C Błażej	3 C Kazimierz	3 N Ryszard	3 C	3 C	3 N	3 N	3 N	3 W	3 W	3 P	3 P	Erazm
4 W Tytus	4 P Andrzej	4 P Kazimierz	4 P Izidor	4 P	4 P	4 P	4 P	4 P	4 S	4 S	4 S	4 S	Francisz.
5 S Szymon	5 S Agata	5 S Euzebijusz	5 W Wincenty	5 S	5 S	5 W	5 W	5 W	5 C	5 C	5 N	5 N	Z. D. Św.
6 C Trzech Kr.	6 N Doroła	6 N Fryderyk	6 S Celestyn	6 N	6 N	6 S	6 S	6 S	6 P	6 P	6 P	6 P	Norbert
7 P Lucjan	7 P Romuald	7 P Tom. z A.	7 C Epifanijusz	7 P	7 P	7 C	7 C	7 C	7 S	7 S	7 W	7 W	Trójca Św.
8 S Seweryn	8 W Jan z M.	8 W Winc. K.	8 P Dionizy	8 S	8 S	8 P	8 P	8 P	8 N	8 N	8 S	8 S	Maksym.
9 N Julian	9 S Apolonja	9 S Franciszka	9 S Marja Kl.	9 S	9 S	9 S	9 S	9 S	9 P	9 P	9 C	9 C	Felicjan
10 P Wilhelm	10 C Scholast.	10 C 40 męcz.	10 N Ezechiel	10 C	10 C	10 N	10 N	10 N	10 W	10 W	10 P	10 P	Małgorz.
11 W Honorata	11 P Dezydery	11 P Konstanty	11 P Leon W.	11 S	11 S	11 P	11 P	11 P	11 S	11 S	11 S	11 S	Barnaba
12 S Ernest	12 S Eulalia	12 S Grzegorz	12 W Julian	12 S	12 S	12 W	12 W	12 W	12 C	12 C	12 N	12 N	Onuf., Jan
13 C Weronika	13 N Jan, Dobr.	13 N Krystyna	13 S Hermeneg.	13 N	13 N	13 C	13 C	13 C	13 P	13 P	13 P	13 P	Ant. Pad.
14 P Hilary	14 P Walenty	14 P Matylda	14 C Walerjan	14 P	14 P	14 C	14 C	14 C	14 S	14 S	14 W	14 W	Bazyli
15 S Paweł	15 W Faustyn	15 W Klemens	15 P Anastazy	15 S	15 S	15 P	15 P	15 P	15 S	15 S	15 S	15 S	Modest
16 N Marcelli	16 S Juljanna	16 S Abraham	16 S Kalikst	16 S	16 S	16 S	16 S	16 S	16 N	16 N	16 C	16 C	Boże Ciało
17 P Antoni	17 C Patrycjusz	17 C Józef z Ar.	17 N Wielkanoc	17 C	17 C	17 C	17 C	17 C	17 P	17 P	17 P	17 P	Inocenty
18 W Piotr	18 P Symeon	18 P Gabrjel	18 P Op. ś. Józ.	18 P	18 P	18 P	18 P	18 P	18 S	18 S	18 S	18 S	Marek
19 S Henryk	19 S Konrad	19 S Józef Obl.	19 W Tymon	19 S	19 S	19 W	19 W	19 W	19 C	19 C	19 N	19 N	Ger. i Prot.
20 C Fabj. i S.	20 N Leon	20 N Eufemja	20 S Wiktor	20 N	20 N	20 S	20 S	20 S	20 S	20 S	20 P	20 P	Sylweryj.
21 P Agnieszka	21 P Eleonora	21 P Benedykt	21 C Anzelm	21 P	21 P	21 P	21 P	21 P	21 S	21 S	21 W	21 W	Alojzy G.
22 S Wincenty	22 W K.ś. Piotra	22 W Katarz.	22 P Soter, Kaj.	22 S	22 S	22 W	22 W	22 W	22 N	22 N	22 S	22 S	Paulin
23 N Zasl. NPM.	23 S Piotr	23 S 7 bol. NMP.	23 S Jerzy, Wojc.	23 S	23 S	23 C	23 C	23 C	23 P	23 P	23 C	23 C	Marjanna
24 P Tymot.	24 C Maciej	24 C Marek i T.	24 N Fidelis	24 P	24 P	24 C	24 C	24 C	24 W	24 W	24 P	24 P	Nar. ś. Jan
25 W N.św. Pawła	25 P Wiktor	25 P Zw. NMP.	25 P Marek Ew.	25 P	25 P	25 P	25 P	25 P	25 S	25 S	25 S	25 S	Prosper
26 S Polikarp	26 S Aleksander	26 S Ludgier	26 W Klet, Marc.	26 S	26 S	26 W	26 W	26 W	26 C	26 C	26 N	26 N	Jan i Paw.
27 C Jan Złot.	27 N Aleksander	27 N Jan Dam.	27 S Teof., Zyta	27 N	27 N	27 S	27 S	27 S	27 P	27 P	27 P	27 P	Władysł.
28 P Roman	28 P Roman	28 P Jan Kap.	28 C Paw. od K.	28 P	28 P	28 P	28 P	28 P	28 S	28 S	28 W	28 W	Leon, Irena
29 S Franc. Sal.	29 W Eustachy	29 W Eustachy	29 P Piotr	29 S	29 S	29 W	29 W	29 W	29 N	29 N	29 S	29 S	Piotr. Paw.
30 N Martyn	30 S Aniela	30 S Aniela	30 S Katarzyna	30 S	30 S	30 P	30 P	30 S	30 P	30 P	30 C	30 C	Lucyna
31 P Piotr Nol.	31 C Balbina	31 C Balbina		31 C	31 C	31 P	31 P	31 P	31 W	31 W			

Lipiec	Sierpień	Wrzesień	1927	Październik	Listopad	Grudzień
1 P NKP, J.Ch. 2 S Naw.NMP. 3 N Anatoliusz 4 P Józef Kal. 5 W Antoni Z. 6 S Izajasz 7 C Cyr. i Met. 8 P Elżbieta 9 S Weronika 10 N 7 br. męcz. 11 P Pelagia 12 W Jan Gwał. 13 S Małgorzata 14 C Bonawent. 15 P Henryk 16 S NMP. Szk. 17 N Aleksy 18 P Szymon 19 W Winc. & P. 20 S Czesław 21 C Wiktor 22 P Marija Mag. 23 S Apolinary 24 N Kuneg. 25 P Jakób 26 W Anna 27 S Natalia 28 C Inocenty 29 P Marta 30 S Jul. i Don. 31 N Ignacy	1 P Piotr 2 W NMP. An. 3 S Rel.ś. Szcz. 4 C Dominik 5 P NPM. Śn. 6 S Przem. P. 7 N Kajetan 8 P Cyrjak 9 W Roman 10 S Bohdan 11 C Zuzanna 12 P Klara 13 S Hipolit 14 N Euzebjusz 15 P Wn. NMP. 16 W Joachim. 17 S Jacek, Julia 18 C Firmin 19 P Marjan 20 S Bernard 21 N Joanna Fr. 22 P Symforjan 23 W Filip 24 S Bartłomiej 25 C Ludwik 26 P NMP. Jas. 27 S P.r.św. Krz. 28 N Augustyn 29 P Śc.ś. J.Ch. 30 W M.B. Cześt. 31 S Rajmund	1 C Bronisl. 2 P Stefan 3 S Szymon 4 N Rozalja 5 P Wawrzyn. 6 W Zacharyj. 7 S Jan 8 C Nar.NMP. 9 P Sergiusz 10 S Mikołaj 11 N Prot., Jacek 12 P Gwidon 13 W Eugenja 14 S P. Krz. św. 15 C NMP. Bol. 16 P Euzebjusz 17 S Blizn.ś.Fr. 18 N Józ., Irena 19 P January 20 W Eustachy 21 S Mateusz 22 C Tomasz 23 P Tekla 24 S NMPo.w.n. 25 N Ładysław 26 P Justyna 27 W Koźma i D. 28 S Wacław 29 C Michał A. 30 P Hieronim	1 S Jan z D. 2 N Anioł Str. 3 P Kandyd 4 W Franciszek 5 S Placyd 6 C Bruno 7 P NMP. Róż. 8 S Pelagia 9 N Dionizy 10 P Franciszek 11 W Placyd 12 S Maksym. 13 C Edward 14 P Kalikst 15 S Jadwiga 16 N Teresa 17 P Wiktor 18 W Łukasz 19 S Piotr z Alk. 20 C Jan Kanty 21 P Urszula 22 S Kordula 23 N Seweryn 24 P Rafał 25 W Kryspin 26 S Ewaryst 27 C Sabina 28 P Szym., Tad. 29 S Narcyz 30 N German 31 P Symforj.	1 W Wsz. Św. 2 S Dz. Zad. 3 C Hubert 4 P Karol B. 5 S Zacharyj, 6 N Feliks 7 P Nikander 8 W Gottryd 9 S Teodor 10 C Andrzej 11 P Marcin 12 S 5 Br. Męcz. 13 N Stan. K. 14 P Józefat 15 W Leopold 16 S Edmund 17 C Grzegorz 18 P Odon 19 S Elżbieta 20 N Feliks 21 P Of. NMP. 22 W Cecylja 23 S Klemens 24 C JanodKrz. 25 P Katarzyna 26 S Piotr 27 N Wirgiljusz 28 P Manswet 29 W Filemon 30 S AndrzejAp. 31 S Sylwester	1 C Eligjusz 2 P Bibjanna 3 S Franc. Ks. 4 N Barbara 5 P Sabba 6 W Mikołaj 7 S Ambroży 8 C N.P.NMP 9 P Leokadja 10 S NMP. Lor. 11 N Damazy 12 P Aleksand. 13 W Łucja 14 S Dioskor 15 C Walerjan 16 P Euzebjusz 17 S Łazarz 18 N Gracjan 19 P Darjusz 20 W Teofil 21 S Tomasz 22 C Zenon 23 P Wiktorja 24 S Irmina. Wg 25 N Nar. Chr. 26 P Szczepan 27 W Jan Ap. 28 S Młodziank. 29 C Tomasz 30 P Eugenj. 31 S Sylwester	

Użyteczność jednostek wzmacnia się z ich doskonałością. (Szk. pr.)

Wiadomości o mnie.

Imię i nazwisko:
 klasa: szkoła:
 adres mój: Nr. tel.:
 „ szkoły: Nr. tel.:
 „ rodziców:
 data urodzenia:
 miejsce urodzenia:
 Nr. legitymacji szkolnej:
 „ dowodu osobistego:
 „ karty jazdy:
 „ zegarka:
 „ książki oszczędności:
 „ czapki: Nr. kołnierzyka: Nr. koszuli
 „ rękawiczek: Nr. obuwia:
 „ roweru:
 „
 „
 „
 „

Data	Wzrost	Waga	Sila		U w a g i
VII 26					
IX					
XI					
I 1927					
III					
V					
VII					
IX					
XI					

Człowiek, który nie zastanawia się, jest jak liść igraszką wypadków. (E).

Dobry plan —

Rozkład zajęć.

— połowa pracy!

Przepisz i powieś w swoim pokoju, aby mieć zawsze przed oczami!

Godziny	Poniedz.	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota,	Niedziela
6 rano							
7							
8							
9							
10							
11							
12 w poł.							
1 po poł.							
2							
3							
4							
5							
6 wiecz.							
7							
8							
9							
10							
11							

Celem doskonalenia się człowieka jest wszechstronny rozwój jego muskułów, zmysłów, zdolności umysłowych i uczuć. (Szk. pr.)

Jak używać Kalendarza „Iskier“?

Ktoby sądził, że wystarczy włożyć do kieszeni Kalendarz „Iskier“, by korzystać z tych wszystkich pożytków jakie przynieść może, myliłby się gruntownie. Kalendarz gotów jest służyć, ale tylko tym, którzy włożą pracę w ko rzystanie z jego usług.

Kalendarz „Iskier“ chce ułatwić organizację pracy codziennej. W tym celu zawiera szereg rad i wskazówek, podaje szereg wzorów i tablic, których zaprowadzenie lub prowadzenie wiele czynności uprości i ułatwi. Ale Kalendarz nie daje sam dość miejsca, by w nim można było na gotowych tablicach lub kartkach prowadzić wszystkie potrzebne zapisy. Nie daje zaś dlatego, że nie każdemu wszystko jest potrzebne. A gdyby każdy miał w Kalendarzu znaleźć na wszystko miejsce, to musiałby chyba nosić go nie w kieszeni, lecz w tece.

Niechże więc każdy, kto zaufa innym radom Kalendarza, zaufa i tej, że musi sobie sam przygotować różne zeszytiki i tabliczki do niektórych notatek. A każdy przedewszystkiem mieć powinien prócz Kalendarza bloczek z czystymi kartkami dla zapisywania różnych uwag i wiadomości, chwilowo potrzebnych.

Rubryki na każdy dzień w Kalendarzu mają służyć do zapisywania różnych wiadomości terminowych, zarówno na przyszłość, by terminu dopilnować, jak i z przeszłości, by być czemś w rodzaju krótkiego pamiętnika-dziennika.

Wydatki należy notować krótko, wystarczy czasem litera (*T* — tramwaj, *K* — kajak i t. p.), w końcu zaś miesiąca należy poświęcić 10 minut czasu na zebranie według pewnych grup i zapisanie do półrocznych zestawień (*ob. str.* 68—69, 122—123, 176—177).

Zresztą każde wolne miejsce może być wyzyskane nawet marginesy u dołu. Tu pole dla pomysłowości Kalendarz nie zastąpi... głowy, ale głowie pomóc może

Najpierw dokładnie cały Kalendarz przejrzyj, by wiedzieć, co w nim jest i gdzie czego szukać.

Tacy przetrwają wszystkich, którzy będą najużyteczniejszymi, a w swojej użyteczności najdoskonalszymi. (N. i. ż.)

Czwartek	Lipiec	Wydatki
1		
Piątek		
2		
Sobota		
3		
Niedziela		
4		

Złote myśli.

Na każdej prawie stronie KALENDARZA u góry znajduje się myśl wyrażająca w dobitnej, przekonywującej formie jakąś prawdę. To — „złote myśli“. Wyjęte są one w tym roczniku wszystkie tylko z pism Prusa, którego pamięci w ten sposób jest poświęcony cały rocznik.

Uważnie czytaj każdą z nich, zastanawiaj się, a gdy zrozumiesz, wiele z nich zapadnie ci z pewnością w pamięć. Przemawia za ich pośrednictwem do ciebie wielki duch Człowieka i Patrioty, Nauczyciela Narodu.

Przy każdej myśli podany jest w skróceniu tytuł utworu, z którego myśl została wyjęta.

Myśli wybrane zostały przeważnie z 3-tomowej powieści p. t. „Lalka” (L), napisanej w 1887—89 r., z 4-tomowej powieści p. t. „Emancypantki” (E), napisanej w 1891—93 r., z 3-tomowej powieści p. t. „Faraon” (F), napisanej w 1895—96 r., z cyklu artykułów p. t. „Najogólniejsze ideały życiowe” (N. i. ż.), napisanych w 1898—1900 r., z „Kronik” (Kr.) miesięcznych i tygodniowych w różnych pismach, przez całe prawie życie pisanych przez Prusa, oraz z cyklu artykułów z r. 1882, p. t. „Szkic programu” (Szk. pr.).

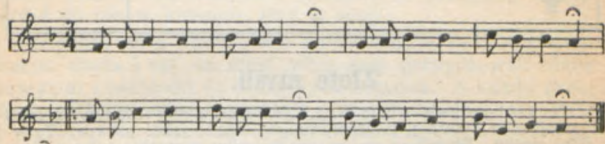
Nie wszystkie „złote myśli“, rozsypane w pismach wielkiego Pisarza, i nie ze wszystkich utworów znalazły się w Kalendarzu. Jest jeszcze mnóstwo i utworów (ob. str. 110) i „złotych myśli“. Szukaj!

„Złote myśli“ Sienkiewicza — ob. kał. „Iskier“ 1925/6.

Losy narodów spoczywają w rękę Boga, a zależą od ich własnej pracy i własnej wartości. (Kr.)

Poniedziałek	Lipiec	Wydatki
5		
Wtorek		
6		
Środa		
7		

Pieśń poranna i wieczorna.



Kiedy ranne wstają zorze,
Tobie ziemia, Tobie morze,
Tobie śpiewa żywioł wszelki:
Bądź pochwalon, Boże wielki!

Ledwie oczy przetrzeć zdołam,
Wnet do mego Pana wołam,
Do mego Boga na niebie,
I szukam Go koło siebie.

A człowiek, który bez miary
Obsypany Twemi dary,
Coś go stworzył i ocalił,
A czemużby Cię nie chwalił?

Wielu snem śmierci popadli,
Co się wczoraj spać pokładli;
My się jeszcze obudzili,
Byśmy Cię, Boże, chwalili.

Wszystkie nasze dzienne sprawy
Przyjm litośnie, Boże prawy!
A gdy będziemy zasypiali,
Niech Cię nawet sen nasz chwali.
Twoje oczy obrócone
Dzień i noc patrzą w tę stronę,

Gdzie niedoleżność człowieka
Twojego ratunku czeka.
Odwracaj nocne przygody,
Od wszelakiej broń nas szkody,
Miej nas wiecznie w Swojej pieczy
Stróżu i Sędzio człowieczy.

Franciszek Karpiński.

Serce człowieka składa się z dwu części: w jednej mieszkają uczucia dla siebie, w drugiej dla bliźnich. (*Sieroca dola.*)

Czwartek	Lipiec	Wydatki	
8			
Piątek			
9			
Sobota			
10			
Niedziela			
11			

Co się dzieje w przyrodzie w lipcu?

Dojrzewają porzeczki, agrest, maliny, czarne jagody, a w końcu lipca wczesne gruszki (lipcówki). — Zakwitają: lipy, w ogrodach kwitną tojadę, malwy, słoneczniki, lewkonje, lilje, szatwje, piwonje, rezedę. — Odlatują: czajka właściwa, kukułka. — Jaja składają: wąż zaskroniec, gniewosz (miedzianka). — Wolno polować na: sarny-kozły, całe ptactwo błotne i wodne (od 15), dzikie gołębie (od 15) — oraz wszelkie drapieżniki.

„Polska“ — w obcych językach.

Polonia — po łacinie, włosku, hiszpańsku, portugalsku; Poland — po angielsku; Pologne — po francusku; Polen — po niemiecku; Polska — po rosyjsku; Lenkija — po litewsku; Lengyel Orszagh — po węgiersku; Polsko — po czesku; Polska — po serbsku; Lechistan — po turecku; Porando — po japońsku; Polija — po łotewsku.

Obserwacje meteorologiczne są bardzo zajmującą i pouczającą rzeczą. Zajmij się nimi w czasie wakacyj. W *Kalendarzu Iskier* na r. 1925/6 na str. 14—15 znajdziesz szczegółowe wskazówki i wzór zeszytu do obserwacji.

Świat jest oceanem szczęścia. Że się ten i ów zachłysnął, a ktoś inny utonął, to nie argument. (*Sieroca dola.*)

Poniedziałek 12	Lipiec	Wydatki
Wtorek 13		
Środa 14		

Poradnik lekarski na wyieczkach.

Krwotok z nosa. Choremu zabronić wycierać nos. Należy go posadzić, odchylając mocno głowę ku tyłowi. Położyć zimny okład na nos i na kark, na kończyny okłady ciepłe. Otwór nosowy wypchać tamponem waty lub gazy sterylizowanej, albo umaczanej w wodzie utlenionej.

Odparzenie. Na miejsce odparzone położyć okład z wody Burowa, przykryć ceratką i obandażować. W razie utworzenia się bąbla, należy go przekłuć przepaloną w ogniu igłą lub szpilką i zawartość jego wypuścić.

Porażenie słoneczne. Położyć chorego w cieniu głową wysoko (jeśli sina) lub nisko (jeśli biała), rozpiąć ubranie; zimne okłady na głowę, do wewnątrz środki podniecające (kawa, krople walerjanowe).

Omdlenie. Zemdłonego ułożyć tak, aby głowa znajdowała się możliwie nisko. Ubranie rozpiąć celem zapewnienia swobodnego krążenia krwi. Dawać do wachania eter lub amonjak. Pryskać na twarz wodą zimną, rozcierać ciało. Nieprzytomnemu nie wlewać nic do ust, gdyż może się udusić, środki trzeźwiące (eter, krople walerjanowe) dawać dopiero wtedy, gdy chory przyjdzie do przytomności.

Stłuczenie. Na miejsce stłuczenia położyć natychmiast okład z wody zimnej lub z wody Burowa, przykryć ceratką i zabandażować.

Ukąszenie przez owady. Miejsca ukąszonego nie ślinić, nie zapieścić plasterkiem. Usunąć żądło zapomocą szczypcyków i nalać na ukąszone miejsce kroplę amonjaku lub obmyć wodą z octem.

Ukąszenie przez żmiję, wściekłego psa lub kota. Przewiązać powyżej rany paskiem lub chustką, potem wyssać ranę zdrowymi (!) wargami i przypalić ją nożem, drutem rozpalonym, jodyną. Osobę ukąszoną skierować natychmiast do specjalnego zakładu leczniczego.

Złamanie. Kończynę zupełnie unieruchomić, żadnych prób nadciągania, zestawiania nie dokonywać. Wezwać lekarza.

Zwichnięcie. Na miejsce zwichnięcia kłaść zimne okłady i wezwać lekarza.

Człowiek musi uznać prawa natury czy innych ludzi, gdyż inaczej rozbije się dziś, albo jutro. (E.)

Czwartek	Lipiec	Wydatki
15		
Piątek		
16		
Sobota		
17		
Niedziela		
18		

Obce ciało z oka usunąć przez przemycie wodą, lub też odciągnawszy dolną powiekę (a w razie potrzeby odwróciwszy górną powiekę), usunąć obce ciało rogiem chusteczki lub kawałkiem waty, umoczonej w wodzie. Jeżeli obce ciało znajduje się w uchu, nosie lub gardle, a wyjęcie go przedstawia pewne trudności, lepiej poczekać kilka godzin na lekarza.

Utonięcie. Usunąć wodę z dróg oddechowych. W tym celu osoba ratująca przewiesza topielca przez swe zgięte kolano twarzą nadół, podtrzymuje mu lewą ręką głowę, prawą zaś, położoną na plecach, uciska rytmicznie jego klatkę piersiową. Gdy z topielca przestanie wydawać się woda, należy go położyć nawznak i stosować oddech sztuczny. Dawać mu do wdychania amonjak, rozcierać ciało, a gdy chory oprzytomnieje, podawać mu ciepłe napoje oraz środki trzeźwiące.

Sztuczne oddychanie. Połóż chorego na ziemi, pod kręgosłup podłóż zawiniątko, wyciągnij ręce chorego wtył nad głowę, następnie stopniowo zbliż je do klatki piersiowej i łokciami chorego zrób na nie ucisk (wydech), a twój towarzysz niech wtedy uciśnie górną część brzucha. Powtarzaj taki wdech i wydech co 3 sekundy. Po 10 sekundach zrób krótką pauzę. Język trzeba wyciągnąć palcami i trzymać lub przywiązać. Jeśli po dwóch godzinach sztucznego oddychania nie będzie skutku, niema nadziei powrotu chorego do życia.

Rana. Zatamować krew, zajodynować, poczem nałożyć bandaż. Zalać kolodjum.

Wybierając się na wycieczkę opracuj dokładnie plan według przewodników i map. Wzór znajdziesz w *Kalendarzu Iskier* na r. 1925/6 na str. 19. Prowadź dziennik wycieczki.

Wymiana usług użytecznych stanowi fundament nie tylko każdego społeczeństwa, ale całej natury żyjącej. (N. i. ż.)

Poniedziałek	Lipiec	Wydatki	
19			
Wtorek			
20			
Środa			
21			

Apteczka podręczna.

Amonjak (25,0) stosuje się w omdleniach. Na wacie dać do wachania.

Plaster gorczycowy (Rigollot) przyłożyć na okolicę serca na 5—10 minut, zmoczywszy uprzednio (w razie omdleń).

Krople miętoce (15,0) w bólach żołądka po 10—15 kropli na wodzie.

Óleń wapienny (150,0) płyn na oparzenie. Okładać miejsce oparzone czystymi płatkami płóciennymi, zmoczonymi w tym płynie.

Talk (100,0) wsypywać do pończoch i skarpetek w celu zabezpieczenia stóp od oparzenia.

Tannina w proszku (15,0). Łyżeczkę od herbaty rozpuścić w kwarcie wody, dawać z tego po łyżce stołowej co 5 minut w otruciach szalejem, wilczą jagodą, grzybami trującymi.

Bandaże miękkie 3, 5, 10 cm szerokości — dziesięć sztuk.

Cerałka do okładów pół metra. **Gaza sterylizowana** — jeden metr.

Jodyna (20,0) pod postacią nalewki jodowej. Dobrze są ampulki po 1 g.

Płyn Burowa (150,0) do okładów. 1—2 łyżki na szklanke wody.

Krople walerjanowe (15,0) przy omdleniach 10—15 kropli.

Nadmanganjan potasu (Calium hipermanganicum) w kryształkach (5,0). Dobry środek odkażający: rozpuścić kilka kryształków w wodzie.

Wata higroskopijna — 200 g. **Wata sterylizowana** — 200 g.

Waseline zwierzęca lub borowa (50,0).

Nożyczki: przed użyciem wygotować w wodzie wrzącej.

Szczypekzyki (pincetka) wygotować jak nożyczki, używać do nakładania opatrunków, których nie należy dotykać się ręką.

Termometr do mierzenia gorączki.

Bandaże Esmarcha: kwadrat płótna o boku 1 m przetnij po przekątnej, otrzymasz dwa trójkątne bandaże. **Agrafki**.

Gniew nie godzi się ze sprawiedliwością, jak jastrząb z gołębiami. (F.)

Czwartek 22	Lipiec	Wydatki
Piątek 23		
Sobota 24		
Niedziela 25		

Jak się zwiększa widnokrąg?

Dla człowieka wzrostu 1 m 70 cm linia widnokregu leży w odległości 4.560 metrów (na morzu, na lądzie bowiem może falistość powierzchni wpływać na zbliżenie lub oddalenie kresu widnokregu). Zależność odległości linii widnokregu od wzniesienia przedstawia się jak następuje:

Wysok. w metr.	Odległość widn. w kilom.	Wysok. w metr.	Odległość widn. w kilom.	Wysok. w metr.	Odległość widn. w kilom.
5	8	400	71	3000	195
10	11	500	80	3140	200
20	16	600	87	4000	246
30	19	785	100	5000	252
50	25	900	107	6000	276
70	29	1000	113	7000	300
100	35	1500	125	8000	319
200	50	2000	160	9000	338
300	61	2500	176	10000	357

Jakie warto zrobić wycieczki! — Znajdziesz w *Kalendarzu „Iskier”* na r. 1925/6 na str. 20—21 spis 50 najciekawszych kilkodniowych wycieczek, zalecanych przez Janowskiego i Orłowicza.

Nie możemy odmawiać ludziom prawa do zdobywania stanowisk, ale możemy bronić własnych. (L.)

Poniedziałek 26	Lipiec	Wydatki
Wtorek 27		
Środa 28		

Znaki Morse'a (telegraficzne).

Głoski (według „Książeczki Harcerza“ H. Glassa).

A --- Agrest.	B ---... Bilard.	C ---... Cep.	D ---... Dragon.	E . -- Elektryczny dzwonek.	F ---... Fortepian.
G ---... Gęś.	H ---... Harmonja.	Ch ---... Chata.	I .. Idjota.	J ---... Jadło.	K ---... Krawat.
L ---... Lichtarz.	M ---... Most.	N -- Nabój.	O ---... Oko opatrzości.	P ---... Piekarnia polowa.	R ---... Rower.
S ... Sowa.	T --- Tyczka.	U ---... Ulan.	W ---... Włostó.	Y ---... Y.	Z ---... Zając.

Cyfry: 1 . --- 2 .. --- 3 4

5 6 7 8 9

10

Jedyną specjalnością, która hańbi człowieka, jest próżniactwo. (Kr.)

Poniedziałek 2	Sierpień	Wydatki
Wtorek 3		
Środa 4		

Jak się rozmówić na odległość?

Najlepiej użyć do tego **dwu chorągiewek**: czerwonej (w ręce prawej) i niebieskiej (w ręce lewej). Stań twarzą do swej stacji odbierającej, opuść obie chorągiewki ku dołowi, a następnie podnieś ręce łukiem w bok na wysokość głowy i opuść. Powtarzaj ten znak, dopóki ci stacja nie odpowie.

Teraz **podawaj litery**: lewą ręką opuszczoną, a *prawą* — z czerwoną chorągiewką — podnieś do góry i opuść tyle razy, ile jest jednostek w liczbie oznaczającej *rzqd* (I, II, III, IV lub V); następnie opuść rękę prawą, a *lewą* — z niebieską chorągiewką — podnieś do góry i opuść tyle razy, aby wskazać liczbę *kolumny*, gdzie znajduje się litera (1, 2, 3, 4 lub 5).

kol.	1	2	3	4	5
I	a	b	c	d	e
II	f	g	h	i	j
III	k	l	ł	m	n
IV	o	p	r	s	t
V	u	w	y	z	.

Po skończeniu litery zrób pauzę, po *skończeniu wyrazu* skrzyżuj chorągiewki w dole przed sobą. A gdy *skończysz zdanie*, skrzyżuj je w dole przed sobą dwa razy.

Odpowiedź „*rozumiano*“ stacja odbierająca sygnalizuje skrzyżowaniem chorągiewek w dole, jak na skończenie wyrazu. **Błąd** oznacz zapomocą pięciokrotnego zatoczenia koła czerwoną chorągiewką nad głową, i w ten sam sposób stacja odbierająca powinna sygnalizować „*nie rozumiem*“

Liczby trzeba najpierw zapowiedzieć, przenosząc lewą rękę z chorągiewką niebieską dołem na stronę prawą. Następnie prawą rękę z chorągiewką czerwoną trzeba podnieść i opuścić na 1 — raz, na 2 — dwa razy i t. d., na 0 trzeba podnieść i opuścić obie chorągiewki po prawej stronie.

Znaki pisarskie trzeba zapowiedzieć przeniesieniem chorągiewki czerwonej na lewą stronę, poczem niebieską (ręka lewa) podnieść i opuścić na kropkę — raz, na dwukropkę — dwa razy, na przecinek — trzy razy, na pytajnik — cztery razy.

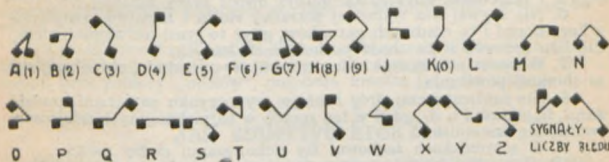
Chorągiewki do tej rozmowy (t. zw. **alfabetem strzeleckim**) używane są w rozmiarach 40 x 60 cm, ale w ich braku poradź sobie choćby chustkami w odpowiednich rękach.

Gniew wyrzuca człowieka na brzegi niesprawiedliwości. (F.)

Czwartek 5	Sierpień	Wydatki
Piątek 6		
Sobota 7		
Niedziela 8		

Semaforey.

Znaki dajemy przy pomocy rąk z chorągiewkami lub bez. Litery od A do I oraz K oznaczają cyfry od 1 do 0, jeśli przedtem będzie dany *sygnał liczby*, a na końcu sygnał J. Jeśli odbiorca czegoś nie rozumie, przerywa sygnalizację, dając sygnał R: nadawca potwierdza otrzymanie sygnałem J. Przyjrzyj się dobrze poniższym szkicom położenia chorągiewek przy sygnalizacji, łatwo wtedy zrozumiesz ruchy rąk.



Pamiętaj o zdrowiu. Kąp się na oznaczonych do kąpiei miejscach, pływaj tam, gdzie to wskazane, nie skacz, nawet będąc dobrym pływakiem, do wody, której dna nie znasz (kamienie, gałęzie, zagłębienia i t. d.). Nie polykaj wody w kąpiei. Po zimnej kąpiei chodź tak długo, aż się dobrze rozgrzejesz.

Kiedy wszystkim dokoła jest dobrze, wtedy i człowiek czuje się szczęśliwy. (E.)

Poniedziałek 9	Sierpień	Wydatki
Wtorek 10		
Środa 11		

Przykazania turystyczne.

1. Nie wyprawiaj krzyków, nie nawołuj niepotrzebnie, nie strzelaj, gdyż przez to płoszy się zwierzęta i zakłóca uroczystą ciszę.
2. Nie chodź drogami zakazanymi, używaj tych, które są dozwolone do użytku turystów.
3. Nie rzucaj niedopałków i płonących zapalek na podłoże leśne, zwłaszcza w czasie posuchy, lecz gaś je i zdeptuj, by nie wzniecić pożaru lasu.
4. Nie rozkładaj ognisk w lasach, lecz tylko na gołych polanach i kamieniskach; przed odejściem zagaś starannie.
5. Przez pola, hale, łąki chodź wydeptanymi ścieżkami, a nie po trawie i zasiewach, gdyż marnowałbyś owoce pracy ludzkiej.
6. Nie zrywaj bez wyraźnej potrzeby roślin i kwiatów, zwłaszcza z korzeniami i to rzadszych gatunków, gdyż to grozi ich wygubieniem, nie łam drzewek i nie chodź po kulturach leśnych.
7. Wobec napotykanego ludu zachowaj się uprzejmie, nie ociągaj się ze słowami powitania.
8. Nie zanieczyszczaj dróg i miejsc wypoczynku papierami, pudełkami, flaszками i t. d., gdyż w ten sposób w najpiękniejszych miejscach tworzą się śmietniska.
9. W schroniskach zachowuj się cicho, szanuj cudzy spokój.
10. Opracuj dokładnie marszrutę, nie wyznaczaj na dobę zbyt długich marszów, chodź umiarkowanie, nie męcz się, zabieraj z sobą tylko niezbędne bagaże, żywność nie w nadmiarze, a wycieczka da ci wtedy najwięcej zadowolenia.

Ochroniaj zabytki przyrody! Ma już Polska swoje parki i natury, rezerwaty i zabytki przyrody. Znajdziesz ich spis w Kalendarzu Iskier na r. 1925-6 na str. 238, 242—244.

Tylko za usługi z naszej strony inni zapłacą nam usługami. (N. i. ż.)

Czwartek	Sierpień	Wydatki
12		
Piątek		
13		
Sobota		
14		
Niedziela		
15		

Jak obliczyć szybkość marszu?

Przygotuj sobie sporą szpulkę od nici, swobodnie obracającą się na kawałku zagiętego drutu. Nawij na nią około 25 metrów mocnej nici, na której zawiąż wyraźne supelki co 2 m 80 cm (możesz te supelki zabarwić atramentem). Chcąc teraz obliczyć szybkość swego marszu, przywiąż do końca nitki kamień i nie przerywając marszu, upuść go z nitką na ziemię, szpulkę trzymaj swobodnie, nitka zacznie się rozwijać, a ty śledź uważnie ile supelków zobaczysz w ciągu 10 sekund. Tyle kilometrów robisz na godzinę!

(Wyjaśnienie: 2 m 80 cm jest 360 razy mniejsze od kilometra, a 10 sekund jest 360 razy mniejsze od godziny — na tem polega tajemnica obliczania przy pomocy „węzłów“, podobnie zresztą jak i na morzu).

Jak zmierzyć krok?

Wiedzieć, jak długi jest twój krok, może się niejednokrotnie przydać. Jak go zmierzyć? Na prostym gościńcu, który ma kamienie hektometrowe (czyli co 100 metrów, jak to zwykle jest na uporządkowanych gościńcach), przejdź cały kilometr, obliczając, ile zrobisz kroków w każdych stu metrach i w ciągu ilu sekund przejdiesz odcinek 100-metrowy. Otrzymane dziesięć cyfr dodaj, podziel przez dziesięć i będziesz miał średnią arytmetyczną na 100 metrów. Teraz łatwo obliczysz, ile centymetrów liczy jeden krok i w ciągu ilu sekund robisz taki normalny krok. Te wartości z obliczenia zapisz. Na końcu Kalendarza na kolorowej kartce znajdziesz na to specjalne miejsce.

Bez względu na to, czy kochamy kogoś czy nienawidzimy, musimy być dla niego użytecznymi, musimy wytwarzać coś, coby go robiło doskonałym i szczęśliwszym. (*Skie programy.*)

Poniedziałek	Sierpień	Wydatki
16		
Wtorek		
17		
Środa		
18		

Jak odnaleźć strony świata w nocy?

Jeśli noc gwiazdzista — nietrudno. Znajdź na niebie gwiazdozbiór Wielkiej Niedźwiedzicy, przeprowadź w myśli od dwóch ostatnich gwiazd (tylnych) linię ku środkowi nieba, pięć razy większą od odległości między gwiazdami, a natrafisz na t. zw. Gwiazdę Polarną w gwiazdozbiórze Małej Niedźwiedzicy. Oto masz kierunek północny. Za tobą — południe, na prawo — wschód, na lewo — zachód.

Księżyc w I kwadrze (☾) o g. 12 w poł. stoi w stronie wschodniej, o g. 6 wiecz. — w południowej, o g. 12 w nocy — w zachodniej, o g. 6 w północnej, w pełni (☾) o g. 12 w poł. — w północnej, o g. 6 wiecz. we wschodniej, o g. 12 w nocy — w południowej, o g. 6 rano — w zachodniej; w ostatniej kwadrze (☾) o g. 12 w poł. — w zachodniej, o g. 6 wiecz. — w północnej, o g. 12 w nocy — we wschodniej, o g. 6 rano — w połudn.

Zegarek jako kompas.

Jeśli nie masz kompasu, a chcesz sprawdzić strony świata, możesz posłużyć się zegarkiem.

Trzymasz zegarek w położeniu poziomem tak, by wskazówka mała zegarka zwracała się dokładnie w kierunku słońca (cień wskazówki będzie leżał dokładnie pod nią). Południe będzie wtedy równo w środku między cyfrą XII na tarczy zegarka, a chwilowem położeniem małej wskazówki; przytem przed południem po stronie cyfr większych, po południu po stronie cyfr mniejszych.

Np. o g. 4-ej po poł. strona południowa wypadnie między XII a IV czyli w przedłużeniu II, a np. o g. 8-ej rano w przedłużeniu X (czyli między XII a VIII) po stronie cyfr większych.

Od chwili, kiedy zaczynasz żyć i działać świadomie, staraj się przede-
wszystkiem być użytecznym, później staraj się o własną doskonałość,
a dopiero w końcu o własne szczęście. (N. i. ż.)

Czwartek 19	Sierpień	Wydatki
Piątek 20		
Sobota 21		
Niedziela 22		

Średnie wyczyny lekkoatletyczne dla różnego wieku

Rodzaj ćwiczenia	8—10 lat	10—12 lat	12—14 lat	14—16 lat	16—18 lat	18—20 lat
1. Bieg 100 m	21"	20"	19"	18"	17"	16"
2. Bieg 500 m	2'30"	2'20"	2'10"	2'	1'50"	1'40"
3. Bieg 1500 m	9'	8'	7'30"	7'	6'30"	6'
4. Skok wzwyż bez rozb.	0,45	0,50	0,55	0,60	0,70	0,80
5. Skok wzwyż z rozb. .	0,50	0,60	0,70	0,80	0,90	1,00
6. Skok wdół bez rozb. .	1,20	1,40	1,60	1,80	2,00	2,30
7. Skok wdół z rozb. . .	2,00	2,50	2,75	3,00	3,25	3,50
8. Wspinanie się na linie	2,50	3,00	3,50	4,00	4,50	5,00
9. Podnoszenie ciężaru w dwóch rękach . . .	10 kg	15 kg	20 kg	25 kg	30 kg	40 kg
10. Rzucanie kuli (7 kg) .	2,00	2,50	3,00	4,00	5,00	5,50
11. Przepłynięcie 100 m .	5'	4'30"	4'	3'40"	3'20"	3'
12. Płynięcie pod wodą .	5"	6"	7"	8"	9"	10"

Porównaj z tem **rekordy sportowe** w Kalendarzu „Iskier”
na r. 1925/6 na str. 52—53. Zapisuj sobie nowe rekordy.

O ileż światby się udoskonalił, gdyby na nim ciągle były jednostki, gotowe do ofiary z życia. (L.)

Poniedziałek 23	Sierpień	Wydatki
Wtorek 24		
Środa 25		

Kto biegnie najszybciej?

(Metrów w sekundzie)

Ślimak	0,0015	Pociąg osobowy	20
Rak	0,07	Burza	20—30
Koń stępa	0,6	Torpedowiec	20,5
Pływak	1	Zeppelin	21
Koń krokiem	1,1	Samochód	24
Piechur zwykłym krok	1,2	Pies myśliwski do	25
Piechur szybkim „	1,8	Ang. koń wyścigowy	25,3
Mucha	1,8	Pociąg pośpieszny	28
Słaby wiatr	2	Orzeł	31
Człowiek biegnący	2,2-2,8	Pociąg expres	33
Koń truchtem	3,1	Motocykl	35
Koń krótkim klusem	4,5	Kolej elektryczna	55
Okręt handlowy	5	Samochód (rekord)	68
Koń wyciągnięt. klusem	6	Płatowiec (rekord)	120
Cyklista	7	Głos	330
Okręt pocztowy	7,5	Ziemia dokoła osi na	
Koń lekkim galopem	9	równiku	465
Łyżwiarz	9,5	Kula armatnia (u wyl.)	300—600
Parowiec morski	10,8	Kula karab. (u wylotu)	600—900
Koń ostrym galopem	12	Księżyc dokoła ziemi	1.000
Pociąg towarowy	12,5	Głos w wodzie	1.457
Okręt linowy	12,8	Głos w drzewie	5.250
Fale morskie	13,5	Ziemia dokoła słońca	29.761
Koń wyścigowy	16—25	Prąd elektr. (przew. zw.)	11.690.000
Burza	16—45	Światło w powietrzu	305.685.000
Goląb pocztowy	18—38	Prąd elektr. (przew.	
Krażownik	18	miedz.)	350.000.000

Kto sobie powie: złamię przeszkodę! — złamię ją; ale kto się zawaha, musi ustąpić. (F.)

Czwartek 26	Sierpień	Wy datki
Piątek 27		
Sobota 28		
Niedziela 29		

Co się dzieje w przyrodzie we wrześniu?

Zakwitają: pod koniec miesiąca zimowit; kwitną wrzosy. — Dojrzewają: owoce zimowe, żórawiny, orzechy laskowe. — Odlatują: dzika kaczka, gajówka (rudzik, ogrodowa), kulig wielki, poklęskwa, białorzytka, kraska, pliszka żółta, ortolan, pokrzewka (cierniówka, ogrodowa), krętogłów, mucholówka, jaskółka, dudek, kopciuszek, pliszka, turkawka, brodziec piskliwy, siewka rzeczna, przepiórka, gąsior, rek. — Wolno polować na: niedźwiedzie, wilki, dziki-maciory, losie, jelenie-byki (od 15), sarny-kozły, głąsce-koguty, cietrzewie-koguty, pardwy, jarząbki, kuropatwy, przepiórki, słomki, całe ptactwo błotne i wodne, dzikie gołębie — oraz wszelkie drapieżniki.

Jeżeli już ci się nasunęły jakieś *uwagi* o niniejszym Kalendarzu, napisz nie zwlekając do autora, do Redakcji „Iskier“ — *Warszawa, Warecka 14.*

Pamiętaj o zdrowiu! Nie chodź do szkoły ani zawcześnie, ani zapóźno. W szkole korzystaj ze sposobności, by umyć ręce. Po powrocie do domu ze szkoły umyj czysto ręce. Czyn to przed każdym jedzeniem. Po obiedzie lub kolacji odpocznij, nie bierz się zaraz do żadnej roboty, nie biegnij też od razu na spacer. Uprawiaj na powietrzu dużo ruchu, oddawaj się odpowiednim twemu wiekowi, rozwojowi i porze roku sportom. Lenistwo osłabia ciało.

Poniedziałek	Sierpień	Wydatki
30		
Wtorek		
31		
Środa	Wrzesień	
1		

Rozkład lekeyj.

Nazwy przedmiotów nauki zanotuj w skróceniu, by w razie zmiany można było obok napisać nowy przedmiot, przekreślisz poprzedni. W ten sposób ta jedna kartka wystarczy ci do końca roku szk.

[illegible]

Glupiec, który opuszcza książki tak prędko, jak uciekająca gazella, jest podłego umysłu. (P.)

Poniedziałek	Wrzesień	Wydatki
6		
Wtorek		
7		
Środa		
8		

Warunki pracy umysłowej.

Jeśli organizm twój jest zdrowy, to i czynności mózgu odbywają się prawidłowo, a za tem idzie rozwój i pomyślny stan pamięci. *In corpore sano mens sana.*

Odżywiaj się regularnie co do ilości i jakości potraw, co do czasu przyjmowania pożywienia i odstępów czasu między jednym a drugim przyjęciem posiłku. Pamiętaj, że przejedzenie się nie wzmacnia naszych sił, a powoduje ociężałość i fizyczną i umysłową. *Plenus venter non studet libenter* — pełny żołądek nierad pracuje. (Ob. str. 144—146.)

Oddychaj czystem i świeżem powietrzem, abyś doprowadzał do płuc dostateczną ilość tlenu, a głębokiem oddychaniem wydalał z zakątków płuc wytwarzający się tam bezwodnik węglowy, który cię zatruiwa. Otwieraj okno, przewietrzaj pokój, nie garb się przy czytaniu i pisaniu, bo zmniejszasz pojemność klatki piersiowej, uprawiaj gimnastykę oddechową (ob. str. 46).

Używaj ruchu na otwartem powietrzu, aby pobudzić krew do szybkiego krążenia, aby odetchnąć świeżem powietrzem, aby poruszyć i rozprostować członki ciała, gnuśniejące przy pracy nad biurkiem.

Pamiętaj o „kwadransie dziennie dla zdrowia” (ob. str. 180—181).

Śpij tyle, ile organizm twój wymaga, gdyż sen przywraca utraczone w czasie pracy siły, odświeża nerwy i rozbudza nową energję życiową. Sen zbyt długi rozleniwia, sen zbyt krótki nie daje wypoczynku i czuwanie staje się wtedy drzemką. Traci rzeźwość ciała, traci ją i duch. (Ob. str. 141.)

Wypoczywaj w czasie pracy, bo nie możesz pracować bez przerwy: wypoczywaj po całym roku, po tygodniu, po powrocie do domu ze szkoły, wypoczniij chwilę, skończysz pracę jedną, zanim przystąpisz do drugiej. Wtedy każda twoja praca będzie *wydajną*, a to jest wymaganiem nowoczesnej organizacji pracy.

Wszystko się przydaje na tym Bożym świecie, nawet to, do czego nie-
kiedy najmniej mamy ochoty. (*To i owo*).

Czwartek	Wrzesień	Wydatki	
9			
Piątek			
10			
Sobota			
11			
Niedziela			
12			

Jak się uczyć?

1. **Oznacz** zawsze dokładnie *plan* pracy umysłowej, którą masz wykonać.

2. **Nie spiesz się** przy nauce zbytnio, lecz postępuj naprzód gruntownie i ze spokojem.

3. Ucząc się zadanej lekcji, **zrozum** przedewszystkiem dokładnie zadany przedmiot, **naucisz się do znanych** ci już rzeczy, **podziel** sobie należycie cały zadany **materiał**, wydziel rzeczy ogólne i oddziel rzeczy mniej potrzebne, **ujmij** zadany przedmiot **w całość**, czyli system.

4. **Przez ćwiczenie** nabytą wiedzę zamień na umiejętność.

5. Ucząc się napamięć, **staraj się zapamiętać** nie dźwięki i słowa, lecz **myśli**, a zatem ucz się zawsze dłuższych całości myślowych, a nie strofek.

6. **Powtarzaj** często i dość prędko po wyuczeniu się to, co chcesz dobrze zapamiętać.

7. Jeśli chcesz zapamiętać jakąś większą całość, **zrób** sobie z niej **skrót**. Ale tylko przez siebie zrobiony skrót (konspekt) ma wartość. Skróatów od nikogo nie pożyczaj i nie kupuj.

8. **Pracuj zawsze w skupieniu** i pamiętaj, że pierwsze wrażenia w zetknięciu z rzeczą nową są najsilniejsze.

Ten, kto rozmyśla nad sobą i nad światem, potrafi kierować swoją łodzią, unika przygód i dopływa, gdzie sobie zamierzył. (E.)

Poniedziałek 13	Wrzesień	Wydatki
Wtorek 14		
Środa 15		

Jak czytać?

1. Nie czytaj pierwszej lepszej książki, jak nie przyjmiesz do swego domu każdego przybłądy.

Zbierz o książce opinie, poradź się. Przejrzyj książkę przed czytaniem i czytaj ją, jeśli obudzi prawdziwe zainteresowanie.

2. Czytaj tylko książki wartościowe, gdyż życie ludzkie jest zbyt krótkie, aby marnować je na rzeczy marne.

Jeśli w czasie czytania zorientujesz się, że książka nie ma wartości, to odrzuć ją — szkoda czasu! Poświęć pozostały czas innej dobrej książce.

3. Czytaj uważnie, jak słuchasz uważnie rozmowy mądrego dobrego przyjaciela.

Czytanie powierzchowne, ślizganie się wzrokiem po powierzchni strony, aby wyłowić tylko niektóre „ważniejsze“ zdania, uboży twój umysł, przyzwyczajają do powierzchowności i płytkości.

4. Staraj się treść zrozumieć dokładnie i zupełnie, bo tylko wtedy umysł swój pogłębisz.

Niezrozumiałych miejsc nie opuszczaj, ale się nad nimi zastanawiaj. Nie wbijaj sobie w pamięć szczegółów, dopóki nie ogarniesz całości.

5. Czytaj krytycznie, rozważaj myśli autora, porównując je ze swoimi, bo nic nie jest bardziej upokarzające, jak patrzeć na świat cudzemi oczami.

Nie bądź względem autora niedowiarkiem, ale żądaj, aby cię przekonał. Jeśli to osiągnie, to dzięki jego bystrzejszym oczom rozszerzysz własne horyzonty.

6. Treść książki staraj się przyswoić, bo książka to pokarm, który należy przetrawić, aby nie był bezwartościowy.

Czytaj więc z ołówkiem w rękę, notuj — a jeśli to książka twoja: zakreślaj i podkreślaj. Ta praca skupi twoją uwagę i zainteresowanie.

Dla człowieka, chcącego zbadać życie codzienne, wystarczą zmysły, trochę uwagi i pamięci i szczypta zdrowego rozsądku. (*To i owo*)

Czwartek	Wrzesień	Wydatki
16		
Piątek		
17		
Sobota		
18		
Niedziela		
19		

7. *Po przeczytaniu książki zastanów się nad całością, bo z cegiełek dom powinien powstać.*

Przerzuć książkę raz jeszcze, ogarnij całość, zastanów się nad miejscami trudniejszymi, poszukaj głównych myśli autora.

8. *Czytaj niewiele książek, ale gruntownie bo tylko leniwi czytają dużo.*

Tylko bezmyślne rozmowy można prowadzić bez końca, ale też pozostaje po nich pustka i niesmak. Rozmowy głębokie i rozumne dają wiele przyjemności i pożytku, ale wymagają od nas pracy. Tak i z książką.

9. *W samotności i skupieniu, rozważaj treść, nabytą z książek, bo dusza ludzka właśnie w tych chwilach rośnie.*

10. *Prowadź „dziennik lektury”.*

Pamiętaj o zdrowiu! Nie wysilaj wzroku nad drobnym drukiem, drobnym pismem, drobnymi robotami (hafty, zwłaszcza białe na białym). Oszczędzaj oczy o zmroku, przy słabym świetle, przy świetle sztucznym rażącym, strzeż się jaskrawych promieni słonecznych na książce, zeszytach i t. d. Lampy nie przysłaniaj ciemnym abażurem, niech w pokoju, gdzie pracujesz, będzie też widno. Przy pisaniu miej światło z lewej strony: okno, lampę. Pisz czarnym atramentem na białym papierze, unikaj pisania atramentami kolorowymi, ołówkiem, a zwłaszcza liljowym chemicznym: wzrok bardzo się nuży. Okulary noś tylko na zalecenie lekarza.

Grosz, wydany na naukę, staje się niekiedy owem ziarnem gorczycy, wyrastającym w drzewo, na którego gałęziach siadają ptacy niebiescy. (Kr.)

Poniedziałek	Wrzesień	Wydatki	
20			
Wtorek			
21			
Środa			
22			

Książki innym pożyczaj! **Biblioteka.** *Ale domagaj się zwrotu!*

Z pewnością masz pewną liczbę książek, stanowiących twoją własność, które możnaby nazwać twoją „biblioteką”, gdyby były należycie uporządkowane. Czy są? Byłoby tych książek więcej, gdyby przy wypożyczaniu każda była zanotowana i gdyby się dopilnowało zwrotu.

1. Zrób **katalog incenarzewy**, do którego zapisz każdą książkę pod kolejnym numerem, poczem ustaw książki na półce według numerów.

Nr. kolejny	Autor	Tytuł	Miejsce i rok wydania	Format w cm	Liczba stron	Cena i data nabycia
1	Kopczewski Wł.	Kalendarz Iskier na r. 1926-27	Warszawa 1926	$10\frac{1}{2} \times 14\frac{1}{2}$	192	(zł. 3,20 15. VI)

2. Jeśli masz książek dużo, zrób **katalog alfabetyczny** kartkowy według nazwisk autorów. Kartki formatu 8×12 cm ulóż w pudełku według alfabety.

3. Na każdej książce napisz numer katalogowy na stronie tytułowej, a na odwrocie strony tytułowej postaw swoją pieczęć, naklej „ex libris” lub napisz swoje nazwisko.

Nazwisko autora	Nr.
TYTUŁ KSIĄŻKI	
Rok wydania, liczba stron.	Format.

4. **Wypożyczaj** książki tylko za **pokwitowaniem**. Przygotuj sobie odpowiednie kartki, na których wypożyczający niech napisze: Nr. książki, nazwisko autora, tytuł, rok wydania, swoje nazwisko, adres oraz datę wypożyczenia. Przechowuj te kartki w osobnym pudełku, co pewien czas sprawdzaj i dopominaj się zwrotu książek.

Sztuka czytania jest niby nowym zmysłem, nieskończenie głębszym i rozleglejszym od wzroku. (Kr.)

Czwartek 23	Wrzesień	Wydatki
Piątek 24		
Sobota 25		
Niedziela 26		

Jak się obchodzić z książką?

W Polsce książek stosunkowo mało. Każdy, kto nie szanuje książek, niszczy je i przyczynia się do zmniejszenia ich liczby, postępuje jak wróg oświaty, uszczupla bogactwo swego narodu.

Kto szanuje książkę, ten:

1. Nie dotyka książki brudnymi palcami, lecz myje ręce przed rozpoczęciem czytania; nie je nad książką;
2. Okłada książkę starannie w czysty papier, a choćby gazetę;
3. Nie ślini palców przy przewracaniu kart, lecz ujmując je delikatnie dwoma palcami od góry lub od dołu;
4. Nigdy nie trzyma w ręku książki, złożonej okładkami do siebie, bo w ten sposób niszczy się jej grzbiet;
5. Dla oznaczenia, dokąd przeczytał, używa zakładek z wstążki lub ozdobnych kartonów, a nie załamuje kart i nie zakłada byle czem.

Kto dba o swój wzrok i zdrowie, ten:

1. Czyta tylko przy dostatecznym oświetleniu;
2. Trzyma książkę w oddaleniu 30—40 cm od oczu;
3. Przy czytaniu siedzi prosto i wygodnie, nie ugniatając piersi, oddycha swobodnie, układa książkę nieco pochyło tak, aby wzrok był skierowany możliwie prostopadle do powierzchni strony. W tym celu opiera ją o doraźnie zrobioną podpórkę z kilku książek.

Nie żałuj pieniędzy na kupno dobrej książki.

Dusza nasza nie jest płytką fotograficzną, na której odbija się świat zmysłowy, lecz jest machiną, która z gruntu przerabia spostrzeżenia pochodzące od świata. (E.)

Poniedziałek 27	Wrzesień	Wydatki
Wtorek 28		
Środa 29		

Dziennik lektury.

Odbywały się w czasie wakacyj wycieczki w kraje przyrody, teraz książka wróciła do swych praw — książka dla nauki i książka dla rozrywki.

Na wycieczkach robiło się notatki: kiedy, gdzie, w jakich warunkach odbyła się wycieczka, co na niej nas zainteresowało i t. d.

Rób to samo z wycieczkami w krainy książki.

Zacznij od dziś prowadzić **dziennik lektury** (jeśli go już nie prowadzisz), w którym zapisuj każdą książkę, którą przeczytasz. Niech to będzie jakiś większy, ładny zeszyt, powinien na długo starczyć. Niech będzie oprawiony lub obłożony w mocny, gruby papier. Napisz na wierzchu: „**DZIENNIK LEKTURY** za czas od 27. IX. 1926 do . . .”, dalej swoje nazwisko. I zapisuj:

Nr. 1.

Data
przeczytania.

IMIĘ I NAZWISKO AUTORA (bez błędów)

TYTUŁ KSIĄŻKI (większemi literami i dokładnie). Miejsce wydania, rok wydania i liczba stron.

A tutaj dalej napisz, co ci się nasunie w związku z tą książką: możesz ją krótko streścić, napisać, czy ci się podoba i dlaczego, zapisać trafniejsze myśli i t. d.

Nr. 2.

Tu nastąpi druga książka i t. d.

A gdy minie już czas trochę dłuższy, zajrzyj do tego dziennika i sprawdź, ilu miłych i ciekawych wrażeń doznasz.

Nie myślcie o szczęściu: jeżeli przyjdzie, zrobi wam niespodziankę, jeżeli nie przyjdzie, nie zrobi zawodu. (N. i. ż.)

Czwartek 30	Wrzesień	Wydatki
Piątek 1	Październik	
Sobota 2		
Niedziela 3		

Co się dzieje w przyrodzie?

Z a k w i t a j ą na polach i ścierniskach tarniki, gwiazdnice, sporki, bratki, jasnoty, stokrotki. — O d l a t u j ą: skowronek (polny, borowy — także w listopadzie), świergotek łąkowy, lelek kozodój, kos, pliszka biała, drozd, gołąb, grzywacz, żóraw pospolity, rybolów kulczyk, pustulka zwyczajna, bojownik bataljon, kokoszka wodna, bąk większy, chróściel pospolity (derkacz), sokół kobuz. — W o l n o p o l o w a ć n a: niedźwiedzie, dziki-maciory, jelenie-byki, sarny-kozły, borsuki, lisy, zające, głuszce-koguty, cietrzewie-koguty, pardwy, jarząbki, kuropatwy, przepiórki, słonki, całe ptactwo błotne i wodne, dzikie gołębie — oraz wszelkie drapieżniki.

Siedm cudów świata starożytnego.

1. Kolos rodyjski, statua brązowa wysokości 60 metrów przy wjeździe do portu w Rodos (wyspa na Archipelagu). — 2. Ogrody wiszące w Babilonie, założone na rozkaz królowej Semiramidy. — 3. Grobowiec Mauzola, króla Karji w Azji Mniejszej, w mieście Halikarnasie, zbudowany przez jego zięcia Artemiza, króla Lidji, w r. 353 przed Chr. — 4. Latarnia morska w Aleksandrii, zbudowana za panowania Ptolomeusza Filadelfa (285—247 przed Chr.) na wyspie Faros. — 5. Jowisz Olimpijski, rzeźba marmurowa Fidjasza (500—431 przed Chr.) w Olimpii. — 6. Piramida Cheopsa w Egipcie, grób jednego z faraonów. Wysokość 138 m. — 7. Świątynia Diany w Efezie, w Azji Mniejszej, spalona przez Herostratesa w noc, gdy się urodził Aleksander Wielki (356 przed Chr.).

Wszyscy ludzie powinni mieć rozum, serce i energję: tylko — nie za dużo rozumu, nie za dużo serca, nie za wiele energii. (E.)

Poniedziałek	Październik	Wydatki
4		
Wtorek		
5		
Środa		
6		

Verba volant.

Jak pisać listy?

Scripta manent.

Duże znaczenie ma wygląd listu, bo to wcześniej działa na nas, niż jego treść. Niedbale pismo, przekreślenia, nierówne wiersze, brak odstępów i t. d. nadają listowi charakter czegoś niestarannego. Z jakimże uczuciem zabieramy się wtedy do czytania!? — Jak zatem powinien list wyglądać?

Miejsce, data, rok.

Tytuł lub imię osoby,
(do której piszesz).

Tutaj zacznij właściwą treść listu. A nie dopisuj wiersza do końca, by nadać całej stronie estetyczny wygląd. List powinien być zgóry obmyślony i ułożony, a przy małej wprawie nawet napisany „na brudno“, aby później nie trzeba było robić dopisków, które szpecą list i świadczą o braku staran-

ności. Może to nawet urazić, jeśli osoba, do której piszesz, ma prawo spodziewać się od ciebie staranności i uwagi.

Zakończ grzecznym lub serdecznym zwrotem, np.:
Z poważaniem, Koleżeńskie
pozdrowienia, Serdeczne
uściśnienia, Oddany i t. d.

Podpisz się
(wyraźnie bez zawijasów)

Twój adres.

I. strona.

Ostatnia strona.

Pierwsze słowa, w których zwracamy się do adresata, muszą być dobrane odpowiednio. Do osób bliskich, serdecznych, piszesz: Kochany, Drogi, Miły — do mniej ci znanych, a tobie równych lub niższych: Szanowny, a do wyższych: Wielce Szanowny, Wielmożny, a czasem trzeba użyć i innych tytułów. Dodajesz do przymiotnika imię, tytuł lub wprost Pan, Kolega i t. p.

Każdy człowiek ma prawo dążyć do szczęścia i doskonałości i ma obowiązek być użytecznym, t. j. pomagać innym do szczęścia i doskonałości.
(Szkie programu.)

Czwartek 7	Październik	Wydatki
Piątek 8		
Sobota 9		
Niedziela 10		

Nie sil się na kwiecistość: list powinien być prosty, jasny i krótki. Jeśli dobrze wiesz co masz do powiedzenia, z pewnością potrafisz to dobrze powiedzieć.

Papier listowy powinien być czysty, porządkny, koperta odpowiednia. Kopertę zaadresuj starannie i wyraźnie. Do równych sobie możesz pisać w skróceniu przed nazwiskiem: WP. Nie

pomyl adresów, nie zapomnij nakleić znaczka, napisz na odwrotnej stronie koperty swój adres — i możesz list wysłać bez ujmy dla siebie.

Znaczek
Wielmożny Pan (Pani) IMIE NAZWISKO
MIASTO (poczt.) Miejscowość Ulica, dom, mieszk.

Tak adresuj.

Na 1 głowę rocznie przypada przesyłek pocztowych	Anglia	Belgia	Holandja	Francja	Szwajcaria	Japonia	Dania	Niemcy	Szwecja	Norwegia	POLSKA
	111	107	107	103	87	67	61	59	46	43	25

Świat należy tylko do dzielnych ludzi; dla niedołęgów niema na nim miejsca. (N. i. ż.)

Poniedziałek 11	Październik	Wydatki	
Wtorek 12			
Środa 13			

Pamiętaj o korespondencji.

Nie lubisz zbyt długo czekać odpowiedzi na swoje listy, nie narażaj nikogo na to samo ze swej winy.

Prowadź *dziennik korespondencji*. Zrób go sobie w niewielkim zeszycie. Listy obojętne niszczy, ciekawe zachowuj i po skończonym roku układaj według alfabetu osób.

LISTY OTRZYMANE:

Nr. porz.	Data otrzymania	Od kogo?	W odpowiedzi na Nr.	Odpowiedziano		Uwagi
				Data	Nr.	

LISTY WYSLANE:

Nr. porz.	Data wysłania	Do kogo?	W odpowiedzi na Nr.	Otrzymano odpowiedź		Uwagi
				Data	Nr.	

Pamiętaj o zdrowiu! Naucz się pisać bez linii i ryg, abyś nie potrzebował im się przyglądać przy pisaniu. Koperty i znaczków pocztowych przy naklejaniu nie zwilżaj wprost językiem.

W każdym przedsięwzięciu obok inicjatywy, energii, pieniędzy i stosunków niemalą rolę odgrywa cierpliwość. (E.)

Czwartek	Październik	Wydatki
14		
Piątek		
15		
Sobota		
16		
Niedziela		
17		

Taryfa pocztowa.

W kraju: 1. List do wagi 20 g 15 groszy; ponad 20—250 g 30 gr.; do wolnego miasta Gdańska do 20 g 18 gr., ponad 20—250 g 36 gr.
2. Kartka pocztowa pojedyncza 10 groszy. 3. Druki do wagi 50 g 5 groszy; ponad 50—100 g 10 groszy; ponad 100—250 g 15 groszy; 250—500 g 30 gr.; 500—1000 g 40 gr. 4. Paczki do wagi 1 kg 50 gr.; ponad 1 kg do 5 kg 120 gr.; 5—10 kg 200 gr.; 10—15 kg 300 gr.; 15 do 20 kg 400 gr.; 5. Przekazy do 10 złotych 10 gr.; ponad 10—25 zł. 25 gr.; 25—50 zł. 40 gr.; 30—100 zł. 60 gr.; 100—250 zł. 80 gr.; 250—500 zł. 120 gr.; 500—750 zł. 160 gr.; 750—1.000 zł. 200 gr.

Za polecenie dopłata 30 gr., za pośpiech (expres) 50 gr.

Zagranicę: 1. Do Austrii, Czechosłowacji, Rumunii i Węgier list do wagi 20 g 24 gr., za każde dalsze 20 g 15 gr., kartki pocztowe 15 gr.

2. Do innych krajów za list do wagi 20 g 30 gr., za każde dalsze 20 g 15 gr., kartka pocztowa 20 gr.

3. Druki zagranicę za każde 50 g — 6 gr. Najwyższa waga 2000 g.

4. Polecenie zagranicę 30 gr., pośpiech 60 gr.

Telegram: jeden wyraz 10 groszy, najmniej od telegramu 1 zł.

Telefony: za 3 minuty rozmowy miejscowej 20 gr., rozmowy międzymiastowe: na odległość 25 km 40 gr.; 50 km 80 gr.; 100 km 120 gr.; 200 km 200 gr. i za każde dalsze 100 km 50 gr.

Dodatkowe dopłaty: Od 15. IV. 26 obowiązuje dodatkowa dopłata: 1 gr. — od każdej przesyłki listowej, druku i t. p., 5 gr. — od każdej paczki, przekazu, telegramu, rozmowy telefonicznej.

Życie to wyścig: kto choć na chwilę zatrzyma się, sądząc, że przeszedł bardzo wiele i że należy mu się wypoczynek, ten zostanie bez miłosierdzia wyścigniętym. (N. i. z.)

Rok 1926/27.

Memento !

Klasa

Sprawowanie					
Pilność					
Religja					
Polski					
Łaciński					
Grecki					
Język nowożytny					
Historja					
Geografja					
Arytmetyka					
Algebra					
Geometrja					
Trygonometrja					
Fizyka					
Chemja					
Nauki przyrodnicze					
Propedeutyka filozofji . .					
Pismo					
Rysunek					
Śpiew					
Praca ręczna					
Gimnastyka					
.....					
.....					
.....					
Opuszczone godziny . . .					

Zdobądź serce, a będziesz miał człowieka. (Szkic programu.)

Rok 1926/27. **Moi nauczyciele i nauczycielki.** Klasa

Zapisz tu dokładnie imiona i nazwiska swych nauczycieli i nauczycielek, wymień przy nazwisku przedmiot, jakiego uczą. A możesz nawet poprosić ich, by ci się w wolnej chwili sami podpisali na tej kartce na pamiątkę.

Szukaj przyjaciół między takimi, którzy mają więcej pracy, aniżeli sławy i zysków. (E.)

Rok 1926-27 **Moi koledzy (lub koleżanki).** Klasa

Niech każdy kolega lub koleżanka własnoręcznie podpisze tu swoje nazwisko, a kartka ta w późniejszych latach będzie miłą pamiątką.

Miarę wartości człowieka nie stanowi to, jak on się ubiera, co czyta i jak go tytułują, ale — jaki on jest. (E.)

18	18
19	19
20	20
21	21
22	22
23	23
24	24
25	25
26	26
27	27
28	28
29	29
30	30
31	31
32	32
33	33
34	34
35	35
36	36
37	37
38	38
39	39
40	40
41	41
42	42
43	43
44	44
45	45
46	46
47	47
48	48
49	49
50	50
51	51
52	52
53	53
54	54
55	55
56	56
57	57
58	58
59	59
60	60
61	61
62	62
63	63
64	64
65	65
66	66
67	67
68	68
69	69
70	70
71	71
72	72
73	73
74	74
75	75
76	76
77	77
78	78
79	79
80	80
81	81
82	82
83	83
84	84
85	85
86	86
87	87
88	88
89	89
90	90
91	91
92	92
93	93
94	94
95	95
96	96
97	97
98	98
99	99
100	100

Każdy naród jest Robinsonem na wyspie: gdy sam nie wyrobi sobie warunków bytu, musi zginąć. (N. i. Ł.)

Poniedziałek 18	Październik	Wydatki	
Wtorek 19			
Środa 20			

Jak oddychać?

Któżby tego nie umiał? A nawet każdy wie, że trzeba oddychać tylko nosem. Ale nie o taki oddech chodzi. Chodzi o oddech — orzeźwiający. Gdy długo siedzisz w jednym miejscu i poczujesz znużenie:

1. Wstań, wyprostuj się, głowę unieś nieco do góry, ramiona cofnij wtył, pozostawiając ręce przy boku;

2. Wznos się powoli na palcach i wciągaj powietrze przez nos, podnosząc ręce ku górze; zapełnij dolną część płuc, wydymając brzuch, następnie średnią część płuc, rozpięrając niższe żebra, wreszcie szczyty płuc, rozpięrając wyższe żebra;

3. Zatrzymaj powietrze przez kilka sekund i powoli opuszczaj się na pięty, wypychając powoli powietrze przez nos;

4. Powtórz to kilka razy starannie i dokładnie; lepiej wykonać jedno zupełne odetchnięcie z całą dokładnością, niż kilka razy pośpiesznie i niedokładnie;

5. Na zakończenie ostatni wydech zrób inaczej — przez usta: otwórz usta jak do gwizdania, ale nie wydymaj policzków, wypchnij gwałtownie trochę powietrza, potem na chwilę wydech wstrzymaj i znowu rytmicznie małymi ilościami, ale z całą siłą wypchnij powietrze pozostałe aż do końca.

Należy to powtarzać kilkanaście razy w ciągu dnia, za każdym razem robiąc najwyżej po kilka odetchnień, a nie kilka razy po kilkanaście. Szczególniejsze znaczenie mają takie odetchnienia rano po wstaniu i w czasie pracy, przy której poczujesz znużenie. A jeśli w szkole w czasie lekcji stosowane są głębokie oddychania, rób je tak, jak powyżej opisano.

Zanim oceniać zaczniesz, czy pożyteczne są te ćwiczenia, naucz się najpierw robić je zupełnie dokładnie i sprawnie.

W najgorszym położeniu trzeba robić, co możemy i co do nas należy. (F.)

Czwartek 21	Październik	Wydatki
Piątek 22		
Sobota 23		
Niedziela 24		

Sztuka chodzenia po ulicach miasta.

1. Jezdnia przeznaczona jest dla pojazdów, chodnik dla pieszych.
2. Przez jezdnię przechodź krokiem wolnym. Pamiętaj, że biegnąc narażasz się na niebezpieczeństwo.
3. Pamiętaj, że na jezdni jesteś intruzem, który zawsze zawadza: dlatego przechodź przez jezdnię najkrótszą drogą i to tylko w razie konieczności.
4. Wchodząc na jezdnię, obejrzyj się najprzód na lewo, a potem na prawo. Przechodź przez jezdnię w pobliżu posterunku policyjnego.
5. Nie przechodź nigdy przez jezdnię wówczas, gdy nie widzisz dokładnie, co się dzieje za wozem tramwajowym, lub innym pojazdem.
6. Gdy przechodząc przez jezdnię usłyszysz sygnał lub nawoływanie, obejrzyj się w kierunku głosu. Jeśli nie wiesz, gdzie się posunąć, zatrzymaj się. Nie cofaj się nigdy wtył.
7. Nie urządzaj sobie nigdy postojów na jezdni. Gdy czekasz na tramwaj, stój na chodniku przy brzegu jezdni.
8. Wsiadając z tramwaju, obejrzyj się zawsze w prawo. Lewą ręką trzymaj się poręczy i wsiadaj w kierunku biegu tramwaju.
9. Na chodniku idź zawsze stroną prawą; nie zatrzymuj się pośrodku chodnika, ani na rogach ulic, lub przed wejściami do lokali.
10. Pamiętaj zawsze, że nie tylko ty idziesz po ulicy. Inni również iść muszą. Nie tamuj nigdy ruchu swoją osobą.

Człowiek jest stworzony do tego, ażeby i sam był szczęśliwy, i innym pomagał do szczęścia. (N. i. ż.)

Poniedziałek	Październik	Wydatki	
25			
Wtorek			
26			
Środa			
27			

Wielkość Polski.

Polska posiadała największe terytorjum w drugiej połowie XV wieku wynosiło ono blisko 1.000.000 km^2 . Przed rozbiorami w drugiej połowie XVIII w. powierzchnia Polski stanowiła jeszcze przeszło 750.000 km^2 a więc prawie dwa razy więcej, niż Polska dzisiejsza (388.279).

Położenie geograficzne i granice Polski.

Polska leży między 55°50' (nad Dźwiną) a 47°44' (u źródeł Czere-mosza Białego koło Rumunji) północnej szerokości geograficznej i 15°45' (w woj. poznańskim nad Wartą), a 28°20' (nad Dźwiną) wschodniej długości od Greenwich.

Środkowy równoleżnik Polski (52°) przechodzi prawie przez Warszawę, a środkowy południk Polski (22°) przechodzi o 1° na wschód od Warszawy.

Granica z Niemcami — 1305 *km*, wybrzeże polskie od Piaśnicy na Helu — 61 *km*, morska od Helu do Kolibek — 40 *km*, z Wolnem Miastem Gdańskim — 150 *km*, z Prusami Wschodnimi — 607 *km* z Litwą — 465 *km*, z Łotwą — 109 *km*, ze Związkiem Sowieckich Republik Socjalistycznych — 1407 *km*, z Rumunją — 336 *km*, z Czechosłowacją — 917. Razem — 5397 *km*.

Położenie geograficzne stolic Polski.

	Warszawa	Kraków	Lwów	Poznań	Wilno
Północna szer. geogr.	52°13'	50°04'	49°50'	52°25'	54°41'
Wschodnia dług. geogr. względ. Greenwich	21°03'	19°58'	24°01'	16°56'	24°16'
Wzniesienie nad poziom morza	81 m	221 m	311 m	78 m	135 m

Żadna forma szczęścia nie uwalnia od cierpień, bo one należą do rytmu szczęścia. (N. i. ż.)

Czwartek 28	Październik	Wydatki	
Piątek 29			
Sobota 30			
Niedziela 31			

Co się dzieje w przyrodzie w listopadzie?

O dlatują: szpak, gołąb siniak, zięba, cyranka, słonka, bekas (czasem zimuje), błotniak zbożowy, czapla. — Przylatują z północy, jeżeli śnieg i zimno, i bawią do końca lutego lub początków marca: poławierka śmigula, krzyżodziób, gil, jemioluszką, orzechówka, myszół włochoaty, czeczotka. — Wolno polować na: niedźwiedzie, dzikimaciory, borsuki, lisy, zające, cietrzewie-koguty, kuropatwy, jarząbki całe ptactwo błotne i wodne, dzikie gołębie — oraz wszelkie drapieżniki.

W tys. km².

Rozbiory Polski.

POLSKA	w. XV	r. 1772	po 1772	po 1793	po 1795	po 1809	po 1815	po 1831-46
	990	753	554	428	0	169	128	0
Zabory:								
rosyjski	—	—	79	315	474	494	484	611
pruski	—	—	39	96	145	23	64	64
austrjacki	—	—	82	82	135	67	77	78

Największe własne szczęście jest wtedy, kiedy człowiek może robić dobrze. (E.)

Poniedziałek	Listopad	Wydatki	
1			
Wtorek			
2			
Środa			
3			

Obszar i ludność Polski.

1. I. 1925 ludność Polski wynosiła 28 881 000	Powiaty	Miasta	Gminy	Powier- zchnia	Ludność 30. IX. 1921 w tys.	Gęstość zal. na 1 km ²
<i>Centralne</i>	88	210	1 298	137 998	11 228	81,4
M. st. Warszawa . . .		1		121	936	7735,7
Warszawskie	23	55	290	29 310	2 112	72,1
Łódzkie	14	40	234	19 034	2 251	118,2
Kieleckie	16	35	312	25 736	2 536	98,5
Lubelskie	20	32	281	34 160	2 088	67,0
Białostockie	15	47	181	32 637	1 305	40,0
<i>Zachodnie</i>	70	166	4 802	47 223	4 018	85,1
Poznańskie	38	118	3 038	26 603	1 960	73,7
Pomorskie	20	31	1 350	16 386	933	56,9
Śląskie	12	17	414	4 234	1 125	265,8
<i>Południowe</i>	85	174	6 102	79 080	7 488	94,7
Krakowskie	24	50	1917	17 448	1 992	114,2
Lwowskie	28	60	2203	27 024	2 718	100,6
Stanisławowskie	16	29	906	18 368	1 349	73,4
Tarnopolskie	17	35	1076	16 240	1 429	88,0
<i>Wschodnie</i>	33	91	420	124 027	4 125	33,3
Wileńskie	8	15	112	28 409	984	34,6
Nowogródzkie	7	16	95	23 046	822	35,7
Poleskie	9	28	118	42 278	881	20,8
Wołyńskie	9	32	95	30 294	1 438	47,5
Razem . . .	276	641	12622	388 328	27 177	70,0

Wszystko umiera z wyjątkiem tęsknoty. (Przy księżycu.)

Czwartek 4	Listopad	Wydatki
Piątek 5		
Sobota 6		
Niedziela 7		

Polacy poza Polską.

Gdańsk	30 000	Rosja (prócz pogranicza)	100 000
Górny Śląsk niemiecki	600 000	Niemcy (j. w.)	500 000
Marchja pozn.-prus.	50 000	Czechosłowacja (j. w.)	30 000
Mazury pruskie	200 000	Rumunja (j. w.)	2 000
Warmja	60 000	Węgry	10 000
Malborskie	40 000	Austrja	25 000
Śląsk Cieszyński i ok.	150 000	Jugosławja	12 000
Litwa Kowieńska	250 000	Szwajcarja	2 000
Łotwa	80 000	Włochy	1 000
Estonja	2 000	Danja	5 000
Białoruś	300 000	Holandja	3 000
Ukraina	400 000	Belgia	5 000
Bukowina	40 000	Francja	450 000
Besarabja	5 000	Anglja	15 000
Razem około	2 200 000	Stany Zjednoczone	2 500 000
		Kanada	60 000
		Brazylja	120 000
		Argentyna	8 000
		Chiny	5 000
		Australja	2 000
		Razem około	3 850 000

Razem przeszło 6 000 000.

Niebadanie życia pociąga za sobą takie następstwa, jak pierwszy lepszy występ. (To i owo.)

Poniedziałek 8	Listopad	Wydatki	
Wtorek 9			
Środa 10			

%%

Wyznania i narodowości w Polsce.

1921.

	rz. kat.	gr. kat.	prawosł.	ewang.	mojżesz.	inne	polska	rusińska	białorus.	niem.	żydowska	inne
POLSKA	63,8	11,2	10,5	3,7	10,5	0,3	69,2	14,3	3,9	3,9	7,8	0,9
Warszawa . .	63,8	0,1	0,6	1,9	33,1	0,5	72,3	0,1	0,0	0,1	26,9	0,6
Warszawskie .	85,4	0,0	0,2	4,2	9,6	0,6	89,8	0,0	0,0	2,3	7,8	0,1
Łódzkie . .	77,0	0,0	0,2	7,7	14,5	0,6	83,2	0,0	0,0	4,6	12,0	0,2
Kieleckie . .	87,6	0,0	0,1	0,4	11,9	0,0	91,3	0,0	0,0	0,1	8,5	0,1
Lubelskie . .	77,6	0,1	7,3	0,9	13,8	0,3	85,4	3,0	0,1	0,5	10,9	0,1
Poznańskie .	82,9	0,1	0,1	16,4	0,5	0,0	83,1	0,0	0,0	16,7	0,1	0,1
Pomorskie . .	79,6	0,0	0,1	19,9	0,3	0,1	81,0	0,0	0,0	18,7	0,1	0,2
Śląskie . .	65,7	0,0	0,0	29,0	5,1	0,2	76,5	0,0	0,0	20,0	3,1	0,4
Krakowskie .	89,3	2,6	0,1	0,3	7,7	0,0	93,0	2,5	0,0	0,5	3,9	0,1
Lwowskie . .	46,5	41,4	0,1	0,5	11,5	0,0	56,6	35,9	0,0	0,5	7,0	0,0
Stanisławow.	14,5	73,9	0,1	0,8	10,7	0,0	22,2	69,8	0,0	1,2	6,8	0,0
Tarnopolskie	31,3	59,4	0,1	0,2	9,0	0,0	45,0	50,0	0,0	0,2	4,8	0,0
Białostockie	68,6	0,0	15,1	1,0	14,8	0,5	76,8	0,0	9,1	0,3	12,5	1,3
Wileńskie . .	61,2	0,0	26,9	0,1	9,4	2,4	57,9	0,0	25,7	0,0	8,1	8,3
Nowogródzkie	39,5	0,0	51,1	0,1	9,0	0,3	53,9	0,0	37,7	0,0	6,8	1,6
Poleskie . .	7,8	0,0	79,2	0,4	12,6	0,0	24,3	17,7	42,6	0,1	10,4	4,9
Wołyńskie . .	11,6	0,0	74,2	2,7	11,5	0,0	16,8	68,4	0,1	1,7	10,5	2,5

Niema przecie człowieka, któryby w życiu wygrywał same dobre losy. (L.)

Czwartek	Listopad	Wydatki	
11			
Piątek			
12			
Sobota			
13			
Niedziela			
14			

W tysiącach.

Żydzi na świecie.

% — stosunek
do ogółu ludn.

	tys.	%		tys.	%
Europa	10 300	2,3	Mezopotamja	87	10,7
Litwa	220	11,6	Syrja	150	5,2
POLSKA	2 850	10,5	Turcja azj.	250	2,0
Węgry	460	5,8	Persja	35	0,4
Rumunja	850	5,2	Rosja azj.	100	0,3
Austria	300	4,6			
Łotwa	80	4,3	Australja	20	0,02
S. S. S. R.	3 500	3,6	Ameryka	2000	0,9
Turcja europ.	60	3,3	Stany Zjedn.	1 800	1,7
Czechosłowacja	350	2,6	Reszta Amer. Płn. . .	100	—
Grecja	100	2,0	Ameryka Płd.	100	—
Holandja	115	1,6			
Niemcy	570	0,9	Afryka	550	0,4
Anglja	300	0,6	Maroko	120	2,8
Francja	130	0,3	Abisynja	200	2,5
Inne kraje	123	—	Tunis	48	2,3
Azja	780	0,8	Egipt	60	0,4
Palestyna	81	10,0	Reszta Afryki	120	—

Razem 13 400 000 czyli 0,75 % ludności całego świata.

Praca rozumna i wytrwała, która nie myśli o zbieraniu owoców w tydzień po posiewie, przebija góry, nad przepaściami rzuca mosty. (N. i. ż.)

Poniedziałek	Listopad	Wydatki
15		
Wtorek		
16		
Środa		
17		

Góry w Polsce.

TATRY:

Rysy	2503
Rysy Niżnie . . .	2438
Mięguszowiecki .	2437
Cubryna	2378
Hinczowa Turnia	2377
Świnica	2306
Żabi Koń	2300
Kozi Wierch . . .	2295
ŻabiSzczytWyżni	2252
Miedziane	2239
Trzy Granaty . . .	2232

BESKID ZACHODNI

Babia góra . . .	1725
Pilsko	1557
Cyl	1517
Polica	1367
Romanka	1366
Łysa góra	1325
Lipowska góra	1324
Siklec	1318
Niedźwiedź . . .	1311
Jaworzyna(Gorce)	1278
Radziejowa . . .	1265

PIENINY:

Trzy Korony . . .	982
BESKID WSCHODNI	
Howerla	2058
Pop Iwan	2026
Wielki Tomnatil	2018
Turkut	1937
Szypci	1864
Sywula	1836
Ihrowyszcze . . .	1815
ŁYSOGÓRY:	
Lysica	611

Jeziora w Polsce.

Śniadrwy . km ²	119,0
Mamry	104,0
Narocz	82,0
Dryświaty	41,0
Gopło	36,5
Drywiaty	36,0
Świtez(wołyńska)	27,0
Wygonowskie . . .	26,0
Wigry	24,0
Wdźidze	14,5
Charzykowskie . .	14,0

Powidzkie	12,0
Jeziora Tatrzańskie:	
Wielki Staw . . .	0,35
Morskie Oko . . .	0,33
Czarny Staw Gąs.	0,23
Czarny Staw nad	
Mor. Okiem . . .	0,21
Czarny Staw w	
Dol. 5 Stawów	0,13
Przedni Staw w	
Dol. 5 Stawów	0,08

Co do głębokości: m	
Czarny Staw nad	
Mor. Okiem . . .	80
Wielki Staw . . .	78
Morskie Oko . . .	54
Dryświaty	53
Popielewskie . . .	50,5
Wigry	44
Powidzkie	40,3
Charzykowskie . .	30
Gopło	15,7

Sprawiedliwe jest to, że silni mnożą się i rosną, a słabi giną. Inaczej świat stałby się domem inwalidów, co dopiero byłoby niesprawiedliwością. (L.)

Czwartek	Listopad	Wydatki	
18			
Piątek			
19			
Sobota			
20			
Niedziela			
21			

Drogi wodne w Polsce.

Ogólna długość dróg wodnych 16.125 km, w tem rzek i kanał. żeglown. 6685.

	Wisła	Dniepr	Niemen	Dniestr	Dźwina
Długość dróg wodn. w km	5 522	3 641	4 337	944	578
Rzeki i kanały żegl. w km	2 780	2 044	728	360	152
Powierzchn. dorzecza w km ²	160 875	65 063	57 167	41 165	11 044

Dorzecze Dunaju 5 290 km², wreszcie dorzecze małych rzeczek bałtyckich — 1 694 km².

Dniepr, Dniestr i Dunaj wpadają do morza Czarnego, reszta — do Bałtyku.

Do Gdańska wodą:

z Bydgoszczy. 196 km	z Warszawy . 430 km	z Augustowa . 797 km
Torunia . . 222	Pultuska . 459	Krakowa . 863
Włocławka . 274	Dęblina . . 550	Grodna . . 885
Inowrocławia 287	Poznań . . 588	Koźła . . . 990
Płocka . . . 319	Łomży . . . 630	Słonima . 1097
Modlina . . 396	Brześć n.B. 727	gr. pol.-ros. 1106

Postęp polega na zaczynaniu przez młodych pracy tam, gdzie starzy ją ukończyli. (*To i owo.*)

Poniedziałek 22	Listopad	Wydatki	
Wtorek 23			
Środa 24			

1921.

Bogactwa Polski.

Inwentarz żywy	Ogółem	Na 1000 mieszkańców						
		Polska	Czechy	Dania	Francja	Niemcy	St. Zjed.	Anglia
Konie	3 265 500	126	43	183	67	61	181	47
Bydło rогate	7 967 100	308	310	792	337	281	620	251
Trzoda chlewna	5 194 600	201	148	437	126	265	530	77
Owce	2 192 100	85	72	160	240	98	354	512

Użycie ziemi w krajach:	Na 100 ha przypada				
	ziemia orna	łąki	pastwi- ska	lasy	inne grunty
POLSKA	48,6	10,2	6,7	24,1	10,4
Czechosłowacja	42,7		18,0	33,1	6,2
Francja	41,5		20,0	18,7	19,8
Niemcy	45,8		16,2	27,0	11,0
Rosja europejska	25,8		14,9	39,7	19,6
Szwecja	9,5		2,7	57,8	30,0

Lasy w Polsce. 78,9% ogólnej przestrzeni lasów stanowią lasy szpilkowe, 3,7% dębowe, 17,4% inne liściaste. Na 100 mieszkańców przypada 29 ha lasów (w Szwecji — 409, w Stanach Zjednoczonych 73, w Czechosłowacji 34, we Francji 25, w Niemczech 21). Co roku w Polsce dorasta do wieku wyřębu (sosna — 80 lat) około 9 milionów m szeć. drzewa sosnowego.

Każdy wynalazek, każdą nowość, wziętą od obcych, musimy przerobić, przetrawić, słowem spolszczyć. (*Szkic programu.*)

Czwartek 25	Listopad	Wydatki
Piątek 26		
Sobota 27		
Niedziela 28		

Inwentarz żywy i użycie ziemi według województw	Inw. na 1000 <i>mieszk.</i>				Użycie ziemi na 1000 <i>ha</i>				
	Konie	Bydło rogate	Trzoda chlewna	Owce	Ziemia orna	Łąki	Past- wiska	Lasy	Inne grunta
Warszawskie	135	358	228	54	660	68	75	118	79
Łódzkie	95	252	125	49	656	73	56	135	80
Kieleckie	103	254	113	41	545	62	69	241	83
Lubelskie	157	315	213	57	548	99	67	210	76
Białostockie	164	301	244	213	448	104	78	252	118
Poznańskie	139	435	469	164	657	77	26	181	59
Pomorskie	154	432	501	317	565	61	52	225	97
Śląskie	40	276	319	53	463	75	58	338	66
Krakowskie	74	343	125	36	525	72	115	239	49
Lwowskie	130	312	130	20	484	117	95	257	47
Stanisławowskie . . .	95	307	96	87	315	165	122	349	49
Tarnopolskie	156	255	151	27	633	83	47	174	63
Wileńskie	168	342	350	325	396	127	56	259	162
Nowogródzkie	157	279	249	186	427	110	54	289	120
Poleskie	124	420	231	155	272	143	68	305	212
Wołyńskie	211	347	273	69	390	119	46	297	148

Wartość społeczeństwa nie zależy od bezwzględnej liczby mieszkańców, ale od stosunkowej liczby jednostek produkcyjnych i od sił, jakie jednostka wkłada w pracę. (N. i. ż.)

Poniedziałek	Listopad	Wydatki
29		
Wtorek		
30		
Środa	Grudzień	
1		

W tys. tonn

Zbiory głównych ziemiopłodów.

1923.

Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Kukurydza	Ziemniaki	Buraki cukr.
St. Zjedn. 21275	Niemcy 7147	St. Zjedn. 4338	St. Zjedn. 18905	St. Zjedn. 77584	Niemcy 31469	Niemcy 8510
Kanada 12785	Polska 5926	Hiszpanja 2435	Kanada 8195	Rumunja 4422	Polska 26494	St. Zjedn. 6048
Francja 7905	St. Zjedn. 1645	Niemcy 2380	Niemcy 5975	Włochy 2140	St. Zjedn. 11224	Czech. 5159
Argent. 6770	Czechosl. 1361	Kanada 1749	Francja 5479	Węgry 1408	Francja 9534	Francja 3222
Włochy 6119	Francja 9377	Polska 1655	Polska 3522	i t. d.	Czechosl. 6289	Polska 2577
Hiszpanja 4276	Węgry 8157	Rumunja 1502	Angl.eur. 2306		Anglja 4533	Hiszp. 1220
Niemcy 2820	Hiszpanja 7132	Czechosl. 1201	Rumunja 924		Hiszp. 2599	Węgry 882
Rumunja 2790	Kanada 6842	Francja 1023	Argent. 850		Kanada 2384	
Węgry 1842		Węgry 537	Hiszpanja 586		Włochy 1793	
Angl. eur. 1609			Włochy 577		Węgry 1716	
Polska 1354				Polska 97		
103109	41767	29428	62437	112420	142280	39192
n a c a ł y m ś w i e c i e						

BŁĘDY ZARAZ POPRAWIAJ, UZUPEŁNIENIA DOPISUJ!

Jak często zapominacie o słowach pewnego wielkiego człowieka, że cierpliwość jest geniuszem i że nie łatwość zapamiętania, ale wytrwałość cechuje ludzi znakomitych. *(To i owo.)*

Czwartek 2	Grudzień	Wydatki
Piątek 3		
Sobota 4		
Niedziela 5		

Co się dzieje w przyrodzie w grudniu?

Pograżona w zimowym śnie. — Wolno polować na: rysie, wilki, lisy, dziki-maciory, kuny, gronostaje, zające, cietrzewie-koguty, kaczki, kuropatwy, oraz wszelkie drapieżniki.

Stosunek zasiewów różnych ziemiopłodów.

Kraje	Na 1 000 ha zasiewu poniższych ziemiopł. przypada				
	pszenica	żyto	jęczmień	owies	ziemniaki
POLSKA . . .	92	402	101	211	194
Francja . . .	450	74	57	291	128
Niemcy . . .	109	329	92	254	216
Rumunia . . .	433	44	282	218	23
Stany Zjedn. .	511	52	62	339	36
Włochy . . .	803	20	38	84	55

Gospodarstwo wiejskich o powierzchni do 2 ha ma 1 o'ska — 1109 tysięcy, 2—5 ha — 1002 tys., 5—20 ha — 1045 tys., 20—100 ha — 88 tys., powyżej 100 ha — 18 tys. Ogółem 3261 tysięcy gospodarstw wiejskich.

I natura i ludzie żyją dla siebie i tylko ci mają prawo władać nimi, którzy posiadają więcej sił i więcej pracują. (L.)

Poniedziałek 6	Grudzień	Wydatki
Wtorek 7		
Środa 8		

Przemysł w Polsce.

Rodzaj produkcji	Zakł. i fa- bryki	Ro- botn. w tys.	Produkcja
Cukrownie	70	36	3151 tys. q (= 100 kg)
Gorzelnie	1252	7,6	938 „ hl
Browary	247	6,3	{ 184 „ l piwa 29 „ tonn słodu
Fabryki wyr. tyton. . .	120	13	10 tys. tonn
„ zapalek	17	4,8	690 „ pudełek
Przędzalnie i tkalnie wełny	420	41,7	
„ bawełny	307	82,8	
„ jedwabiu	16	0,6	
„ lnu	6	0,2	
„ mieszane	161	.	
Przemysł jutowy	4	3	
„ dziany	103	4,6	
Fabryki waty	11	0,5	426 tonn
„ nici	10	0,2	497 „
Garbarnie	153	5,3	
Papiernie, fabr. celulozy .	41	7,9	{ 52 tys. tonn pap. 32 „ „ celul. 8 „ „ tekt.
Fabryki cementu	13	5,8	482 „ „
„ wapna	57	3,8	481 „ „
„ nawozów szt.	28	.	333 „ „

Kto ma większy kapitał i trochę oświaty, ten musi służyć uboższymi i mniej oświeconym. (*Szkic programu.*)

Czwartek 9	Grudzień	Wydatki	
Piątek 10			
Sobota 11			
Niedziela 12			

Górnictwo i hutnictwo w Polsce.

Produkty	Produkcja w stos. do 1913 r.						Ile było w 1924 r.		
	1913	1920	1921	1922	1923	1924	zakładów	robotników	wydoty w tys. tonn
Węgiel kamien.	100	76	73	85	89	79	106	151 041	32 225
Węgiel brunat.	100	125	137	111	87	45	9	510	88
Ropa naftowa	100	69	63	64	66	69	476	10 947	771
Wosk ziemny	100	27	19	30	52	60	3	301	0,7
Sól	100	139	160	156	192	146	13	3 736	275
Sole potasowe (kain. i sylwin.	100	500	800	2300	3100	4050	2	469	81
Ruda żelazna	100	40	65	87	97	62	17	3 382	288
Ruda cynkowa	100	39	50	49	51		7	8 888	.
Ruda ołowiana	100	20	31	30	28				.
Surowiec żelaza	100	39	42	45	49	32	9	34 288	336
Stal	100	60	53	61	70	42			678
Gynk metal .	100	46	36	44	51	48	24	10 237	93
Ołów metal .	100	44	32	35	46	46	2	614	20

Złoto na ściecie. Wartość złota w sztabach i monetach w r. 1924 wynosiła 9400 milionów dolarów. Z tego 45% posiadały Stany Zjednoczone, 8% Anglja, 7,5% Francja, 5% Argentyna, 2% Kanada, 2% Włochy i t. d.

Pracę swoją kieruj raczej do tworzenia rzeczy użytecznych, aniżeli do niszczenia szkodliwych. (N. i. ż.)

Poniedziałek	Grudzień	Wydatki	
13			
Wtorek			
14			
Środa			
15			

Koleje w Polsce.

	1920	1921	1922	1923	1924
Długość linii w km	13 610	15 355	15 956	16 583	16 687
Tabor: parowozy	1 603	2 169	2 650	3 134	2 815
wagony osobowe	5 308	6 298	6 229	8 699	8 449
wagony towarowe	59 271	68 766	79 487	97 898	91 429
Przewóz pasażerów w milionach	67	122	146	169	209
Przewóz towarów w milj. tonno/km	3 103	5 187	6 014	10 582	10 025

	Belgia	Szwajcaria	Anglia eur.	Niemcy	Holandja	Węgry	Francja	Włochy	Austria	POLSKA
Na 100 km ² obszaru przypada km kolei	28,6	12,8	12,3	12,2	9,9	7,8	7,5	6,5	5,1	4,3

W 1923 r. Poczta i telegraf w Polsce.

Instytucyj pocztowych — 3 766.

Wysłano 519 649 000 listów, 103 033 724 kart pocztowych, 36 644 144 druków, 581 924 papierów handl., 2 671 864 próbek towarowych i 10 479 362 przesyłek listowych wolnych od opłat, czyli razem 673 060 038.

Z tego w kraju 501 712 476, zagranicę 171 347 562.

Gazet przesłano 137 571 898.

Znaczków pocztowych wydrukowano 630 656 135 sztuk.

Telegraf: długość linii 47 278 km, stacyj — 3 823, przesłano telegramów 31 003 132.

W chorej duszy gorzkniej uczucia, słabnie energia i myśl rozwija się chaotycznie. (E.)

Czwartek	Grudzień	Wydatki
16		
Piątek		
17		
Sobota		
18		
Niedziela		
19		

W mil. mor.		Z Gdańska w szeroki świat.		1 mila=1'852 km			
Aden . .	5320	Hawr	970	Londyn	720	Rio de J.	5870
Aleksandrja	3820	Helsingfors	423	Lizbona .	1720	Saloniki .	3733
Alger . .	2420	Hongkong.	1420	Magellana		Sewastopol	416
Antwerpja	750	Kalkutta	8620	cieśn. .	8120	Singapore	8920
Brest	1085	Kapstadt	6870	Marsylja	2687	Smyrna	3677
Bombaj	6920	Kilonja	349	Melbourne	11820	Stokholm	341
Bordeaux	1415	Klajpeda	115	Nowy Jork	3920	Świnoujście	195
Dower	760	Konstanty-		Pilawa	45	Szczecin	237
Galacz	4207	nopol . .	3870	Pireus	3449	Toulon	2691
Genua	2930	Kopenhaga	272	Suez	3920	Windawa	200
Gibraltar	2000	Kronstadt	558	Rewel	390	Yokohama	11920
Hamburg	472	Libawa	148			Zanzibar	7026

Lotnictwo w Polsce.

	Linja Warszawa-Praga Czeska				Linja Gdańsk-Warszawa-Lwów-Kraków			
	Lo-tów	Droga przeb.	Pasa-żerów	Bagażu w tys. t.	Lo-tów	Droga przeb.	Pasa-żerów	Bagażu w tys. t.
1921	250	66 250	195	7,7	—	—	—	—
1922	370	98 050	78	7,8	246	87 240	527	9,4
1923	274	72 610	193	14,4	542	190 515	1 671	12,5
1924	374	99 110	123	45,7	1 092	366 610	2 203	30,3

Istotna wielkość narodu polega na wynalezieniu i utrzymaniu takiego stanu równowagi społecznej, w którymby istniało najwięcej pracy, szczęścia, doskonałości, wymiany usług. (*Szkic programu*).

Poniedziałek	Grudzień	Wydatki
20		
Wtorek		
21		
Środa		
22		

W 1925 r.

Majątek państwa.

Własnością bezpośrednią Państwa są gmahcy reprezentacyjne — w Warszawie Zamek, Łazienki, Belweder, w Krakowie Wawel, w Poznaniu Zamek, w Spale Pałacy w Racocie Pałac. Majątki ziemskie państwowe wynoszą 276 000 *ha*, a lasy państwowe — 2 867 000 *ha*. Państwo posiada 2 stadniny koni, liczące przeszło 300 sztuk oraz 8 stad ogierów około 1 200 sztuk. Linij kolejowych ma ogółem około 18 000 *km*, sz tucznych dróg wodnych — 738 *km*, linij telegraficznych i telefonicznych — 503 000 *km*. Posiada 4 stacje radiotelegraficzne: W Warszawie transatlantycką o mocy 400 *klw*, oraz europejskie: w Grudziądzu 10 *klw*, w Poznaniu 4 *klw* i w Krakowie 4 *klw*. Własność Państwa stanowią 3 z drojowiska: Busk (29 *ha*), Krynica (274 *ha*), Ciechocinek (127 *ha*). Państwo posiada 4 drukarnie państwowe, 11 wytwórni wojskowych, wytwórnię aparatów telegraficznych i telefonicznych, zakłady naftowe w Drohobyczu oraz tereny naftowe, 3 kopalnie węgla, hutę, 10 żup solnych, fabrykę związków azotowych w Ghorzowie, 22 fabryki wyrobów tytoniowych, 3 banki, wiele magazynów, składów, wszelkiego rodzaju budynków, cały materiał wojskowy i t. d.

Majątek narodowy.

Na jednego mieszkańca wypada w Polsce majątku narodowego za 3200 złotych; w Anglii — 8000, w Belgji — 7800, we Francji — 7600, w Danji — 6400, w Niemczech — 6100, w Szwecji — 4400, w Czechosłowacji — 4000, w Norwegji — 3700, w Hiszpanji — 3600, we Włoszech — 3200, w Rumunji — 2900, w Bułgarji — 2500, w Jugosławji — 2300, w Rosji (przed wojną) — 2100.

W każdym położeniu, czy ono jest wygodne czy niewygodne, naród winien pracować w kierunku praw swego rozwoju, nie nie odkładając do lepszych czasów. (Szkic programu.)

Czwartek 23	Grudzień	Wydatki
Piątek 24		
Sobota 25		
Niedziela 26		

Ile winniśmy obcym państwom?

Polska winna była d. 1. I. 1925 r. Stanom Zjednoczonym — 925 milionów złotych, Francji — 270 milj., Angli — 122 milj., Holandji — 23 milj., Włochom 16 milj., Norwegji — 16 milj., Danji 400 tysięcy i Szwajcarii 95 tysięcy złotych. Razem — 1381 milionów złotych.

Prócz tego winna za pożyczki emisyjne w dolarach 102 milj. zł. i w li-rach włoskich 88 milj. Razem 190 milj. zł.

Prywatnym zagranicznym instytucjom winna 28 milj., prawie wyłącznie Stanom Zjednoczonym.

Cały więc dług zagraniczny wynosił prawie 1600 milionów złotych. Dług wewnętrzny wynosił 167 milj. złotych.

Na 1 mieszkańca w Polsce przypadało więc 61 złotych długu.

Długi publiczne państw	Anglia	Francja	Belgia	Szwajcaria	Włochy	Holandja	St. Zjedn. Amer.	POLSKA
Suma długu w miliard. zł.	174,3	115,2	10,6	4,7	42,7	70,8	110,6	1,8
Suma długu w zł na głowę lud.	4 042	2 954	1 410	1 174	1 094	1 022	1 019	61

Naród, w którym jest więcej ludzi szczęśliwych, doskonałych i użytecznych, góruje nad tym, w którym jest ich stosunkowo mniej. (N. i. ż.)

Poniedziałek	Grudzień	Wydatki
27		
Wtorek		
28		
Środa		
29		

Rok 1927.

Rok 1927 od Narodzenia Chrystusa jest:

- 7436 według ery konstantynopolskiej (bizantyńskiej).
 - 5687 " " żydowskiej.
 - 4271 od potopu biblijnego.
 - 2805 od założenia Kartaginy.
 - 2703 od I Olimpiady, albo 2-im 676-ej Olimpiady (zaczyna się w lipcu)
 - 2680 od założenia Rzymu.
 - 2674 według ery babilońskiej.
 - 1972 " " juljańskiej.
 - 1894 od śmierci Jezusa Chrystusa.
 - 1857 od zburzenia Jerozolimy.
 - 1345 " " mahometańskiej (Hedżry).
 - 831 od I wojny krzyżowej.
 - 487 od wynalazku druku.
 - 435 od odkrycia Ameryki.
 - 345 od wprowadzenia kalendarza gregoriańskiego.
 - 50 od wynalezienia telefonu.
 - 31 od " radiografji.
 - 13 od wybuchu wojny europejskiej.
 - 8 od końca " "
 - 7 od pokoju wersalskiego. "
-
- 1138 od pierwszej notatki o Polsce (wojna Karola W. w 789 r.).
 - 961 od chrztu Polski.
 - 136 od konstytucji 3-go maja.
 - 132 od III rozbioru Polski.
 - 97 od powstania listopadowego.
 - 64 od " styczniowego.
 - 9 od zjednoczenia Państwa Polskiego.
 - 6 od uchwalenia konstytucji 17 marca.
 - 2 od wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Mościckiego.

Nie o tem myśl, aby usunąć wszystko zło, ale o tem, aby zło sprowadzić do jak można najmniejszej ilości. (To i owo.)

Czwartek	Grudzień	Wydatki
30		
Piątek		
31		
Sobota	Styczeń 1927	
1		
Niedziela		
2		

Co się dzieje w przyrodzie w styczniu?

Przyroda jeszcze pogrążona w śnie zimowym. — Wolno polować na: niedźwiedzie, rysie, wilki, lisy, dziki-maciory, zajace (do 15), kuny, gronostaje, wydry, kaczki, cietrzewie-koguty, oraz wszelkie drapieżniki.

Początek roku.

Rzymianie rozpoczynali rok dnia 1 stycznia. Chrześcijanie w najdawniejszych czasach obchodzili początek roku kościelnego 6 stycznia. W różnych krajach ustaliła się różna data początku roku: 25 marca, dzień Zwiastowania N. M. P., jako bliski wiosennego zrównania dnia z nocą; 25 grudnia, dzień Narodzenia Chrystusa, bliski dnia przesilenia zimowego; 21 września, dzień jesiennego zrównania dnia z nocą; 24 czerwca, dzień przesilenia letniego. Dopiero w XVII wieku zaczęła się ustalać data 1 stycznia jako początek roku.

Pamiętaj o zdrowiu! Trzymaj się prosto: krzyż wklęsły, piersi naprzed, ramiona do tyłu, nogi wyprostowane w kolanach, głowa wzniesiona prosto, wzrok przed siebie. Na zimnem powietrzu po wyjściu z ciepłego mieszkania nie rozmawiaj, zwłaszcza gdy przedtem mówileś lub śpiewałeś. Gdybyś kaszlał, zasłaniaj przy kaszlu usta chusteczką lub choćby ręką.

Rachunki za lipiec —

	Wydatki:	Lipiec		Sierpień	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
	Razem				

	Dochody:	Lipiec		Sierpień	
1					
2					
3					
	Razem				

Człowiek powinien wszystko umieć i robić, a przynajmniej niczego się nie lekać. (N. i. 4.)

Poniedziałek	Styczeń	Wydatki
3		
Wtorek		
4		
Środa		
5		

Wieczny kalendarz.

1 stycznia 1-go roku ery chrześcijańskiej wypadło w sobotę. Aby odnaleźć dzień tygodnia dla dowolnej daty odnajdujemy:

1. w tablicy I-a liczbę stuleci (np. 19 dla 1927), w tablicy I-b rok, na skrzyżowaniu linii odczytamy cyfrę.

2. w tablicy II odczytamy cyfrę na skrzyżowaniu odnalezionej z tabl. I liczby oraz miesiąca. Dla lat przestępnych, oznaczonych drukiem, styczeń i luty bierzemy ze znak. P.

3. W tablicy III na skrzyżowaniu liczby z tabl. II oraz daty znajdujemy poszukiwany dzień tygodnia.

a								Wieki								84	85	86	87	88	89
																90	91	92	93	94	95
Juljański				Gregorjański								96	97	98	99	.	.				
I	0	7	14		17	21	25	6	0	1	2	3	4	5							
	1	8	15					5	6	0	1	2	3	4							
	2	9			18	22	26	4	5	6	0	1	2	3							
	3	10						3	4	5	6	0	1	2							
	4	11		15*)	19	23	27	2	3	4	5	6	0	1							
	5	12		16	20	24	28	1	2	3	4	5	6	0							
	6	13						0	1	2	3	4	5	6							

Dziwna jest natura ludzka: im mniej sami mamy skłonności do męczeństwa, tem natęczywiej żądamy go od bliźnich. (L.)

Czwartek	Styczeń	Wydatki
6		
Piątek		
7		
Sobota		
8		
Niedziela		
9		

		M i e s i ą c e									D a t y						
II		V	VIII II P	II III XI	VI	IX XII	IV VII I P	I X	III		1 8 15 22 29	2 9 16 23 30	3 10 17 24 31	4 11 18 25 .	5 12 19 26 .	6 13 20 27 .	7 14 21 28 .
1	2	3	4	5	6	0	1	2	1	N	Po	W	Ś	C	Pi	So	
2	3	4	5	6	0	1	2	3	2	Po	W	Ś	C	Pi	So	N	
3	4	5	6	0	1	2	3	4	3	W	Ś	C	Pi	So	N	Po	
4	5	6	0	1	2	3	4	5	4	Ś	C	Pi	So	N	Po	W	
5	6	0	1	2	3	4	5	6	5	C	Pi	So	N	Po	W	Ś	
6	0	1	2	3	4	5	6	0	6	Pi	So	N	Po	W	Ś	C	
0									0	So	N	Po	W	Ś	C	Pi	

*) Kalendarz Gregorjański został wprowadzony w w. XVI w r. 1582 od dnia 15 października. Do dnia 4 października tego roku obowiązywał kalendarz juljański. Dni od 5 do 14 włącznie zostały przy reformie opuszczone.

P r z y k ł a d : Jakiego dnia wypada 9 stycznia 1927 r.? Z tablicy I na skrzyżowaniu 19 stuleci i 27 lat znajdujemy 0; z tablicy II na skrzyżowaniu 0 i liczby miesiąca I znajdujemy 0; z tablicy III na skrzyżowaniu 0 i liczby dnia 9 znajdujemy N, czyli niedzielę.

Ludzie byliby lepsi, gdyby mogli swobodnie, bez trosk choć przez krótki czas przypatrywać się ziemi i niebu. (N. i. ż.)

Poniedziałek	Styczeń	Wydatki	
10			
Wtorek			
11			
Środa			
12			

Zapisuj **99 spostrzeżeń z przyrody.** *daty!*

Budzić się zacznie przyroda ze snu zimowego. Obserwuj ją. A daty pierwszych objawów różnych stron jej życia zapisuj sobie, za rok zaś porównaj te zapisy z nowymi. Po kilku latach zbierze się ciekawy materiał.

Niekażdy może zrobić wszystkie poniższe obserwacje, a może nawet nikt nie może zrobić wszystkich, bo różne zjawiska w różnych zachodzą stronach. Ale to przecież nie przeszkadza.

- | | |
|--------------------------------|--------------------------------------|
| 1. Kwitnienie leszczyny | 16. Kwitnienie fiołków |
| 2. „ olchy | 17. Ukazanie się świeżej trawy |
| 3. „ przebiśniegów | 18. Skrzek żabi w wodzie |
| 4. Odlot gili..... | 19. Pierwszy motyl-pokrzywnik.... |
| 5. Przylot czajek | 20. Pierwszy motyl-cytrynek..... |
| 6. „ szpaków | 21. I ruszenie lodów na rzece..... |
| 7. „ skowronków | 22. II ruszenie lodów na rzece..... |
| 8. „ dzikich kaczek | 23. I przybór rzeki |
| 9. „ żorawi | 24. Czyszczenie drzew owoc. |
| 10. Przelot dzikich gęsi | 25. Sianie rozsady w inspekt. |
| 11. Kwitnienie derenu | 26. Kwitnienie wiązu |
| 12. „ osiki | 27. Kwitnienie jesionu |
| 13. „ topoli | 28. Kwitnienie brzozy |
| 14. „ wierzby | 29. Przylot bocianów |
| 15. „ przelaszczek | 30. „ zięb |

Z młodej duszy co pewien czas wytryska nowa siła i staje się źródłem
mnóstwa uczuć, uzdolnień i czynów. (L.)

Czwartek 13	Styczeń	Wydatki
Piątek 14		
Sobota 15		
Niedziela 16		

- | | |
|-------------------------------------|--------------------------------------|
| 31. Przylot gołębi dzikich | 47. Siew jarego zboża |
| 32. Tokowanie głuszców | 48. Sadzenie kartofli |
| 33. I noc przy otwartem oknie..... | 49. Siew warzyw w gruncie |
| 34. I lekcja przy otwartem oknie... | 50. Kwitnienie kasztanów |
| 35. Pierwsze gry w ogrodzie | 51. „ bzów |
| 36. Ostatni śnieg | 52. „ konwalij |
| 37. Kwitnienie klonów | 53. Przylot kukulek |
| 38. „ tarniny | 54. „ wilg |
| 39. „ czereśni | 55. Pierwsza burza |
| 40. „ wiśni | 56. Pierwsze wyjście bez okrycia ... |
| 41. „ czeremchy | 57. Sadzenie warzyw w gruncie..... |
| 42. „ śliw | 58. Wypędzenie bydła na hale..... |
| 43. „ grusz | 59. Kwitnienie poziomek |
| 44. „ jabłoni | 60. „ jagód czarn. |
| 45. Przylot pliszek | 61. „ akacyj |
| 46. „ jaskólek | 62. Pierwsze czereśnie |

Obcowanie z naturą bodaj przez kilka dni w roku jest potrzebą nie tylko muskułów i płuc, ale przedewszystkiem duszy ludzkiej. (N. i. ż.)

Poniedziałek	Styczeń	Wydatki
17		
Wtorek		
18		
Środa		
19		

- | | |
|-----------------------------------|-------------------------------------|
| 63. Pierwsze sianokosy | 82. Odlot czajek |
| 64. Drugi przybór rzeki | 83. „ bocianów |
| 65. Pierwsza kąpiel w rzece | 84. „ jaskólek |
| 66. Pierwsze truskawki | 85. „ szpaków |
| 67. Pierwsze poziomki | 86. „ skowronków |
| 68. Kwitnienie malin | 87. Pierwszy przymrozek |
| 69. „ lip | 88. Kopanie ziemniaków |
| 70. Pierwsze czarne jagody | 89. Zamkn. bydła w oborach |
| 71. Pierwsze maliny | 90. Okryw. krzewów na zimę |
| 72. Kwitnienie jeżyn | 91. Pierwszy śnieg |
| 73. Drugie sianokosy | 92. Pierwsze napal. w piecu |
| 74. Pierwsze gruszki | 93. „ włożenie futra |
| 75. „ jabłka | 94. Przyłot gili |
| 76. „ borówki(bruszn.) | 95. Pierwsza ślizgawka |
| 77. Pierwsze jeżyny | 96. „ sanna |
| 78. Początek żniw | 97. Pierwsze zamarznięcie rzeki.... |
| 79. Kwitnienie wrzosów | 98. Drugie „ „ |
| 80. Trzecie sianokosy | 99. |
| 81. Siew oziminy | (Zapisz tu nową własną obserwację.) |

Człowiek zdrowy i zadowolony nawet nie spostrzega tych codziennych wirów, wobec których tracą głowę rozstrojeni, a toną nieszczeniwi. (E.)

Czwartek 20	Styczeń	Wydatki
Piątek 21		
Sobota 22		
Niedziela 23		

W tysiącach.

Miasta w Polsce.

Wzrost miast	1860	1870	1880	1890	1900	1910	1921	1925
Warszawa . .	161,0	297,0	383,0	456,0	686,0	797,0	895,4	1006,1
Łódź	32,6	39,0	45,2	136,1	288,1	502,5	451,0	534,0
Lwów	70,0	87,1	109,7	127,9	159,9	195,8	219,2	250,0
Poznań . . .	51,2	56,4	65,7	69,6	117,0	150,5	169,8	219,4
Kraków . . .	41,0	49,8	66,1	74,6	91,3	166,8	189,7	
Huta Królew.	1,1	19,5	27,5	36,5	57,9	72,6	74,8	180,0
Katowice . .						43,2	45,4	150,0
Wilno	69,5	64,2	102,8	125,0	153,2		128,9	
Bydgoszcz . .	22,5	27,7	34,0	41,4	52,2	91,0	87,8	103,2
Lublin	20,0	21,3	32,3	52,1	57,2	84,0	94,5	
Sosnowiec . .					57,0	102,0	86,7	
Częstochowa	9,0	14,8	21,2	28,7	47,6	74,9	80,6	
Białystok . .	16,7	17,7	50,7		71,5	80,3	77,0	
Radom						54,2	61,6	
Stanisławów .						30,1	28,2	57,0
Równe						32,8	30,1	55,0
Brześć n. B.						55,3	20,1	50,0
Przemyśl . .						44,8	47,9	

Gęstość zaludnienia miast. Na 1 km² miasta przypada osób:
 Huta Królewska — 12 107, Warszawa — 7 741, Łódź — 7 661, Lwów —
 6 856, Bielsk — 3 957, Kraków — 3 909, Poznań — 2 799, Katowice —
 2 558, Grudziądz — 1 676, Bydgoszcz — 1 234, Toruń — 1 095.

Ludzie, jak świat światem, bez względu na to w co się ubierają i co czytają, dzielili się zawsze na głupich i mądrych, ślamazarnych i dzielnych, lotrów i uczciwych. (E)

Poniedziałek 24	Styczeń	Wydatki
Wtorek 25		
Środa 26		

Co o naszej stolicy wiedzieć warto?

Wzrost Warszawy według lat	1564	1655	1660	1750	1791	1794	1797	1815	1829	1882	1891	1905
Domów	693	638	507	486	2000					4172	4753	
Mieszkańców w tysiącach	13	18	20	23	60	200	65	88	140	383	456	768
W r. 1916 powstała Wielka Warszawa po przyłączeniu przedmieść. Domów 8 468 w mieście + 8 033 na przedmieściach = 16 500; mieszkańców 820 tys. w mieście + 96 tys. na przedmieściach = 914 tys. W dniu 1 stycznia 1926 r. ludność Warszawy wynosiła 1 013 188 os.												
Mieszkańcy Warszawy wedł. wyznania i narodowości	rz. kat.	gr. kat.	praw.	ewang.	moż.	inne	polska	rusińsk.	białor.	niem.	żyd.	inna
%	63,8	0,1	0,6	1,9	33,1	0,5	72,3	0,1	0,0	0,1	26,9	0,6

Powierzchnia Warszawy wynosi w hektarach 12 100. (Przed wojną 3 270 ha.) W tem ulice i place 937, parki i ogrody 220, cmentarze 234, dawne forty 218, Wisła 617, tereny kolejowe 363.

Obszar Łazienek 59,6, parku Skaryszewskiego 44,9, Praskiego 29,9, Sobieskiego 18, ogrodu Saskiego 15,3, parku Ujazdowskiego 5,3, ogrodu Botanicznego 4,5. Park w Młocinach —113,6.

Bądź użyteczny, to jest ciągle pracuj dla innych, siebie doskonal, a o własne szczęście dbaj o tyle tylko, ile potrzeba, ażebyś mógł być użytecznym i doskonałym. (N. i. ż.)

Czwartek 27	Styczeń	Wydatki
Piątek 28		
Sobota 29		
Niedziela 30		

Długość ulic w metrach: Wisła w obrębie Warszawy — 14 500, Marszałkowska — 2930, Aleja Jerozolimska — 2300, Żelazna — 2090, Chmielna — 1690, Aleja Ujazdowska i Belwederska — 1590, Gęsia — 1580, Złota — 1330, Piękna — 1320, Wilcza — 1220, Aleja 3 maja i wiadukt — 1200, Nowy Świat — 950.

Długość mostów w metrach: Kierbedzia — 475, Poniatowskiego — 430.

Wysokość wież i kolumn w metrach: wieża zamkowa — 59, wieża kościoła WW. Świętych — 55,30, wieża ratuszowa z zegarem — 54,72, wieża kościoła Św. Krzyża — 52,40, wieża ciśnień na filtrach — 38,25, kolumna króla Zygmunta — 19,70.

Meteorologiczne dane: roczne opady średnio 585 mm, dni dżdżystych w roku średnio 157, temperatura roku średnio + 7,3, zimy — 2,8, lata + 18,1.

Zima zaczyna się 24 listopada, trwa 113 dni; przedwiośnie — 17 marca, trwa 21 dni; wiosna — 7 kwietnia, trwa 52 dni; lato — 29 maja, trwa 101 dni; jesień — 7 września, trwa 51 dni; późna jesień — 28 października, trwa 27 dni.

Warszawa spożywa dziennie: 60 wagonów ziemniaków (600 tonn), 41 wagonów chleba (410 tonn), 22 wagony mleka (220 tys. litrów), 10 wagonów mięsa (100 tonn). Jeden mieszkaniec zużywa dziennie wody 90 litrów.

Samochodów dorozek 1190. **Tramwaje** przewiozły w 1925 r. 241 milionów pasażerów.

Szczęście każdy nosi w sobie. (L.)

Poniedziałek	Styczeń	Wydatki
31		
Wtorek	Luty	
1		
Środa		
2		

1921.

Polska a inne mocarstwa.

PAŃSTWA W EUROPIE	Obszar w tys. km ²	G r a n i c e			Ludność	
		lądowe	morskie	razem	w milj.	gest. na 1 km
Rosja eur. . .	4268	3371	4000	7371	93,8	22
Francja . . .	551	2774	2850	5624	39,2	71
Hiszpanja . . .	505	1549	2187	3736	21,3	42
Niemcy . . .	472	4492	1605	6097	59,9	127
Szwecja . . .	448	1760	2687	4447	5,9	13
Polska . . .	388	4120	140	5260	27,2	70
Finlandja . . .	387	2290	1440	3730	3,1	9
Norwegja . . .	324	2230	3175	5405	2,6	8
Włochy . . .	310	1642	4950	6592	38,7	125
Anglja eur. . .	309	—	5874	5874	47,3	153
Rumunja . . .	294	2154	420	2574	16,7	55
Jugosławja . . .	249	2408	1205	3613	12,0	48
Czechosłowacja	140	3416	—	3416	13,6	97
Bulgaria . . .	103	1749	160	1909	4,9	47
Węgry . . .	93	2019	—	2019	8,0	86
Portugalia . . .	92	880	775	1655	6,0	66
Austria . . .	84	1861	—	1867	6,5	79
Lotwa . . .	66	1117	450	1567	1,8	29
Estonja . . .	48	584	850	1434	1,1	23
Dania . . .	43	48	2200	2248	3,2	73
Szwajcaria . . .	41	1550	—	1550	3,9	94
Holandja . . .	34	701	950	1651	6,8	204
Belgia . . .	30	1226	65	1291	7,5	245

Wiara robi ludzi odporniejszymi wobec niebezpieczeństw. (E.)

Czwartek	Luty	Wydatki
3		
Piątek		
4		
Sobota		
5		
Niedziela		
6		

Co się dzieje w przyrodzie w lutym?

Kwitną niekiedy w ciepłe dni: leszczyna, olsze, przebiśniegi i śnieżyczki. — Przylatują: szpak, dzika kaczka (także w marcu), skowronek polny, skowronek borowy (lerka), gołąb siniak, czajka właściwa. Młode wyprowadza krzyżodziób. — Wolno polować na: niedźwiedzie, dziki-maciory, rysie, wilki, lisy, kuny, gronostaje, wydry, cietrzewie-koguty, kaczki, oraz wszelkie drapieżniki.

Ilu Polska ma pracowników państwowych?

1. I. 1925 było ogółem 707 300 **pracowników** państwowych.

300 800 podlegało Ministerstwu Spraw Wojskowych (w tem było 2 400 marynarki lądowej, 18 350 oficerów armji, 37 900 podoficerów, 7 500 cywilnych pracowników i 234 650 szeregowców);

172 800 pracowało na kolejach;

76 800 podlegało Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (w tem 140 wizytatorów, 64 800 nauczycieli szkół powszechnych, 5 000 nauczycieli państwowych szkół średnich, 1 200 nauczycieli szkół zawodowych, 3 300 profesorów, docentów, asystentów szkół wyższych);

44 000 — w Policji Państwowej, 30 500 — w poczcie i telegrafii, 23 000 podlegało Ministerstwu Skarbu, 18 400 podlegało Ministerstwu Sprawiedliwości;

Emerytów cywilnych, pobierających zaopatrzenie ze Skarbu, miała Polska w tym samym dniu 41 200, emerytów wojskowych — 19 200. **Inwalidów** było 136 000, a wdów, sierot i rodziców po inwalidach 131 000, czyli razem 267 000.

My z naszymi zmysłami tyle wiemy o otaczającej nas rzeczywistości, ile przyrośnięta do skały ostryga wie o bitwie morskiej, która toczy się na jej wodach. (E.)

Poniedziałek 7	Luty	Wydatki
Wtorek 8		
Środa 9		

Części świata.

Lądy (29 %) 146 350 tys. Wody (71 %) 363 650 tys.	Powierzchnia w tysiącach km ² .	Z tego przypada w % na			Linja brzegowa	
		ląd	pół- wyspy	wyspy	dług. w tys. km	km ² na 1000 km ² pow.
Europa	10 066	73	19	8	37,8	4,1
Azja	44 093	80	14	6	69,6	1,7
Ameryka Płn.	25 702	75	8	17	75,2	3,5
Ameryka Płd.	18 185	99	.	1	28,8	1,6
Afryka	30 027	98	.	2	30,4	1,0
Australja	8 960	80	5	15	19,6	2,5
Antarktyda	9 417	.	.	.	.	.

Niziny i wyżyny.

Największa odległ. od mór: w Europie 1550 km, w Azji 2400, w Ameryce Płn. 1650, w Am. Płd. 1600, w Afryce 1800, w Australji 920	Powierzchnia w tys. km ² , wzniesiona nad poziom morza				Średnia wysok. nad poz. morza
	do 200 m	200 — 500	500 — 1000	ponad 1000	
Europa	5 200	2 400	900	800	300
Azja	10 400	6 800	9 000	15 600	940
Ameryka Płn.	6 400	6 400	9 600	4 400	730
Ameryka Płd.	7 000	4 600	3 000	3 000	580
Afryka	3 600	10 000	7 800	7 000	670
Australja	2 300	5 000	300	100	360

O charakterze człowieka nie stanowi to, co odziedziczył, tylko — co zrobił i robi. (E.)

Czwartek	Luty	Wydatki
10		
Piątek		
11		
Sobota		
12		
Niedziela		
13		

Najwyższe góry.

(wysokość w metrach nad poz. morza.

EUROPA:

Montblanc (Alpy Saw.) . . .	4810
Monte Rosa (Alpy Pen.) . . .	4638
Matterhorn (Alpy Pen.) . . .	4505
Finsteraarhorn (Alpy Bern.)	4275
Barre des Ecrins (Alpy Dauph.)	4103
Gran Paradiso (Alpy Gr.) . . .	4061
Ortler (Tyrol wł.)	3902

AZJA:

Everest (Himalaje)	8882
Dapsang (Karakorum)	8620
Tiraszmir (Hindukusz)	7750
Tagbarma (Kisiljart)	7433
Ullugmustag (Kwenlun)	7280
Pik Kauffmann (Tianszau)	7100
Chantengri (Tianszau)	6950
Gaurisankar (Himalaje)	6310
Demawend (Elburs)	5670
Elbrus (Kaukaz)	5629
Ararat (Armenja)	5156

AFRYKA:

Ruvenzori (Kongo)	6100
Kilimandżaro	6001
Kenia	5520

AMERYKA PÓŁN.:

Mount Mc Kinley (Alaska)	6237
Mount Logan (Kanada) . . .	5948
Orizaba (Meksyk)	5582
Mount Whitney (Sierra New.)	4419

AMERYKA PÓŁN.:

Aconcagua (Kordyljery) . . .	7020
Nevado de Huascan (Kord.)	6763
Llullaillaco (Chili)	6620
Sorata (Kordylj ry)	6617
Sajama (Kordyljery)	6415

AUSTRALJA I OCEANJA:

Carstenz (Nowa Gwinea) . . .	4788
Mauna Kea (Hawaje)	4208

KRAJE POLARNE:

Listerberg (Z. Wiktorji) . . .	4680
Mount Erebus (koło Z. W.)	4054
Biegum południowy	3127

Gdy raz opanuje człowieka idea, już go nie opuszcza i nie zdradza nigdy (L.)

Poniedziałek	Luty	Wydatki
14		
Wtorek		
15		
Środa		
16		

Największe rzeki na świecie.

<i>EUROPA:</i>		<i>Największe dorzecza w tysiącach km²:</i>	
Wolga	3 600	Amazonka . . .	7 000
Dunaj	2 860	Kongo	3 690
Dniepr	2 150	La Plata	3 400
Don	1 860	Missisipi-Missouri	3 000
Dwina	1 780	Irtysz-Ob	3 000
Ural	1 550	Nil	2 800
Dniestr	1 371	Jenisej	2 710
Ren	1 225	Lena	2 320
Elba	1 165	Niger	2 160
WISŁA	1 125	Amur	2 000
Dźwina	1 024	Jang-tse-kiang	1 900
Loara	1 002	Ganges	1 800
Tajo	910	Mackenzie-Achab	1 660
NIEMEN	910	Wolga	1 460
Odra	905	Zambezi	1 330
Rodan	810	Św. Wawrzyńca	1 250
<i>AZJA:</i>		<i>AMERYKA:</i>	
Jang-tse-kiang	5 300	Missisipi	6 730
Irtysz	5 300	Amazonka	5 570
Jenisej	5 200	Missouri	4 210
Lena	4 600	Athabaska	4 000
Amur	4 480	Św. Wawrzyńca	3 820
Hoangho	4 100	La Plata	3 700
Ob	3 640	Yukon	3 280
		<i>AUSTRALJA:</i>	
		RioGr.delNorte	2 800
		Colorado	2 700
		Saskaczewan	2 440
		Murray (Darling)	3 490
		WISŁA	160

Wody.

Ocean Spokojny	km ² . 178 225 000	najw. głęb. 9 780 m.	śr. głęb. 4 282 m.
„ Atlantyczny	92 000 000	8 526 m.	3 926 m.
„ Indyjski	75 500 000	7 000 m.	3 963 m.
„ Lodowaty	14 000 000	4 850 m.	1 170 m.

Młodość nigdy nie myśli o szczęściu, a jednak jest najszczęśliwsza. (N. i. ż.)

Czwartek	Luty	Wydatki
17		
Piątek		
18		
Sobota		
19		
Niedziela		
20		

Woda w rzekach a morze.

W ciągu minuty wlewa do morza metrów³ wody:

Amazonka	2 060 000	Ganges	400 000
La Plata	1 700 000	Nil	320 000
Missouri-Missisipi	1 140 000	Dniepr	240 000
Św. Wawrzyńca	940 000	Don	230 000
Ob-Irtysz	660 000	Eufkrat	220 000
Wolga	620 000	Ren	130 000
Jang-Tse-Kiang	600 000	Po	120 000
Dunaj	500 000		
Kongo	500 000	WISŁA	90 000

Pokrywa lodowa na rzekach.

Ren koło Kolonji	21 dni	Wolga koło Astrachania	111 dni
Dunaj koło Golacu	37 „	Newa koło Petersburga	147 „
Łaba koło Hamburgu	39 „	Ural koło Orenburga	155 „
WISŁA koło Warszawy	60 „	Ob koło Tomska	179 „
Hudson koło Albany	92 „	Dwina koło Archangielska	191 „
Amur koło Nikolajewska	96 „	Lena koło Kirenska	203 „

Granica wiecznych śniegów.

Antarktyda — 0 m nad pow. morza, Szpicbergen — 460 m, Alaska — 600, Ziemia Ognista — 1070, Korkowado w Chile — 1360, Alpy — 2860, Kaukaz — 2900, Ararat — 4300, Kordyljery — 4720, Andy — 4850, Himalaje — 4900, Tybet — 5500.

Ciągłe doskonalenie się jest prawem świata. (L.)

Poniedziałek	Luty	Wydatki
21		
Wtorek		
22		
Środa		
23		

Religje świata.

w milionach

I. MONOTEIŚCI — wierzący w jednego Boga — 933 (51%).

1. **Chrześcijanie:** 680 (37%), wtem rzymskich katolików 310, ewangelików 210 i prawosławnych 160.
2. **Żydzi:** 13,4 (0,75%); z tego w Europie 10,3 w Ameryce 2, w Azji 0,8, w Afryce 0,5, w Australji 0,2 (*ob. str. 53*).
3. **Mahometanie:** 240 (13%) (*Islam* — oddanie się Bogu). Sunnici 230, uznają obok świętej księgi, Koranu, także tradycję, Sunnę. Sziici 10, zamieszkali na Iranie, odrzucają Sunnę.

II. POLITEIŚCI — wierzący w wielu bogów — 888 (49%).

1. **Właściwi poganie:** 110 (6%). Fetyszyści (*fetisso* po portugalsku — zaczarowany przedmiot) wierzą, że przy pomocy czarów można nadać przedmiotom siłę chronienia przed nieszczęściem. Fetysza zdradzającego wyrzucają. Mieszkają głównie w Afryce. Szamaniści (wśród Ajnów w Syberji) wierzą, że ich kapłan może nawiązywać kontakt między żyjącymi a duchami zmarłych, zwłaszcza przodków.
2. **Braminiści:** 230 (12%). Religja kast. W Indiach istnieje pod odmianą hinduizmu. Główni bogowie: Brahma, Wisnu i Sziwa.
3. **Buddyści:** 548 (31%). Właściwi buddyści, wyznawcy nauki Buddy (500 r. przed Chr.), wierzą, że człowiek przez wędrówki duszy dąży do stanu niebytu i wiecznego spokoju w nirwanie. Lamaizm rozpowszechniony w Tybecie, to uproszczony buddyzm (młynki modlitewne). Konfucjonizm — to właściwie filozofia moralna, nauka o zachowaniu państwa i rodziny, a nie religja. Taoizm — na niskim stopniu stojąca religja. Kapłani mają za główne zadanie wypędzanie złego ducha. Szintoizm jest państwową religją Japończyków; powstał z dawnej religji japońskiej, buddyzmu i nauki Konfucjusza.

Kto ma wiarę, temu nic się nie oprze. (E.)

Czwartek	Luty	Wydatki
24		
Piątek		
25		
Sobota		
26		
Niedziela		
27		

Mężczyźni i kobiety na świecie.

Na 1000 mężczyzn wypadło średnio kobiet: na całym świecie — 988.

W Europie — 1024, w Ameryce — 973, w Afryce — 968, w Azji — 958, w Australji — 822. (Przed wojną.)

Po wojnie w ważniejszych państwach na 1000 mężczyzn wypadło kobiet:

Rosja europ.	1 255	Włochy	1 070	Grecja	1 017
Szwajcaria	1 130	Hiszpanja	1 056	Japonja	997
Francja	1 120	Dania	1 053	Bułgarja	996
Portugalia	1 107	Szwecja	1 037	Australja	968
Niemcy	1 100	Belgia	1 033	St. Zjedn.	958
POLSKA	1 096	Rumunja	1 016	Nowa Zelandja	956
Anglja	1 089	Holandja	1 014	Kanada	885

W Polsce w województwach centralnych wypadło 1099 kobiet na 1000 mężczyzn, w woj. zachodnich — 1096, w woj. południowych — 1105, w woj. wschodnich — 1069.

Główne języki świata.

Najwięcej rozpowszechniony jest język chiński — używa go 330 milionów ludzi; dalej idzie angielski — 150 milionów, rosyjski — 100 milionów, niemiecki (z holenderskim) — 100 milionów, hiszpański — 50 milionów, francuski — 45 milionów, włoski — 35 milionów, **polski** — 27 milionów.

Wiele przykrości w życiu doznajemy z tego tylko powodu, że otaczają nas czyny niejasne i ludzie niewyraźni. (N. i. ż.)

Poniedziałek	Luty	Wydatki
28		
Wtorek	Marzec	
1		
Środa		
2		

Rasy i narody świata.

W milionach.

I. RASA ŚRÓDZIEMNOMORSKA (920).

- A) *Indoeuropejczycy* (Arjowie — 858): 1. *wschodni* (256): Hir dusi — 230, Irańczycy — 18, ludy kaukaskie — 4, Ormianie — 3, Cyganie — 0,8. 2. *zachodni* (602): a) 1. *romańskie* (167): Hiszpanie — 46, Francuzi — 45, Włosi — 43, Portugalczycy — 20,5, Rumuni — 12,5; b) *Grecy* — 6,5; c) *Albańczycy* — 1,4; d) 1. *germańskie* (268): Anglosasi — 139, Niemcy — 89, Irowie — 13, Holendrzy — 8,2, Szwedzi — 7,3; Flamandczycy — 4,2, Duńczycy — 3,6, Norwegowie — 3, Fryzyjczycy — 0,8; e) *Celtowie* — 1,7; f) *Łotysze i Litwini* — 3,6; g) *Słowianie* (154): Rosjanie — 74, Rusini — 30, POLACY — 24, Serbo-Chorwaci — 10,7, Czecho-Słowacy — 10,1, Bułgarzy — 5,2, Łużyczanie — 0,1.

- B) *Semici* (40): Arabowie — 20, Żydzi — 13,6, Abisyńczycy — 5,5, inni — 1.

- C) *Chamici* (22): Berberowie — 10, Somalisi — 12.

II. RASA MONGOLSKA (615):

- A) *Ludy fińsko-ugryjskie* (16): Madziarzy — 9,8, Finnowie — 5,5, inni 0,7. B) *Ludy mongolskie* (510): Chińczycy, Syjamczycy — 465, Turcy, Tatarzy — 45. C) *Japończycy* — 80; D) *Tybetańczycy* — 8; E) *Eskimosi* — 0,5.

III. RASA MALAJSKA (60): Jawajczycy — 46, Tagalowcy — 9, Malajczycy — 3, Dajacy — 2.

IV. RASA INDYJSKA (40): Metysi — 25, Indjanie — 15.

V. RASA MURZYŃSKA (116): Negrzy — 61, Bantu — 28, Mulaci — 25.

VI. NIEOKREŚLONE (70): Drawidowie — 66, Syngalezi — 3, Baskowie — 0,6, Hotentoci, Buszmeni — 0,2. Razem — 1821 milionów.

Całą ludność świata można by ustawić na powierzchni 13,5 km² i w ciągu godziny można by samochodem całą ludność dokoła objechać.

Gdy zwyciężysz, bądź wspaniałomyślny i pamiętaj, że dzisiejszy wróg jutro może być wiernym przyjacielem. (N. i. i.)

Czwartek	Marzec	Wydatki
3		
Piątek		
4		
Sobota		
5		
Niedziela		
6		

Co się dzieje w przyrodzie w marcu?

Zakwitają te drzewa i krzewy, które rozwijają swe kwiaty przed rozwojem liści, jak leszczyna, olsza, dereń; poza tem kwitną przebiśniegi, podbiały, złoć, przelaszczka; w ogrodach kwitną ciemierniki. Przylatują: gajówka rudzik (raszka), gajówka ogrodowa (pieszka), kos (i w kwietniu), zieba, skowronek, pliszka biała, drożd śpiewak, kaczka, cyranka, kania rdzawa, gołąb grzywacz, słonka, bekas, kulig wielka, żoraw pospolity. Wolno polować na: jak w lutym, oraz kaczory, guszce-koguty, cietrzewie-koguty, słonki.

Jakie miejsce zajmuje Polska w świecie?

2-gie	co do produkcji zboża	7-me	co do produkcji rudy żelaz.
2-gie	„ „ „ ziemniaków	8-me	„ „ „ produkcji nafty
2-gie	„ „ „ lnu	8-me	„ „ „ hodowli koni
2-gie	„ „ „ cynku	10-te	„ „ „ gęstości zaludnienia
4-te	„ „ „ soli potas.	11-te	„ „ „ liczby ludności
4-te	„ „ „ konopi	11-te	„ „ „ produkcji pszenicy
4-te	„ „ „ jęczmienia	14-te	„ „ „ hodowli bydła rogat.
5-te	„ „ „ owsa	15-te	„ „ „ kolei
5-te	„ „ „ burak. cuk.	16-te	„ „ „ hodowli owiec
5-te	„ „ „ węgla kam.	21-sze	„ „ „ zapasu złota
6-te	„ „ „ hodowli trzody chlew.	29-te	„ „ „ obszaru.

Szczerość winna być podstawą ludzkich stosunków. (E.)

Poniedziałek	Marzec	Wydatki
7		
Wtorek		
8		
Środa		
9		

500 lat Europy.

Ludność Europy w ciągu 500 lat wzrastała jak następuje:

1650 rok	400 milj. ludności	1880 rok	334 milj. ludności
1700 „	110 „ „	1890 „	365 „ „
1750 „	140 „ „	1900 „	406 „ „
1800 „	187 „ „	1910 „	443 „ „
1850 „	267 „ „	1920 „	449 „ „

Największe państwa na świecie.

Co do powierzchni:

Państwo	Azja	Ameryka	Afryka	Europa	Australja	Razem
	w tysiącach km ²					
Anglja . . .	5 612	11 688	10 167	313	8 612	36 392
Rosja . . .	15 316	—	—	4 603	—	19 919
Francja . . .	854	91	10 707	551	23	12 226
Belgja . . .	—	—	2 365	30	—	2 395
Włochy . . .	—	—	2 062	312	—	2 374
Portugalja . . .	23	—	2 070	92	—	2 185
Holandja . . .	1 806	120	—	34	—	1 960
Hiszpanja . . .	—	—	340	505	—	845
Niemcy . . .	—	—	—	472	—	472
Szwecja . . .	—	—	—	448	—	448
POLSKA . . .	—	—	—	388	—	388
Chiny . . .	11 129	—	—	—	—	11 129
Stany Zjedn. . .	—	9 697	—	—	—	9 697
Brazylja . . .	—	8 511	—	—	—	8 511
Argentyna . . .	—	2 792	—	—	—	2 792

Kto chce żyć, musi trzeźwo patrzeć na świat. (L.)

Czwartek	Marzec	Wydatki
10		
Piątek		
11		
Sobota		
12		
Niedziela		
13		

Wiadomości o wszystkich państwach świata (forma rządu, powierzchnia, ludność, główne miasta) znajdziesz w *Kalendarzu Iskier* na r. 1925-6 na str. 84—87.

Największe państwa na świecie.

Co do ludności:

Państwo	Azja	Ame-ryka	Afryka	Europa	Au- stralja	Razem
	w t y s i ą c a c h					
Anglja	332 772	11 145	50 119	46 782	7 761	448 610
Rosja	35 591	—	—	101 409	—	137 000
Francja	21 392	483	35 405	39 209	79	96 568
Niemcy	—	—	—	59 858	—	59 858
Holandja	49 161	167	—	6 977	—	56 305
Włochy	—	—	1 706	38 835	—	40 541
POLSKA	—	—	—	27 192	—	27 192
Hiszpanja	—	—	1 075	21 658	—	22 733
Rumunja	—	—	—	16 237	—	16 237
Belgja	—	—	8 400	7 539	—	15 939
Portugalia	1 001	—	7 738	6 032	—	14 771
Chiny	437 700	—	—	—	—	437 700
Stany Zjedn. . . .	—	118 849	—	—	—	118 349
Japonja	77 728	—	—	—	52	77 780
Brazylja	—	30 645	—	—	—	30 645

Gdy człowiek powie sobie: klęskom moim jestem ja winien i nikt inny — w tej samej chwili czuje się jędrniejszym i bardziej zdecydowanym (Kr)

Poniedziałek	Marzec	Wydatki
14		
Wtorek		
15		
Środa		
16		

Zasady konstytucji polskiej 17 marca 1921 roku.

Konstytucja została uchwalona 17 marca 1921 roku przez Sejm ustawodawczy, wybrany 26 stycznia 1919 roku.

Ustrój. Konstytucja nadaje państwu polskiemu ustrój republikański i przewiduje oparcie budowy państwa o szeroki samorząd terytorjalny i gospodarczy.

Władze. Władza zwierzchnia należy do Narodu jako suwerena. Organami Narodu są w zakresie ustawodawstwa Sejm i Senat, w zakresie władzy wykonawczej — Prezydent Rzeczypospolitej z odpowiedzialnymi ministrami, w zakresie wymiaru sprawiedliwości — niezależne sądy.

System parlamentarny jest dwuizbowy: Sejm 444 posłów i Senat 111 senatorów. Właściwą władzą ustawodawczą jest Sejm; dla ważności ustawy potrzeba, aby Senat na nią się zgodził przed upływem 30 dni, albo nie podniósł w tym czasie zarzutów, albo gdy odrzuci, aby Sejm powtórnie ustawę przyjął.

Wybory do Sejmu i Senatu odbywają się co pięć lat zapomocą głosowania powszechnego, tajnego, bezpośredniego, równego i proporcjonalnego. Aby być wybranym na posła do Sejmu, trzeba mieć ukończonych 25 lat, na senatora — 40 lat. Wybierają do Sejmu po ukończeniu 21 lat, do Senatu po ukończeniu 30 lat.

Zgromadzenie Narodowe, składające się z Sejmu i Senatu, wspólnie dokonywa wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej i rewizji konstytucji.

Prezydent jest wybierany na lat siedem, nie jest odpowiedzialny przed Sejnem, władzę wykonawczą pełni przez odpowiedzialnych ministrów. Jest najwyższym zwierzchnikiem siły zbrojnej w czasie pokoju, w razie wojny mianuje naczelnego wodza. Prezydent reprezentuje państwo, przyjmuje i wysyła przedstawicieli dyplomatycznych, zawiera umowy, które jednak wymagają zgody Sejmu. Za zgodą Sejmu wypowiada wojnę i zawiera pokój. Zwołuje i odracza obie izby, za zgodą Senatu może rozwiązać Sejm. Prezydenta zastępuje Marszałek Sejmu.

Ślawa jest głupstwem, ale praca dla pomyślności ogółu — to grunt. (L.)

Czwartek 17	Marzec	Wydatki
Piątek 18		
Sobota 19		
Niedziela 20		

Rada ministrów jest odpowiedzialna przed Sejmem parlamentarnie, t. zn. na żądanie Sejmu musi ustąpić, i konstytucyjnie, t. zn. może być postawiona przez Sejm w stan oskarżenia przed Trybunał Stanu.

Administracja. Państwo jest podzielone na województwa, powiaty, oraz gminy.

Najwyższa Izba Kontroli, ni zależna od władzy administracyjnej, bada rachunki państwowe i przekłada Sejmowi wnioski.

Wojsko. Sejm uchwała coroczny pobór rekruta i ustala stan liczebny wojska. Za akty, związane z dowództwem w czasie wojny, odpowiada przed Sejmem minister spraw wojskowych.

Samorząd. Konstytucja wprowadza samorząd terytorjalny (województwa, powiaty) oraz samorząd gospodarczy (izby handlowe, przemysłowe, rolnicze i t. d.).

Sądy. Sędziowie są niezawisli, mianowani przez Prezydenta, sędziowie pokoju wybierani przez ludność. Obrady są jawne. Wprowadza się Sądy przysięgłych.

Obowiązki obywateli: a) wierność dla państwa, przestrzeganie konstytucji, ustaw, rozporządzeń oraz poszanowania prawowitej władzy;

b) wychowywanie dzieci i początkowe ich wykształcenie;

c) ponoszenie ustawowych ciężarów publicznych, służba wojskowa i świadczenia na cele wojenne;

d) pełnienie obowiązków publicznych, do których powołuje naród lub właściwa władza.

Prawa obywateli: a) równość wszystkich wobec prawa, zniesienie przywilejów, tytułów rodowych i herbów, dostępność urzędów publicznych dla wszystkich, prawo wybierania i wybieralności;

Błędy są nawet pożyteczne, gdy stają się nauką i ostrzeżeniem na przyszłość. (Kr.)

Poniedziałek	Marzec	Wydatki	
21			
Wtorek			
22			
Środa			
23			

b) pełna ochrona życia, wolności i mienia wszystkich obywateli bez żadnej różnicy, prawo do ochrony sądowej, prawo petycji;

c) wolność prasy i słowa, wolność zachowania i pielęgnowania narodowości i religii, wolność sumienia i wyznania, wolność nauk i nauczania;

d) prawo wolności osobistej, swobodnego dysponowania swoją osobą i majątkiem, nietykalność mieszkania, tajemnicy listowej, koalicji, zebrań i stowarzyszeń; te ostatnie mogą być zawieszane w czasie stanu wyjątkowego lub wojennego.

Wyznania wszystkie są równo-uprawnione; rzymsko-katolickie ma stanowisko naczelne.

Nauka jest obowiązkowa w zakresie szkoły początkowej. W szkołach publicznych jest bezpłatna.

Własność jest podstawą ustroju społecznego, może być ograniczana i znoszona tylko ze względów publicznych. Obrót ziemią jest ograniczony.

Praca jako podstawa bogactwa Rzpltej jest pod szczególną opieką państwa.

Mniejszości narodowościowe, wyznaniowe lub językowe mają zapewniony pełny rozwój i mogą tworzyć autonomiczne związki mniejszości.

Zmiana konstytucji. Co 25 lat Zgromadzenie Narodowe poddaje Konstytucję rewizji.

Ilu posłów mają parlamenty?

Anglja — 615, Francja — 584, Włochy — 530, Niemcy — 493, Japonja — 464, POLSKA — 444, Stany Zjednoczone — 432, Hiszpanja — 404, Rumunja — 369, Grecja — 369, Jugosławja — 315, Czechosłowacja — 285, Bułgaria — 247, Węgry — 245, Szwecja — 230, Finlandja — 200, Szwajcaria — 198, Belgja — 186, Austria — 165, Portugalia — 164, Norwegja — 150, Danja — 149, Estonja — 100, Holandia — 100, Litwa — 78.

Nawet dobre, bezinteresowne czyny niepokoją nas, jeżeli nie rozumiemy ich pobudek i celów. (N. i. ż.)

Czwartek	Marzec	Wydatki
24		
Piątek		
25		
Sobota		
26		
Niedziela		
27		

W %. Zawód ludności w różnych państwach.

W Polsce 30. IX. 1921. r mieszkało w miastach 6878 tysię- cy, na wsi 20046 tys.	Rolnicy Leśnicy Rybacy	Przemysł Górnictwo	Handel Komunik.	Wojsko Marynarka	Urzednicy Wolne zawody	Służba domowa	Inne zawody
Austria	56,9	24,3	8,8	1,7	3,5	3,1	1,7
Belgia	16,6	59,7	17,4	1,3	5,9	6,1	2,0
Dania	42,7	24,9	14,9	0,7	4,4	10,1	2,3
Finlandja	71,5	11,0	4,4	—	2,0	2,3	8,8
Francja	40,7	35,8	9,8	3,4	5,9	4,4	—
Hiszpanja	56,2	14,6	5,4	1,8	4,3	4,3	13,4
Holandja	28,3	34,6	18,2	0,9	7,2	9,8	1,0
Niemcy	35,2	40,0	12,4	2,3	3,9	4,5	1,7
Norwegja	39,2	26,3	15,1	0,6	3,7	11,1	4,0
POLSKA	64,3	14,9	9,5		11,3		
Rosja	58,3	17,9	7,1	3,6	3,8	5,2	4,1
Stany Zjedn.	33,2	31,3	23,2	0,2	5,1	4,1	2,9
Szwajcarja	26,8	46,1	15,6	0,2	4,9	5,0	1,4
Szwecja	46,2	25,7	10,5	1,4	3,5	7,6	5,1
Węgry	64,1	16,3	7,0	1,5	3,6	4,5	3,0
W. Bryt. i Irl.	12,0	44,9	24,2	1,2	5,6	8,5	3,6
Włochy	59,4	24,5	7,4	1,2	3,9	3,0	0,6

Poczucie narodowe polega na dbaniu o swoje pieśni i swoje kokardy,
nie zaś na wytępieniu cudzych. (Kr.)

Poniedziałek	Marzec	Wydatki
28		
Wtorek		
29		
Środa		
30		

Rozwój miast na świecie.

W ciągu w. XIX	Ludność w tysiącach					
	1800	1850	1880	1900	1910	1920
Berlin z przedm.	172	419	1122	1889	3730	4018
Londyn bez przedm.	865	2363	3830	4537	4523	4483
Paryż bez przedm.	547	1053	2269	2714	2888	2906
Wiedeń	247	444	726	1675	2030	1841
Rzym	153	175	300	463	539	637
Madryt	160	281	398	540	572	729
Bruksela	150	251	421	599	720	756
Haga	38	72	113	206	273	353
Budapeszt	54	178	371	732	880	926
Stokholm	76	93	169	301	342	419
Oslo	10	28	119	228	243	258
Praga Czeska	75	118	162	202	225	676
Ateny	12	31	63	111	167	293
Helsingfors	9	21	43	94	147	198
Kopenhaga	101	127	235	401	462	561
Ryga	30	70	169	283	325	185
New Jork bez prz.	79	696	1912	3437	4767	5620
Chicago	—	30	503	1699	2185	2702
Washington	3	40	178	279	331	438
Rio de Janeiro	43	266	275	811	858	1158
Buenos Aires	40	76	236	821	1272	1577
Sydney	0,2	20	225	482	633	899

Miasta starożytne. Teby (IV w. przed Chr.) 50 tys. mieszk.
Tyr (IV w. przed Chr.) — 40 tys., Ateny (IV w. przed Chr.) — 150 tys.
Aleksandrja (I w. przed Chr.) — 500 tys., Rzym (I w. po Chr.) — 900 tys.

Czystą i wieczną pięknoscią jest Sława, na jej szczytach niema innej uciechy nad pracę i niebezpieczeństwa. (L.)

Czwartek 31	Marzec	Wydatki
Piątek 1	Kwiecień	
Sobota 2		
Niedziela 3		

Co się dzieje w przyrodzie w kwietniu?

Zakwitają z drzew: wierzby, wiązy, jesiony, klony, topole, osika, niekiedy tarnina, a w lasach liściastych śledzienice, przylaszczki, zawilce, płucnice, pierwiosnki, piżmaczki, fiołki, wilcze łyko, jaskier, pszonka, sasanka, mniszek; na łąkach kwitną kaczeńce. Przylatują: podróżniczek (gajówka), słowik rdzawy, poklęskwa, białorzytka, świstówka, kraska, pliszka żółta, świergotek łąkowy, pokrzewka, trzcinia, drożdówka, muchołówka, jaskółka, lelek (kozodój), dudek, kopciuszek, pleszka, drozd, kos, pustulka zwyczajna, bocian (także w marcu), czapla siwa, rybolów, orlik krzykliwy, kulczyk, turkawka, rybitewka zwyczajna, bojownik (bataljon), brodziec piskliwy, bęk większy, siewka rzeczna, kokoszka wodna, przepiórka (także w maju), ortolan. Jaja składają: żaba-rzechotka, w górach salamandra, traszka większa i mniejsza.

Walcmy z muchami!

Ob. str. 103

Mucha zanieczyszcza pokarmy, przenosi zarazki tyfusu, cholery dyzenterji i innych chorób. Każda z sześciu łapek muchy zakończona jest dwiema lepkiemi poduszczykami, na których mucha może przenieść 65 000 000 mikrobów.

Według obliczeń profesora Howarda mucha, która zjawi się w kwietniu, do 30 września rozmnoży się w dziesięciu pokoleniach do 336 trylionów!

I pokol.	2 IV	430 000 VII	93 312 000 000
II "	120 V	25 920 000 VIII	5 598 720 000 000
III "	7 200 VI	1 555 200 000 IX	335 923 200 000 000

Kto ma pustą spiżarnię, niech z ogrodu wyrzuci róże, rumianki i inne głupstwa i niech natomiast posadzi kartofle. (Kr.)

Poniedziałek	Marzec	Wydatki
4		
Wtorek		
5		
Środa		
6		

Europa przed wojną 1914 r. i po wojnie.

Przed wojną.	Po wojnie.
6 wielkich państw: Rosja, Niemcy, Austria, Anglja, Francja, Włochy — 76% powierzchni, 83% ludności.	5 wielkich państw: Rosja, Niemcy, Anglja, Francja, Włochy — 62% powierzchni, 64% ludności.
1 średnie państwo: Hiszpanja — 5% powierzchni, 4% ludności.	5 średnich państw: POLSKA Hiszpanja, Rumunja, Czechosłowacja, Jugosławja — 14% powierzchni, 19% ludności.
12 małych państw: Belgja, Rumunja, Portugalja, Holandja, Szwecja, Grecja, Bułgarja, Serbia, Szwajcarja, Danja, Norwegja, Turcja — 19% powierzchni, 13% ludności.	16 małych państw: Litwa, Węgry, Belgja, Holandja, Austria, Szwecja, Portugalja, Grecja, Bułgarja, Szwajcarja, Finlandja, Danja, Norwegja, Estonja, Łotwa — 24% powierzchni, 17% ludności.
8 państweczek: Albanja, Czarnogóra, Luksemburg, Islandja, Monako, San Marino, Liechtenstein, Andora.	8 państweczek: Albanja, Luksemburg, Gdańsk, Islandja, Monako, San Marino, Liechtenstein, Andora.
Przed wojną: 22 monarchij, 5 republik.	Po wojnie: 17 monarchij, 17 republik.

My, Polacy, zawsze robimy projekty, nie zgromadziwszy pierwej środków a nawet nie pytając, czy wogóle nasze środki wystarczą! (E.)

Czwartek 7	Kwiecień	Wydatki
Piątek 8		
Sobota 9		
Niedziela 10		

Skutki wielkiej wojny.

<i>Majątek narodowy</i>	Ile wynosił majątek narodowy w milj. dolarów			Przypadało na jednego mieszkańca w dolarach		
	w 1913 r.	w 1919 r.	Różnica	w 1913 r.	bez odszk. w 1923 r.	z uwzgl. odszk.
Anglja . . .	80	67,5	—12,5	1550	1431	1670
Francja . . .	65	45	—20	1657	1211	1726
Belgia . . .	15	12,5	— 2,5	1494	1274	567
Rosja . . .	60	25	—35	.	.	.
Włochy . . .	25	20	— 5	630	487	567
Niemcy . . .	95	60	—35	1240	966	436
Austro-Węgry	40	25	—15	.	.	.
Stany Zjedn.	205	285	+80	2000	3600	3701
Japonja . . .	20	25	+ 5	.	.	.

<i>Flota handlowa</i> Ponad 100 tonn	1914		1924	
	okrętów	ogółem tonn	okrętów	ogółem tonn
Anglja	11 328	21 045 000	11 008	21 878 000
Niemcy	2 388	5 460 000	2 003	2 953 000
Stany Zjednoczone	3 100	5 323 000	5 128	15 957 000
Francja	1 575	2 319 000	1 857	3 498 000
Japonja	1 103	1 708 000	2 055	3 843 000

Ludzie małej duszy dbają tylko o swoje interesy, nie sięgają myślą poza dzień dzisiejszy i mają wstręt do rzeczy nieznanych. Byle im było spokojnie i suto. (L.)

Poniedziałek	Kwiecień	Wydatki
11		
Wtorek		
12		
Środa		
13		

W tysiącach. **Armje w czasie pokoju i w czasie wojny.**

	P.	W.		P.	W.	
<i>Europa:</i>			<i>Azja:</i>			
Albanja . . .	10	100	Chiny . . .	1 082	15 000	O gó ł e m :
Anglja . . .	593	5 700	Indje . . .	217	2 000	W czasie p o k o
Austrja . . .	30	765	Japonja . . .	277	6 750	j u armje świa-
Belgja . . .	120	1 130	Syjam . . .	20	800	ta liczą około
Bulgaria . . .	16	600	Turecja . . .	233	1 300	6½ milj.
Czechosłow. .	150	1 765	<i>Afryka:</i>			Europa 3800 t.
Dania . . .	27	465	Abisynja . .	500	1 500	Azja 1830 „
Estonja . . .	25	175	Egipt Sudan	17	800	Afryka 517 „
Finlandja . .	30	500	<i>Ameryka:</i>			Ameryka 467 „
Francja . . .	760	5 170	Argentyna . .	24	755	Australja 4 „
Grecja . . .	115	460	Brazylja . . .	35	600	W czasie wojny
Hiszpanja . .	272	3 065	Chile . . .	21	630	armje świata
Holandja . .	20	830	Kanada . . .	3	1 200	mogą liczyć o-
Jugosławja . .	152	2 000	Kolumbja . .	6	395	kolo 94 milj.
Litwa . . .	45	195	Meksyk . . .	75	1 200	Europa 44255 t.
Łotwa . . .	20	260	Paragwaj . .	2	100	Azja 25850 „
Niemcy . . .	100	5 450	Peru . . .	7	105	Afryka 2300 „
Norwegja . .	30	405	Salwador . .	4	175	Amer. 20975 „
<i>POLSKA</i> . . .	272	2 000	Stany Zjed. .	280	15 700	Australja 850 „
Portugalia . .	70	830	Urugwaj . . .	10	115	Mniejsze pań-
Rumunja . .	193	1 300	<i>Australja:</i>			stwa w wykazie
Sowiety . . .	698	5 630	N. Zelandja .	0,5	150	pominięto.
Szwajcarya .	0,2	600				
Węgry . . .	35	620				
Włochy . . .	188	4 250				

Trzeba mieć bardzo szlachetną duszę, aby odczuć inną szlachetną duszę. (E.)

Czwartek	Kwiecień	Wydatki
14		
Piątek		
15		
Sobota		
16		
Niedziela		
17		

1925.

Armja polska.

Marszałek — 1, generałów broni — 13, generałów dywizji — 26, generałów brygady — 118, pułkowników — 623, podpułkowników — 2255, kapitanów lub rotmistrzów — 5732, poruczników — 7615, podporuczników — 855. Razem oficerów 18 292.

Podoficerów — 38 248, szeregowych — 243 746. Razem 251 994. Razem wojska lądowe — 270 286 ludzi.

W marynarce: wiceadmiral — 1, kontradmiral — 1, komandorów — 11, komandorów-poruczników — 18, komandorów-podporuczników — 31, kapitanów — 74, poruczników — 90. Razem oficerów — 226.

Podoficerów — 493, majstrów wojskowych — 33, szeregowych — 1542; razem 2068.

Razem marynarka wojenna — 2294 ludzi.

Poznać można szarżę po czapce lub naramiennikach. **Marszałek** ma borte generalską, na niej z przodu 2 skrzyżowane buławy; **general broni** — borta generalska i 3 gwiazdki; **general dywizji** — borta generalska i 2 gwiazdki; **general brygady** — borta generalska i 1 gwiazdka; **pułkownik** — 2 srebrne sznury i 3 gwiazdki; **podpułkownik** — 2 srebrne sznury i 2 gwiazdki; **major** — 2 srebrne sznury i 1 gwiazdka; **kapitan** — 1 srebrny sznur i 3 gwiazdki; **porucznik** — 1 srebrny sznur i 2 gwiazdki; **podporucznik** — 1 srebrny sznur i 1 gwiazdka. Kapitan, porucznik i podporucznik na naramiennikach sznurów nie mają.

W marynarce stopnie, odpowiadające stopniom w armji, idą, jak następuje: **admiral**, **wiceadmiral** (wężyk i 2 paski), **kontradmiral** (wężyk i 1 pasek); **komandor** (pasek szeroki i 3 wąskie); **komandor-porucznik** (pasek szeroki i 2 wąskie); **komandor-podporucznik** (pasek szeroki i 1 wąski); **kapitan** (3 paski); **porucznik** (2 paski); **podporucznik** (1 pasek).

Przez miłość i cierpienie współżyjemy z bliźnimi, którzy stają się jakby nierozdzielną częścią naszej duszy. (*Opowiadania wieczorne.*)

Poniedziałek	Kwiecień	Wydatki
18		
Wtorek		
19		
Środa		
20		

Odkąd istnieją?

Koleje na świecie. Ile dziś na 100 km²)

1825 Anglja (13)	1844 Szwajcaria (13)	1854 Portugalia (4)
1827 Stany Zjedn. (4)	1846 Węgr (7)	1854 Norwegja (1)
1828 Francja (10)	1846 Jugosławja (4)	1856 Rumunja (4)
1835 Niemcy (12)	1847 Danja (10)	1856 Egipt, Sudan (0,7)
1835 Belgja (36)	1847 POLSKA (4)	1857 Argentyna (1)
1837 Kuba (3)	1848 Hiszpanja (3)	1859 Afryka poł. (0,5)
1838 Rosja (1)	1850 Meksyk (1)	1860 Azja Mniejsza (0,3)
1838 Austria (8)	1851 Peru (0,2)	1860 Bułgarja (2)
1838 Finlandja (1)	1851 Szwecja (4)	1862 Afryka półn. (0,7)
1839 Włochy (6)	1852 Chile (1)	1869 Grecja (3)
1839 Czechosłow. (10)	1853 Wyspy bryt. (1)	1871 Chiny (0,1)
1839 Holandja (10)	1854 Australja (0,6)	1872 Japonja (2)
1840 Kanada (1)	1854 Brazylja (0,3)	1880 Syberja (0,1)

W tys. km	1840	1850	1860	1870	1880	1890	1900	1910	1920
Europa .	2,9	23,5	51,8	105	169	224	284	334	370
Ameryka .	4 7	15	53,9	93	175	331	402	526	612
Azja .			1,4	8	16	34	60	102	119
Australja			0,3	2	8	19	24	31	47
Afryka .			0,4	2	5	10	20	37	52
Razem	7,6	32,5	107,8	210	373	618	790	1030	1200

Pamiętaj o zdrowiu! Pamiętaj, abyś każdego dnia odbył przechadzke. Przy odrabianiu lekcji pracuj poważnie, skupiaj myśli, a wtedy wszystko prędko zrobisz. Nie odkładaj lekcji do odrabiania późnym wieczorem po kolacji lub w nocy.

Zielone drzewo jest piękniejsze od nagich konarów, a wesóły człowiek jest lepszy od ponurego. (E.)

Czwartek	Kwiecień	Wydatki
21		
Piątek		
22		
Sobota		
23		
Niedziela		
24		

Święta rucheome rzymsko-katolickie.

Ponieważ święta Wielkanocne nie mają ustalonej daty, lecz przypadają na pierwszą niedzielę po pełni księżyca po wiosennem zrównaniu dnia z nocą, przeto na każdy rok należy przeprowadzać obliczenia astronomiczne dla oznaczenia właściwej daty tych świąt. W zależności zaś od niej ulega zmianie również kilka innych dat świątecznych. Gwiazdką oznaczono lata przestępne, w których luty ma 29 dni.

Rok	Popielec	Wielkanoc	Wniebowstąpi.	Zielone Św.	Boże Ciało
1927	2 marca	17 kwietnia	26 maja	5 czerwca	16 czerwca
*1928	22 lutego	8 „	17 „	27 maja	7 „
1929	13 „	31 marca	9 „	19 „	30 maja
1930	5 marca	20 kwietnia	29 „	8 czerwca	19 czerwca
1931	18 lutego	5 „	14 „	24 maja	4 „
*1932	10 „	27 marca	5 „	15 „	26 maja
1933	1 marca	16 kwietnia	25 „	4 czerwca	15 czerwca
1934	14 lutego	1 „	10 „	20 maja	31 maja
1935	6 marca	21 „	30 „	9 czerwca	20 czerwca
*1936	26 lutego	12 „	24 „	34 maja	11 „
1937	10 „	28 marca	6 „	16 „	27 maja
1938	2 marca	17 kwietnia	26 „	5 czerwca	16 czerwca
1939	22 lutego	9 „	28 „	18 maja	8 „
*1940	7 lutego	24 marca	2 „	12 „	23 „

Jak w loterii, tak i w życiu tylko na pewien procent biletów przypadają większe wygrane. (*To i owo.*)

Poniedziałek 25	Kwiecień	Wydatki
Wtorek 26		
Środa 27		

Siedem nowoczesnych cudów świata. 1. Kościół św. Piotra i Pawła w Rzymie (w. XVI). — 2. Łuk triumfalny Napoleona I w Paryżu (1806—1836). — 3. Kanał Sueski (1855—1869). — 4. Wieża Eifla w Paryżu, wysokości 300 metrów (1899). 5. — Most Forth of Forth w Szkocji koło Edynburga. — 6. Tunel St. Gothardski w Alpach długości 14 920 m, zbudowany w l. 1873—1880. — 7. Statki parowe „Olympic” i „Titanic” (zatonął 1912 r.).

Dbajmy o sen!

Sen jest fizjologiczną czynnością naszego organizmu, która wyrównywa zmęczenie, powstające i wzrastające w czasie czuwania. Organizm bardziej potrzebuje snu, niż posiłku. Bez jedzenia, mając jedynie wodę do picia, człowiek może żyć nawet kilka tygodni, może nawet oddawać się wtedy pracy, pozbawiony zaś snu już po kilku dniach wpada w ciężką niemoc.

Długość snu dla różnych jednostek jest różna. Są osoby, którym wystarcza 5—6 godzin snu na dobę i które po takim śnie czują się dobrze, rzeżko. Ale ogół dorosłych potrzebuje **9 lub conajmniej 8 godzin snu**: od 10 wiecz. do 6 r. lub od 11 w. do 7 r.

Młodość winna sypiać więcej ze względu na nieustanny wysiłek mózgu w okresie szybkiego rozwoju umysłowego i fizycznego:

do 5 lat —		2 godziny w ciągu dnia i 12 w nocy	
od 5	„ 7 „	— 12	godzin w nocy: od 8 w. do 8 r.
„ 7	„ 10 „	— 11	„ „ „ „ 8 „ „ 7 „
„ 10	„ 15 „	— 10	„ „ „ „ 9 „ „ 7 „
„ 15	„ 20 „	— 9	„ „ „ „ 10 „ „ 7 „

W Kalendarzu Iskier na 1925-6 są wzory **arytmetyczne** (str. 195), **algebraiczne** (196), **geometryczne** (201), **trygonometryczne** (204), **fizyczne** (218), tablica **jednostek fizycznych** (str. 223) — nadto krótka **historia matematyki** (207 i 209).

Cierpienie jest tym cieniem, który uwypatnia nie tylko chwile przyjemne, lecz wyraźniej określa naszą świadomość, naszą osobistość. (E.)

Czwartek	Kwiecień	Wydatki
28		
Piątek		
29		
Sobota		
30		
Niedziela	Maj	
1		

Co się dzieje w przyrodzie w maju?

Zakwitają w pierwszej połowie drzewa i krzewy, których kwiaty rozwijają się równocześnie lub prawie równocześnie z rozwojem pierwszych liści, a więc dęby, buki, brzozy, porzeczki, czereśnie, wiśnie, grusze, jabłonie, czerechy, tarniny; w środku maja zakwitają wreszcie te drzewa i krzewy, w których kwiaty pojawiają się dopiero po rozwoju pierwszych liści, jak bez lilak, kasztanowce, głogi, jarzębina; w lasach kwitną borówki, czarne jagody, konwalie i wiele innych, a w ogrodach narcyzy, goździki, pełniki, floxy, tulipany. — Przylatują: wilga, dzierzba (ciernikręt, czarnoczelna), gąsiorek, kukulka, jerzyk, chróściel derkacz, sokół kobuz.

Precz z muchami! Mucha to najgroźniejszy sojusznik epidemii! A więc należy: 1) ochraniać od much pokarmy i napoje, pokrywając je kloszami lub siatką; 2) sprzątać i usuwać wszelkie resztki jedła, odpadki, śmieci i t. d.; 3) zasłaniać okna siatkami, gdzie w pobliżu jest dużo much; 4) nade wszystko zaś tępić muchy zapomocą odpowiednich na ten cel specjalnych trucizn, lepu, pułapek w postaci butelek lub szklanek, przykrytych pokrywą z małym otworem, napełnionych mlekiem zsiadłym, serwatką, mydlinami, octem i t. p. Muchy, strute lub schwytane, palić! (Ob. str. 95).

Są chwile w życiu ludzkim, podczas których milczenie zastępuje najwznioślejszą mowę. (*Szkic programu.*)

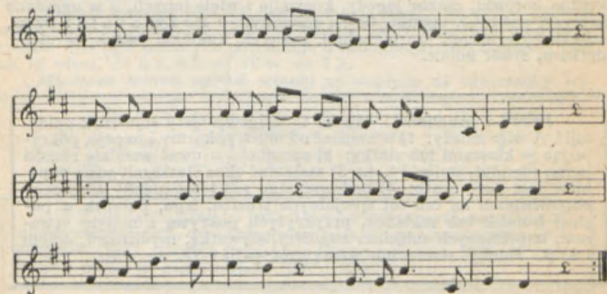
Poniedziałek 2	Maj	Wydatki
Wtorek 3		
Środa 4		

Święta narodowe Polski.

3 maja — rocznica konstytucji 1791 roku, a od r. 1925 także święto Matki Boskiej jako Królowej Korony Polskiej. Nadto **17 marca** — rocznica uchwalenia konstytucji 1921 roku; **6 sierpnia** — rocznica wkroczenia legionów w 1914 r., święto wojsk polskich; **16 sierpnia** — rocznica zwycięstwa w 1920 r., dzień żołnierza; **29 listopada** — rocznica powstania listopadowego 1830 roku; **22 stycznia** — rocznica powstania styczniowego 1863 roku.

Hymn narodowy.

Napisał *Józef Wybicki* w lipcu r. 1797 w Reggio we Włoszech dla legionów polskich Dąbrowskiego. Muzykę skomponował w tym samym roku *Michał Kleofas Ogiński*, twórca polonezów. Pieśń ta nosiła nazwę *Mazurka Dąbrowskiego*.



Szczęśliwy, kto zamiast narzekać na cierpienia uczy się od nich. (E.)

Czwartek	Maj	Wydatki
5		
Piątek		
6		
Sobota		
7		
Niedziela		
8		

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy,
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.
Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski,
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę, Moskal Polski nie posiędzie,
Będziem Polakami. Gdy jąwszy pałasza
Dał nam przykład Bonaparte, Hasłem wszystkich wolność będzie
Jak zwyciężać mamy. I ojczyzna nasza.
Marsz, marsz . . . i t. d. Marsz, marsz . . . i t. d.

Jak Czarniecki do Poznania Już sam ojciec do swej Basi
Po szwedzkim zaborze, Mówi zapłakany:
Dla ojczyzny ratowania „Słuchaj jeno, pono nasi
Wrócim się przez morze. Biją w tarabany!”
Marsz, marsz . . . i t. d. Marsz, marsz . . . i t. d.

„**Boże, coś Polskę**“, napisana w r. 1816 przez Alojzego Felińskiego,
przez długi czas uważana była za hymn narodowy. Tekst i nuty — ob.
Kalendarz Iskier na r. 1925-6 na str. 119.

„**Warszawianka**“, pieśń 1831 roku, uważana była za narodową
pieśń rewolucyjną. Tekst i nuty — ob. *Kalendarz Iskier* na r. 1925-6 na
str. 118.

„**Rota**“ Konopnickiej jest uważana za nieoficjalny hymn narodowy.
Ob. dalej str. 111.

Życie ludzkie jest płatauną radości i smutków, zapalów i zniechęceń, dostatków i braków. (To i owo.)

Poniedziałek	Maj	Wydatki
9		
Wtorek		
10		
Środa		
11		

Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki.



Objął stanowisko dnia 4 czerwca 1926 roku, wybrany przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 1 czerwca.

Urodził się w Mierzanowie ziemi płockiej dnia 1 grudnia 1867 r. jako syn Faustyna, powstańca z r. 1863, naczelnika partji powstańczej w ziemi płockiej.

Początkowe nauki pobierał w Płocku, gimnazjum skończył w Warszawie, politechnikę (wydział chemiczny) w Rydze, skąd wrócił do Warszawy, a w r. 1892 opuścił kraj na dłużej.

5 lat przebywał w Londynie, gdzie zajmował się pracą zarobkową, poczem w jesieni 1897 roku przeniósł się do Fryburga w Szwajcarii i objął stanowisko asystenta przy katedrze fizyki. W r. 1901 został kierownikiem prac wynalazczych w laboratorium uniwersytetu fryburskiego

w dziedzinie elektrotechnicznej i elektrochemicznej. W r. 1912 wybudował pierwszą w świecie fabrykę skoncentrowanego syntetycznego kwasu azotowego. Równocześnie stworzył we Fryburgu fabrykę, również pierwszą na świecie, technicznych kondensatorów elektr. na wysokie napięcie.

W 1913 roku powołany został na utworzoną specjalnie katedrę elektrochemji we Lwowie. Od czasu zaś objęcia przez Państwo fabryki związków azotowych w Chorzowie stanął na jej czele, doprowadzając ją do wysokiego rozwoju.

W uznaniu zasług obdarzony został przez politechnikę lwowską, a później i warszawską godnością doktora honorowego.

Cierpienie i pragnienie są bodźcami, które podniecają naszą twórczość, popychają nas do doskonalenia się. (E.)

Czwartek	Maj	Wydatki
12		
Piątek		
13		
Sobota		
14		
Niedziela		
15		

Głowy państwa w Polsce.

Królowie:

Mieczysław I	962—992	Stefan Batory . . .	1576—1586
Bolesław I Chrobry .	992—1025	Zygmunt III Waza .	1587—1632
Mieczysław II Gnuśny	1025—1034	Władysław IV . . .	1632—1648
Kazimierz Odnowiciel	1040—1058	Jan II Kazimierz .	1648—1668
Bolesław II Śmiały .	1058—1080	Michał Korybut Wiś-	
Władysław Herman .	1080—1102	niowiecki	1669—1673
Bolesław III Krzyw-		Jan III Sobieski . .	1674—1696
usty	1102—1138	August II	1697—1704
Walka o tron . . .	1138—1296	Stanisław Leszczyński	1704—1709
Władysław Łokietek .	1296—1333	August II (drugi raz)	1709—1733
Kazimierz Wielki . .	1333—1370	August III	1733—1763
Ludwik, król węg. i pol.	1370—1382	Stanisław August Po-	
Jadwiga	1384—1386	niatowski	1764—1795
Władysław Jagiello .	1386—1434		
Władysław III War-			
neńczyk	1434—1444		
Kazimierz Jagiellończyk	1447—1492		
Jan I Olbracht . . .	1492—1501		
Aleksander	1501—1506		
Zygmunt I Stary . .	1506—1548		
Zygmunt II August .	1548—1572		
Henryk Walezy . . .	1573—1574		

Prezydenci:

Józef Piłsudski, naczelnik państwa	11. IX. 1918—9. XII. 1922.
Gabriel Narutowicz	9. XII. 1922
do 16. XII. 1922 (†).	
Stan. Wojciechowski	20. XII. 1922.
do 15. V. 1926.	
Ignacy Mościcki	4. VI. 1926.

Ludziom zdaje się, że świat potrzebuje tylko dzieł nadzwyczajnych, a bodajby rojeń o nich. Świat zaś przede wszystkim potrzebuje twórców choćby w najszcuplejszym zakresie pracy. (E.)

Poniedziałek	Maj	Wydatki	
16			
Wtorek			
17			
Środa			
18			

Święta narodowe obcych państw.

Anglja — 3 czerwca: dzień urodzin obecnego króla Jerzego V.
Austrja — 12 listopada: ogłoszenie republiki w 1918 r. **Belgja** — 27 listopada: dzień imienin obecnego króla Alberta I. **Brazylja** — 15 listopada: ogłoszenie republiki w 1889 r. **Bulgarja** — 3 października: rocznica wstąpienia na tron obecnego króla Borysa III. **Chile** — 18 września: odzyskanie niepodległości w 1810 r. **Czechosłowacja** — 28 października: odzyskanie niepodległości w 1918 r. **Danja** — 26 września: dzień urodzin obecnego króla Chrystjana X. **Estonja** — 24 lutego: ogłoszenie niepodległości w 1918 r. **Finlandja** — 6 grudnia: ogłoszenie niepodległości w 1918 r. **Francja** — 14 lipca: zburzenie Bastylii w 1789 r. **Grecja** — 7 kwietnia: odzyskanie niepodległości w 1821 r. **Guatemala**: 14 lipca. **Hiszpanja** — 17 maja: dzień urodzin obecnego króla Alfonsa XIII. **Holandja** — 31 sierpnia: dzień urodzin obecnej królowej Wilhelminy. **Japonja** — 31 października: dzień urodzin obecnego mikada Yosizhito. **Jugosławia** (S. H. S.) — 17 grudnia: dzień urodzin obecnego króla Aleksandra I. **Lotwa** — 18 listopada: ogłoszenie niepodległości w 1918 r. **Norwegja** — 17 maja: uchwalenie konstytucji w 1814 r. **Portugalia** — 5 października: ogłoszenie rzeczypospolitej w 1910 r. **Rosja** — 1 maja. **Rumunja** — 10 maja: wprowadzenie zasady dynastycznej w 1881 r. **Stany Zjednoczone Półn. Am.** — 4 lipca: ogłoszenie niepodległości w 1776 r. **Stolica Apostolska** — 12 lutego. **Szwajcjarja** — 1 sierpnia: utworzenie federacji w 1291 r. **Szwecja** — 16 czerwca: dzień urodzin obecnego króla Gustawa V. **Turecja** — 29 października: proklamowanie republiki w 1923 r. **Urugwaj** — 19 czerwca: ogłoszenie niepodległej republiki w 1814 r. **Węgry** — 15 marca oraz 20 sierpnia: dzień św. Stefana, patrona Węgier. **Włochy** — 11 listopada: dzień urodzin obecnego króla Wiktora Emanuela III.

Przedaj człowiek dojrzy, co mieści się we wnętrzu skały, aniżeli zbada
cudze serce. (F.)

Czwartek 19	Maj	Wydatki
Piątek 20		
Sobota 21		
Niedziela 22		

Głowy państw na świecie.

Anglja: król Jerzy V. od 1910. **Argentyna:** prez. T. de Alvear od 1922. **Austrja:** prez. dr. Michał Hainisch od 1924. **Belgja:** król Albert I. od 1909. **Boliwja:** prez. dr. B. Saavedra. **Brazylja:** prez. A. da Silva Bernardes od 1922 do 1926. **Bulgarja:** król Borys III. od 1911. **Chile:** prez. Emiliano Figueroa od 1925. **Czechosłowacja:** prez. dr. T. G. Masaryk od 1918. **Danja:** król Chrystjan X. od 1912. **Egipt:** król Fuad I. od 1917. **Estonja:** nac. państwa J. E. Teemant. **Finlandja:** Lauri Kristian Relander od 1925. **Francja:** prez. Doumergue od 1924 do 1931. **Grecja:** gen. Pangalos od 1926. **Hiszpanja:** król Alfons XIII. od 1902. **Holandja:** król. Wilhelmina od 1890. **Japonja:** cesarz Yosihito od 1912. **Jugosławia:** król Aleksander I. od 1921. **Luksemburg:** W. ks. Karolina od 1919. **Litwa:** prez. Grinius od 1926. **Lotwa:** prez. Janis Czakszte. **Meksyk:** prez. Obregon. **Monako:** ks. Ludwik II. od 1922. **Niemcy:** prez. Paweł Hindenburg od 1925. **Norwegja:** król Haakon VII. od 1905. **Papież** (266-ty): Pius XI. (Achille Ratti) od 6 II. 1922. **Persja:** szach Riza Chan od 1925. **Portugalja:** prez. Bernardino Machado do 1927. **Rosja:** prez. Rady komis. Rykow od 1924. **Rumunja:** król Ferdynand I. od 1914. **Syjam:** król Rama VI. od 1910. **Stany Zjednoczone:** prez. Calvin Coolidge od 1924 do 1929. **Szwajcarja:** prez. Haerberlin. **Szwecja:** król Gustaw V. od 1907. **Tunis:** bey Mohamed-el-Habib. **Turecja:** prez. Ghazi Mustafa Kemal-Pasza od 1924. **Węgry:** nac. Nicolas Horthy od 1920. **Włochy:** król Wiktor Emanuel III. od 1900.

Jak inaczej wygląda świat, kiedy niema kłopotów, i jaki weselszy, jaki lepszy jest człowiek, kiedy się nie nudzi i nie martwi. (E.)

Poniedziałek	Maj	Wydatki
23		
Wtorek		
24		
Środa		
25		

Bolesław Prus.

Aleksander Głowacki (pseud. od herbu: Bolesław Prus) urodził się 20 sierpnia 1847 r. w Żabczu pod Hrubieszowem, z ojca Antoniego, oficjalisty prywatnego w dużym majątku. Matkę stracił, mając lat 3. Dzieciństwo spędzał najpierw u babki w Puławach, później u ciotki w Lublinie, gdzie też wstąpił do szkoły realnej. Brał prawdopodobnie udział w powstaniu 1863 r.

Skończywszy szkołę w r. 1866, wstąpił do Szkoły Głównej w Warszawie na wydział fizyczno-matematyczny, gdzie był dwa lata. Później był pół roku w politechnice w Puławach, czas jakiś pracował w fabryce, był guwernerem.

W r. 1872 rozpoczyna zawód pisarski. W 1895 r. odbył pierwszą w życiu paromiesięczną podróż zagranicę przez Berlin, Karlsbad, Norymbergę, Stutgard do Szwajcarii, stąd do Paryża.

19 maja 1912 roku umarł w Warszawie. 22 maja odbył się pogrzeb na cmentarz Powązkowski w Warszawie.

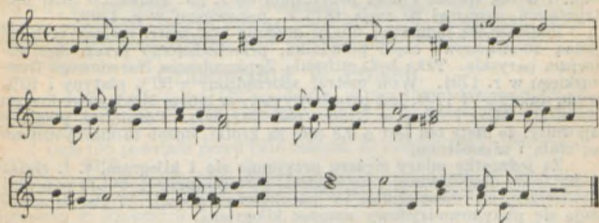
Pisma. 1872 — Nasze grzechy, Listy ze starego obozu (w „Opiekunie domowym”); 1874 — Pod szychtami, Kłopoty babuni, To i owo, Sprawy bieżące (w „Niwie”); 1875 — Lokator poddasza, Sen Jakóba, Pałac i ruderę, Powiastki cmentarne, Kroniki tygodniowe (w „Kurjerze Warszawskim”); 1876 — Sukienka balowa, Przekłete szczęście, Sieroca dola, Kroniki miesięczne (w „Ateneum”); 1877 — Dusze w niewoli, Wieś i miasto; 1878 — Kroniki (w „Nowinach”); 1879 — Straszna noc, Przygoda Stasia; 1880 — Anielka, Katarynka, Michałko, Powracająca fala; 1882 — Szkic programu, Kamizelka, Miłkące echa, On; 1883 — Grzechy dzieciństwa, Przy księżycu, Podwójny człowiek, Dziwna historia, Pan Wesółowski i jego kij; 1884 — Omyłka; 1885 — Placówka; 1887-9 — Lalka; 1891-3 — Emancypantki; 1895-6 — Faraon; 1898-1900 — Najogólniejsze ideały życiowe; 1903 — Ze wspomnień cyklisty; 1904 — Japonia i Japończycy; 1911-12 — Przemiany; 1912 — Od czego zależy powodzenie w życiu.

Nad całym światem żyjącym unoszą się trzy cele, jak gwiazdy, wskazujące kierunek pochodu: szczęście, doskonałość, użyteczność. (*Szkie progr.*)

Czwartek 26	Maj	Wydatki
Piątek 27		
Sobota 28		
Niedziela 29		

Rota.

Słowa *Marji Konopnickiej*, melodia *Feliksa Nowowiejskiego*. Wiersz ten został napisany w r. 1896 na prośbę ks. posła Józefa Londzina do „Gwiazdki Gieszyńskiej”. Rękopis znajduje się w Muzeum Śląskiem w Gieszynie.



Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród,
Nie damy pogrześć mowy!
Polski my naród, polski lud,
Królewski szczep piastowy.
Nie damy, by nas dręczył wróg...
Tak nam dopomóż Bóg!

Do krwi ostatniej kropli z żył
Bronić będziemy Ducha,
Aż się rozpadnie w proch i pył
Krzyżacka zawierucha.
Twierdzą nam będzie każdy próg...
Tak nam dopomóż Bóg!

Trzecia strofa dziś straciła swą aktualność.

Ten jest tylko poważnym człowiekiem, kto czasami pogardza, ale nigdy nie nienawidzi. (N. i. z.)

Poniedziałek	Maj	Wydatki
30		
Wtorek		
31		
Środa	Czerwiec	
1		

Wulkany. Na świecie czynnych wulkanów jest 231, zagasłych 194. W tej liczbie w Europie czynnych wulkanów 8, zagasłych 3. „ „ „ w Azji „ „ 93, „ 93. „ „ „ w Ameryce „ „ 78, „ 51. „ „ „ w Afryce „ „ 7, „ 8. Pozostałe znajdują się na wyspach oceanu Spokojnego i Atlantyckiego.

Miary w Polsce.

8 lutego 1919 roku wprowadzony został w Polsce system metryczny miar i w ten sposób Polska przystąpiła do t. zw. konwencji miar metrycznych, zawartej 20 maja 1875 r., ponowionej w r. 1889.

Podstawową jednostką miary długości jest metr, mający wynosić jedną 40-miljonową część południka, przechodzącego przez obserwatorium paryskie. Taka była uchwała Zgromadzenia Narodowego francuskiego w r. 1791. Wzór metra, sporządzony z 90% platyny i 10% irydu dnia 22/VI 1799, jest przechowywany w biurze Międzynarodowego Komitetu Miar i Wag w Sèvres pod Paryżem. Późniejsze pomiary ujawniły, że metr ten jest o 0,8 mm za krótki, mimo to miarę uznano za stałą i niezmienną.

Za jednostkę miary ciężaru przyjmuje się 1 kilogram, t. j. ciężar 1 dm³ wody destylowanej o największej gęstości (przy + 4° C) i w próżni powietrznej na równoleżniku 45° szerokości północnej. W Paryżu znajduje się platynowo-irydowy wzorzec kilograma.

Jednostką objętości jest 1 litr, t. j. objętość 1 kg wody przy + 4° C pod ciśnieniem 76 cm słupka rtęci. (Ob. na końcu KALENDARZA).

Pamiętaj o zdrowiu! Książka może przenosić choroby zakaźne, a zatem podczas czytania nie dotykaj oczu i ust. Nie czytaj przy jedzeniu. Nie czytaj w chorobie gorączkowej lub zaraźliwej aby nie mieć na sumieniu zarażenia innych.

Najważniejszymi rzeczami, które łączą lub dzielą ludzi, są: wiara, wspólne lub różne sympatje i cele. (E.)

Czwartek	Czerwiec	Wydatki
2		
Piątek		
3		
Sobota		
4		
Niedziela		
5		

Co się dzieje w przyrodzie w czerwcu?

Za kwitają: akacje, zboża, maliny, wino, róże, a pod koniec miesiąca zaczynają kwitnąć lipy; wśród zbóż kwitną maki, ostróżki, kaskolce; w ogrodach tojad, lilijowce, tulipany, kosańce, bratki. Dojrzałe są: czereśnie, wiśnie, truskawki, poziomki. Jaja składają padalec, jaszczurki, zwinka zielona, rodzi jaszczurka żyworodka; żaba wodna, kumki, żaba zielona, żółw składają jaja zwykle w maju).

Czasopisma w Polsce.

1. I. 1925 wychodziło 1122 czasopism, w tem 151 codziennych, 2—3 razy tygodniowo — 96, 298 tygodniowych, 2 razy miesięcznie — 161, 307 miesięcznych.

Z tego 138 powstało przed 1915 rokiem, 97 między 1915 a 1919, oraz 887 po r. 1919.

Polskich czasopism było 908, hebrajskich i żydowskich, 72 rusińskich 36, niemieckich 86, białoruskich 5, rosyjskich 10, francuskich 2, esperanto 1, litewskich 2.

Pamiętaj o zdrowiu! W lecie bierz zimną kąpiel, jeśli możesz — codziennie. Ale niech nie będzie ona zbyt chłodna.

Nie kąp się, jeśli masz dreszcze, kaszel, niedyspozycję żołądkową i t. d. Nie wchodź do wody zgrzany.

W chłodnej kąpiei poruszaj się pilnie, nie siedź dłużej nad 10—15 minut, wyjdź natychmiast, jeśli poczujesz dreszcze.

Ława nie przestaje być ławą, choć ma na sobie lwią skórę. (F.)

Poniedziałek	Czerwiec	Wydatki
6		
Wtorek		
7		
Środa		
8		

Słońce.

Odległość średnia od ziemi — 149 500,000 *km*, **średnica** słońca 1 419,175 *km*, **masa** większa 324,439 razy od masy ziemi, **objętość** 1 310 162 razy większa od objętości ziemi, **powierzchnia** 11,900 razy większa od powierzchni ziemi.

Obrot słońca dokoła osi dokonywa się w ciągu 25—26 dni. Plamy na słońcu ukazują się co 11,18 roku.

Światło słoneczne dobiega nas w ciągu 8 m. 18 s. Temperatura słońca około 6,000° C. Ciepło słoneczne jest 470 000 razy silniejsze od ciepła księżyca w pełni, 622,000,000 razy od ciepła Wenus i 5,900,000,000 od ciepła Syryusza.

Planety.

Planety - to ciała niebieskie, świecące światłem nie własnem, lecz odbitem,	Śr. odległość od słońca w stos. do ziemi	Średnica w <i>km</i>	Czas obiegu dokoła słońca	Czas obrotu dokoła osi	Księżyce
Merkury	0,387	4.400	88 d.	88 d.	—
Wenus	0,723	12.200	225 d.	23 g. 58 m.	—
Ziemia	1	12.756	365 d.	23 g. 56 m.	1
Mars	1,524	6.740	1 r. 322 d.	24 g. 37 m.	2
Jowisz	5,203	141.900	11 l. 315 d.	9 g. 51 m.	9
Saturn	9,539	119.200	29 l. 167 d.	10 g. 14 m.	10
Uran	19,191	42.800	84 l. 7 d.	10 g. 45 m.	4
Neptun	30,071	43.600	164 l. 286 d.	7 g. 50 m.	1

Mapy nieba na każdy miesiąc ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-6.

Gierpienia i przykrości możemy tylko zmniejszać, nigdy całkowicie usuwać. (N. i. ż.)

Czwartek 9	Czerwiec	Wydatki
Piątek 10		
Sobota 11		
Niedziela 12		

Ziemia.

Promień ziemi na równiku — 6378,3 km, na biegunie — 6356,8 km
Splaszczanie wynosi $\frac{1}{397}$ **Objętość** ziemi — 1,083.260.000.000 km³
Powierzchnia ziemi — 510.000.800 km².

Długość **równika** — 40.070 km, długość **południka** — 40.003 km,
długość **zwrótnika** — 36.778 km, długość koła **polarnego** — 15.996 km.

Szybkość obrotu ziemi na równiku wynosi 465 m na sekundę, na szerokości 30° — 403 m, 50° — 300 m, 60° — 234 m, 80° — 81 m.

Szybkość biegu dokoła słońca wynosi 29.763 m na sekundę.

Księżyc (satelita ziemi).

Odległość średnia od ziemi — 384.750 km, czyli 0,0025 odległości ziemi od słońca, **średnica** księżyca — 3.480 km, **masa** mniejsza 81 razy od masy ziemi, **objętość** 50 razy mniejsza od objętości ziemi.

Obrót dokoła osi odbywa się w ciągu obiegu księżyca koło ziemi, co trwa 27 dni 7 g. 43 min. 11,5 s. **Szybkość** ruchu księżyca dokoła ziemi — 1 km w 1 sek.

Odległość księżyca od ziemi równa się 30 średnicom ziemi. Promień światła przebiega tę przestrzeń w $1\frac{1}{4}$ sek., pocisk armatni, biegnący z szybkością 120 m na sek., — w 3 dni 15 g., aeroplan przy szybkości 200 km na godz. — w 80 dni, pociąg pośpieszny przy szybkości 100 km na godzinę w pół roku, cyklista przy szybkości 20 km na godzinę w 2 lata 70 dni, a piechur szedłby 8 lat 280 dni po 5 km na godz.

Umiarkowany egoizm jest siłą dobroczynną. (E.)

Poniedziałek	Czerwiec	Wydatki
13		
Wtorek		
14		
Środa		
15		

O gwiazdach.

Gwiazdy — to wielkie skupienia materji, miliony razy większe, niż nasza ziemia, obdarzone tak wysoką temperaturą, że błyszczą własnem światłem.

Nieuzbrojonym okiem można dostrzec ich na niebie około 1.500—2.000 w pogodny bezksiężycowy wieczór, a zatem na obu półkulach około 4.000. Szczególnie ostry wzrok pozwoliłby naliczyć 6—7.000.

Gwiazdy są podzielone na konstelacje i ułożone według 17 wielkości. 300.000 gwiazd skatalogowano, ogółem zaś przy pomocy fotografii naliczono 105 milionów gwiazd stałych.

I wielkości jest 21 gwiazd, II — 57, III — 156, IV — 500, V — 1.742, VI — 5.171, VII — 26.768, VIII — 11.430, IX — 547.470, X — 2.460.000, XI — 4.000.000 i t. d., XVII — 25.000.000.

Gwiazda I wielkości daje tyle światła, co świeca normalna w odległości 1100 m. Każda gwiazda następnej wielkości jest $2\frac{1}{2}$ razy słabsza od poprzedniej.

Wielkość gwiazd. Postaw na papierze piórem kropeczkę — to będzie słońce. Narysuj kółko o promieniu 2 mm — to będzie Arkturus. Drugie kółko o promieniu 26 mm — będzie Betelgeuse, a trzecie kółko o promieniu 42 mm — będzie Antares. Przyjrzyj się swemu rysunkowi! A ziemia jest mniejsza od słońca 1100 razy.

Odległość gwiazd. Odległość gwiazd obliczona jest w jednostkach astronomicznych, t. zw. parsec, która się równa 30.000 miliardów kilometrów, albo w latach światła, to znaczy, ile lat biegnie światło do ziemi od danej gwiazdy. (Promień światła przebiega 300.000 km na sekundę.)

Syrjusz jest oddalony o 8,8 lat światła, Procyon — 9,9, Altair — 14,2, Aldebaran — 32,6, Koza — 40,8, Gwiazda Polarna — 46,6.

Zodiak, czyli Zwierzyniec niebieski, tworzą gwiazdozbiory, leżące naokoło widnokręgu. Jest ich dwanaście: Wodnik, Ryby, Baran, Byk, Bliźnięta, Rak, Lew, Panna, Waga, Niedźwiadek Strzelec, Koziorożec. W czasie obiegu ziemi dokoła słońca kolejno słońce zakrywa coraz to inny gwiazdozbiór. Mówimy wtedy, że „słońce wstępuje w znak...” — co miesiąca w inny. W końcu czerwca wstępuje w znak Raka.

Popularność nie jest miarą prawdy. (Kr.)

Czwartek 16	Czerwiec	Wydatki
Piątek 17		
Sobota 18		
Niedziela 19		

Długość dnia.

Długość dnia w ciągu całego roku na ziemi waha się od 0 do 24 godz. Na równiku dzień zawsze ma około 12 godzin, a gdy na półkuli południowej zmniejsza się stopniowo od 12 do 0, to na północnej od 12 do 24 godzin lub odwrotnie. 24-ro godzinny dzień na biegunie trwa sześć miesięcy.

Szerokość	Dzień	
	najdłuższy	najkrótszy
0°	g. 12.45 m.	g. 12.05 m.
10°	12.40	11.30
20°	12.18	10.53
30°	13.02	10.10
40°	14.58	9.16
45°	15.33	8.42
50°	16.18	8.00
55°	17.17	7.05
60°	18.45	5.45
65°	23.43	3.22
65° 59'	24.00	0.00
67° 07'	0.00	2.30

Szerokość	70°	75°	80°	85°	90°
Dzień polarny	70 dni	107 dni	137 dni	163 dni	189 dni

Wszystko doskonalili się zapomocą szukania nowych dróg, błędzenia. (E.)

Poniedziałek	Czerwiec	Wydatki
20		
Wtorek		
21		
Środa		
22		

Pierwsze południki.

	Szerokość	Długość (wg. Greenwich)
Greenwich.	51°28'38"	0° 0' 0"
Ferro	27°50'00"	342°20'01"
Paryż	48°50'11"	2°20'14"
Pułkowo	59°46'19"	30°19'39"
Warszawa	52°13'05"	21°01'06"

Długość południków i równoleżników.

Szerok.	Południk	Równoleżn.	Szerok.	Południk	Równoleżn.
0°	110564 m	111321 m	50°	111230 m	71699 m
5	110573	110901	55	111326	63997
10	110598	109642	60	111419	55804
15	110640	107553	65	111497	47179
20	110696	104649	70	111568	38189
25	110766	100953	75	111625	28904
30	110847	96489	80	111667	19395
35	110936	91291	85	111693	9735
40	111032	85398	90	111707	0000
45	111131	78850			

Historja astronomji — ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-6, str. 49
Historja części świata — ob. *Kalend. Iskier* na 1925-6, str. 92.
Wielkie odkrycia geograficzne — ob. *Kal. Iskier* na 1924-5, s. 30.

Światem rządzi prawo, że najużyteczniejsi i najdoskonalsi przetrwają słabych i niedoskonałych. (N. i. ż.)

Czwartek 23	Czerwiec	Wydatki
Piątek 24		
Sobota 25		
Niedziela 26		

Wielkości geodezyjne *)

dla szerokości geograficznych Polski.

Kulistość ziemi i jej spłaszczenie na biegunach wpływają na to, że odległość powierzchni od środka ziemi zmniejsza się przy zbliżaniu do biegunów, zmienia się również długość stopnia południkowego. Zmniejszanie się długości stopni równoleżnikowych zależy od tego, że równoleżniki zbiegają się na biegunie.

Szerokość geogr.	Długość jednego stopnia		Odległość od środka ziemi
	południka	równoleżnika	
47°	111,17 km.	76,06 km.	6366,94 km.
48°	111,19	74,63	6366,58
49°	111,21	73,17	6366,20
50°	111,23	71,70	6365,83
51°	111,25	70,20	6365,46
52°	111,27	68,68	6365,10
53°	111,29	67,14	6364,75
54°	111,31	65,58	6364,39
55°	111,32	64,00	6364,01
56°	111,34	62,39	6363,66

*) Geodezja — część geometrii praktycznej, zajmującej się wymierzaniem powierzchni ziemi przy uwzględnieniu jej kształtu sferoidalnego.

Świat należy do tych, którzy go biorą. (L.)

Poniedziałek	Czerwiec	Wydatki
27		
Wtorek		
28		
Środa		
29		

Gdy w Polsce południe...

Godzina	Kraj	Nazwa czasu
1.30 (noc)	Nowa Zelandja	Nowozelandzki
3.00	Wiktoria Nowa Pol. Walja, Queenland, Tasmanja	Wschodnio-australijski
3.30	Australja Południowa	Połudn.-australijski
4.00	Japonja, Korea	Japoński
5.00	Wschodnie Chiny, Zach. Australja	Wschodnio-chiński
6.00 (rano)	Południowe Chiny, Francuskie In- dochiny	Południowo-chiński
7.30	Indje Zachodnie	Zachodnio-indyjski
10.30	Afryka Wschodnia	Wschodnio-afrykański
11.00	Rosja, Finlandja, Estonja, Lot- wa, Bułgarja, Rumunja, Turcja, Egipt, Afryka Południowa	Wschodnio-europejski
12.00	POLSKA, (od 1. VI. 1922 r.), Niemcy, Szwecja, Norwegja, Da- nija, Austrja, Czechosłowacja, Wę- gry, Szwajcarja, Jugosławja, Afry- ka Południowo-Zachodnia,	Środkowo-europejski
13.00	Anglja, Belgja, Francja, Portu- galja, Hiszpanja, Algier	Zachodnio-europejski
16.00	Wschodnia Brazylja	Wschodnio-Brazylijski
17.00	Środkowa Brazylja, wybrzeża Ka- nady	Standart Atlantyczny
18.00(wieczór)	Kanada (do 82½° dl. zach.), Stany Zjedn. Am. Półn. na Wschodzie, Chili, Panama, Peru, Zachodnia Brazylja	Standart Wschodni
19.00	Środkowa Kanada i Środkowe Stany Zjednoczone Am. Półn.	Standart Centralny

Każdy człowiek ma trochę praw do osobistego szczęścia. (E.)

Czwartek 30	Czerwiec	Wydatki
Piątek 1	Lipiec	
Sobota 2		
Niedziela 3		

20.00	Górska Kanada i górskie Stany Zjedn. Am. Półn.	Czas Gór Skalistych
21.00	Stany Zjednoczone Am. Półn. na Zachodzie, Kolumbja, Kalifornja	Czas Pacyfiku

Mapa czasów — ob. Kalendarz Iskier na 1925-6, str. 151.

C^o. **Temperatura w stolicach Europy.**

	Sty- czeń	Lipiec	Śre- dnia		Sty- czeń	Lipiec	Śre- dnia
Moskwa . . .	-11,0	18,9	3,9	Rzym . . .	6,7	24,8	15,3
Helsingfors . .	-7,0	15,8	3,9	Kopenhaga . .	-0,1	16,4	7,5
Bukareszt . .	-2,9	22,8	10,6	Bruksela . . .	2,0	18,0	9,9
Sofja . . .	-2,1	21,9	10,3	Paryż . . .	2,3	18,3	10,1
Ateny . . .	8,2	27,9	17,3	Londyn . . .	3,5	17,9	10,3
Stockholm . .	-3,4	16,4	5,3	Madryt . . .	4,9	24,5	13,5
Oslo . . .	-4,5	17,0	5,5	Lizbona . . .	10,3	21,7	15,6
Berlin . . .	0,1	19,0	9,1				
Praga . . .	-1,2	19,3	8,8	WARSZAWA	-3,4	18,8	7,3
Budapeszt . .	-1,9	21,4	10,0	Wilno . . .	-5,6	18,6	6,5
Belgrad . . .	-1,9	19,7	9,4	Kraków . . .	-3,3	18,8	7,8
Wiedeń . . .	-1,2	20,4	9,7	Poznań . . .	-1,5	18,6	8,1
Bern . . .	-2,1	18,0	8,0	Lwów . . .	-4,4	18,7	7,2

Położenie geogr. miast — ob. Kalendarz Iskier na 1925-6, str. 150

Rachunki za styczeń —

	Wydatki:	Styczeń		Luty	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
	Razem				

	Dochody:	Styczeń		Luty	
1					
2					
3					
	Razem				

Optymizm jest najpotężniejszym orężem przeciw troskom życiowym.
(N. i. ż.)

Poniedziałek	Lipiec	Wydatki
4		
Wtorek		
5		
Środa		
6		

Jak się ubrać na wycieczkę?

Każdy rodzaj wycieczki wymaga innego do niej przygotowania się. Jednodniowa, kilkudniowa, na równinie, w górach, w okolicach zamieszkałych, niezamieszkałych, w cieplejszej, w chłodniejszej porze roku, z noclegami w schroniskach, z noclegami w stodołach lub zgoła pod niebem i t. d. Należy o tem pamiętać przy wybieraniu się w drogę.

Obuwie powinno być dość grube, by chroniło nogę przed obrażeniem, napojone tłuszczem, by było nieprzemakalne, dobrze dopasowane, by nie obcierało przy chodzeniu i nie hamowało ruchu palców. Przy wycieczkach górskich buty należy podkuć gwoździami. Po ukończeniu pochodu należy obuwie, zanim zupełnie wyschnie, wysmarować tłuszczem.

Na wycieczki krótkie i na równinie można wziąć lżejsze obuwie, nawet płócienne, byle mocne. Na kilkudniowe wycieczki należy brać zawsze lekkie, miękkie *chodaki*, dla zmiany obuwia po skończonym pochodzie (na wieczornym postoju).

Skarpetki i pończochy powinny być wełniane, dość grube, ułatwia to bowiem w pewnym stopniu przewiew w szczelnie zamkniętym butcie, chroni od starć i urazów, zapobiega poceniu się nóg. Dobrze jest włożyć najpierw cieniuchne skarpetki, wytarte łojem salicylowym, który chroni skórę przed oparzelinami, a następnie skarpetkę lub pończochę wełnianą.

Nagolenniki winny być porowate, a zatem nie skórzane, lecz wełniane: owijające lub długie pończochy na luźnych podwiązках, nie tamujących obiegu krwi.

Bielizna — najlepsza cienka wełniana, gdyż zapewnia przewiew na powierzchnię skóry, wchłania pot, nie przylega do ciała. Bardzo dobrze jest pod koszulę włożyć koszulkę siatkową, a zwłaszcza jeśli się nie ma bielizny wełnianej i używa zwykłej lnianej lub bawełnianej.

Grube włóczkowe koszule (*sweatery*) dobre są na wycieczki zimowe, dla ochrony przed zimnem w czasie noclegów i t. d. W pochodzi nie są dogodne, szeroki kołnierz workowaty przy szyi zbyt ją ogrzewa.

Poświęcaj się tylko dla dobrych; ażeby zaś dobrzy mieli z ciebie więcej, broń się przed złymi. (E.)

Czwartek 7	Lipiec	Wydatki
Piątek 8		
Sobota 9		
Niedziela 10		

Odzież powinna być wełniana. Chroni przed przeziębieniem, co często wywołują tkaniny lniane i bawełniane, gdy przesiąknięte potem przylegają do ciała i w razie ochłodzenia się temperatury powodują gwałtowną utratę ciepła. **Spodnie** — krótkie, spięte pod kolanem, luźne w kolanie. Kieszenie — zapinane na guziki. Utrzymywać się powinny bez szelek, a nawet bez paska, który krępuje ruchy. **Kurtka** — wolna, zapinana pod szyją, z kołnierzem wykładanym, z licznymi kieszeniami, zapinanymi na guziki, tak urządzona, by ją można było zwiesić na ramionach na odpowiednich taśmach. **Spódniczka** dla dziewcząt — wełniana, niezbyt długa i niezbyt wąska, by nie przeszkadzała przy chodzeniu. Przy wycieczkach górskich wskazane są spodenki pod spódniczkę. Przy rozpoczęciu wchodzenia na górę, spódniczkę chowa się do plecaka. **Bluzka** najlepsza lekka jasna wełniana.

Nakrycie głowy — miękki pilśniowy kapelusz, miękka czapka porowata z szerokim daszkiem, okrągły płaski beret sukienny.

Wierzchnie okrycie — najlepsza szeroka wełniana peleryna; dobrze mieć również okrycie t. zw. nieprzemakalne.

Kij, laska, ciupaga, czekan — muszą być mocne, dobrze podkute, dostosowane do wzrostu turysty.

Plecak z silnego nieprzemakalnego płótna, z szerokimi (co najmniej 4 cm) rzemieniami. Wielkość — zastosowana do wysokości turysty nieprzekraczająca jednak 50 x 60 cm.

Jak nadać trwałość podeszwom, przywrócić miękkość obuwiu, czyścić ubranie, szczotki, grzebienie, myć naczynia aluminiowe, blaszane, cynkowe, szklane, usuwać rdzę i t. p. **praktyczne przepisy** — ob. Kalendarz Iskier na 1925-6, str. 42.

Sądzić powinna tylko chłodna głowa, nigdy gorące serce. (Kr.)

Poniedziałek	Lipiec	Wydatki
11		
Wtorek		
12		
Środa		
13		

Co brać na wycieczkę?

Na jednodniową wycieczkę trzeba wziąć mniej, na kilkunastudniową więcej, a na kilkunastudniową wystarczy, co następuje:

zmiana bielizny (drugiej koszuli należy użyć jako koszuli nocnej, albo też wziąć osobną nocną koszulę), druga para skarpetek lub pończoch, kilka chustek, prześcieradło (jeśli czekają nas noclegi nie w hotelach lub schroniskach), sweater, chodaki; dla dziewcząt bluzka na zmianę chustka na głowę (noclegi w stodole);

kawałki materiału na łaty do ubrania, zapasowe sznurowadła, kawałek mocnego sznurka, igły, nici białe i czarne, agrałki, guziki, zapasowe spinki, świeca, zapalniczka, tłuszcz (pasta) do obuwia, szczotka do czyszczenia;

ręcznik, szczoteczka do zębów, proszek lub pasta do zębów, mydło, grzebień, szczotka do włosów, (brzytwa), waselina, woda kolońska, wata higroskopijna;

serwetka, ściereczka, widelec, łyżka, łyżeczka, kubek (p'aski), mienażka, manierka, szczyrtyk z korkociągami (i z otwieraczem puszek); przewodnik, mapa, kompas, zegarek, dowód osobisty, notatnik, ołówek, pióro (wieczne), szkło powiększające, lorneta, (aparat fotograficzny z zapasem klisz lub błon, statyw, latarka elektryczna lub acetylenowa z zapasem karbidu, maszynka spirytusowa i zapas spirytusu do palenia).

Wszystko to najlepiej ułożyć w osobnych woreczkach i umieścić w plecaku. Na wycieczce nie powinno się mieć żadnych paczek w ręku — bardzo utrudniają swobodę ruchu. Plecak jest najdogodniejszym przyborem do noszenia rzeczy. Odpowiednio założony — tak by dolna jego część dotykała kłębów, a więc aby był niezbyt wysoko podciągnięty do góry — pozwala na noszenie nawet znacznych ciężarów: kilkunastu kilogramów.

Przy układaniu w plecaku należy pamiętać, że na dół, na plecy, należy dać rzeczy miękkie. Pelerynę (lub to, co ją zastępuje: palto, pled) przypina się zwykle na wierzchu plecaka; dobrze mieć w tym celu przyszyte paski.

Kto nie idzie naprzód, cofa się. (L.)

Czwartek	Lipiec	Wydatki
14		
Piątek		
15		
Sobota		
16		
Niedziela		
17		

Jak się odżywiać na wycieczkach?

Główne pożywienie w drodze powinno przypadać po dokonaniu najtrudniejszego zadania dnia, gdyż ruszanie w drogę z pełnym żołądkiem jest przykre i dla trawienia ujemne. Należy natomiast przyjmować w czasie drogi niewielkie ilości pokarmów. Najlepiej jeść często, ale mało, zwłaszcza spożywanie od czasu do czasu małych ilości owoców suszonych lub świeżych, słodczy, czekolady i t. d. jest godne polecenia.

Po przybyciu na miejsce dłuższego postoju nie należy natychmiast zabierać się do jedzenia. Po pewnym odpoczynku, po wypiciu kilku łyków ciepłego napoju, herbaty lub mleka, apetyt będzie większy. Kto nie czuje głodu, a jest po drodze osłabiony, musi dłużej wypocząć, musi podniecić apetyt sztucznie, czasem małą ilością wina, gdyż brak apetytu w drodze upośledza odżywianie i powoduje szybkie osłabienie całego ciała.

Należy dbać o różnorodność jadłospisu, gdzie można, odżywiać się świeżymi gorącymi potrawami.

Pragnienia w czasie pochodu nie należy gasić zimną wodą. Lepiej spożywać w niewielkich ilościach surowe lub suszone owoce, słodczy i t. p., pić tylko napoje ciepłe, herbatę lub mleko, ostatecznie małe ilości wody niezbyt zimnej, zaprawionej jakimś sokiem owocowym. Woda nie powinna być chłodniejsza od $+ 8^{\circ} \text{C}$. W górach woda, spływająca z pod śniegów po granitach, pozbawiona soli mineralnych, a więc zbliżona do destylowanej, jest wprost szkodliwa. Trzeba ją koniecznie zaprawić choćby cukrem lub sokiem i ogrzać, choćby przez noszenie pewien czas.

Gdy masz zmartwienie, ciesz się: znak to bowiem nieomylny, że wkrótce będzie dobrze. (*Sieroca dola*).

Poniedziałek 18	Lipiec	Wydatki
Wtorek 19		
Środa 20		

Żywność na wycieczki.

Dobór pokarmów na wycieczce jest rzeczą bardzo ważną, zwłaszcza przy wycieczkach forsowniejszych, np. w góry. Gdzie po drodze łatwo uzupełniać zapasy, lepiej brać ich niewiele, gdyż oszczędza się wysiłku na ich noszenie, a świeższy pokarm smaczniejszy i zdrowszy: noszony długo w plecaku nabiera mdłego zapachu.

Wędliny nie są wskazane, a zwłaszcza siekane, które często powodują zaburzenia w trawieniu. Najlepsze — to surowa polędwica i wędzona słonina (paprykowana).

Konserwy mięsne w puszkach, jeżeli pochodzą z dobrego źródła, są pożądane, gdyż dostarczają gorącego pożywienia, dobre są również mięsa smażone, szczególnie jeśli się je odgrzeje w czasie posiłku z dodatkiem masła.

Sardynki w oliwie i t. p. ryby są bardzo odpowiednie, zwłaszcza w chłodniejszych porze.

Masła trzeba jeść jaknajwięcej; jest to lekkostrawny tłuszcz, którego organizm na wycieczce bardzo pożąda. **Ser**, zwłaszcza krowi, świeży, smakuje w drodze bardzo dobrze. Dobre są **faja** surowe, gotowane na miękko lub smażone (wymagają ostrożnego noszenia w specjalnych luskach, by nie potluc; zresztą są łatwe do nabycia po drodze).

Chleb najlepszy ciemny, jako pożywniejszy i nie wysychający łatwo. **Stodkie pieczywo**: pierniki, herbatniki, ciasteczka są bardzo pożądane. Organizm potrzebuje w czasie wycieczki słodczy, a więc i **czekolady**, **cukierków**, **suszonych owoców** (śliwek, rodzynków, moreli). Te ostatnie smakują wyśmienicie i bardzo orzeźwiają; **owoce** są koniecznem uzupełnieniem pożywienia wycieczkowego i równoważą brak jarzyn. Dobre są **marmolady** owocowe.

Mleko — to najpożywniejszy napój. Dobrze jest zabierać mleko skondensowane, gdzie o surowe trudno. Ulubionym napojem, zwłaszcza w górach, jest **herbata**. Doskonałym dodatkiem — **soki owocowe**.

Kawa czarna, wszelkie alkohole — są niepożądane.

Gdyby obowiązki były do spełnienia łatwe, nie istniałaby zasługa. (L.)

Czwartek	Lipiec	Wydatki
21		
Piątek		
22		
Sobota		
23		
Niedziela		
24		

Przy układaniu sobie spisu potraw trzeba pamiętać, aby dostarczyły one odpowiedniej ilości składników, potrzebnych organizmowi. Oprócz białka, tłuszczu, węglowodanów potrzebne są różne sole i woda. Niejednakowo są strawne różne gatunki potraw, nadto organizm lubi różnorodność, co też powinno być uwzględnione.

Ważną więc rzeczą są **zapasy na wycieczki**. Jak je ułożyć? Oto przykład dla dorosłego, udającego się na cięższą wycieczkę: należy wziąć na 1 dobę:

	białka	tłuszczu	węglowodanów	kaloryj
Połudwica 50 g	12,5	4,0	—	89
4 jaja	24,0	14,0	—	228
Masła 30 g	0,2	24,9	—	234
Mleka 400 g	14,8	14,4	19,8	268
Sera 50 g	12,5	14,5	1,1	191
Chleba 500 g	30,5	2,3	236,5	1411
Sucharków 40 g	5,2	1,3	32,0	168
Cukru 100 g	—	—	93,9	394
Czekolady 50 g	2,5	7,5	37,5	278
Słoniny 50 g	1,5	39,0	—	368
Bulek 100 g	6,8	0,7	43,7	214
Śliwek susz. 50 g	4,1	1,3	31,6	145

Razem na dobę 111,6 123,9 496,1 3688

Według tego można sobie i na inne warunki ułożyć wykaz zapasów.

Gry ruchowe: tennis, football, piłka latająca, piłka koszykowa, w dwa ognie, palant — ob. *Kalendarz Iskier* na 1924-5, str. 28, 40, 72, 92, 203, 220.

Mądrość polega na tem, ażeby korzystać z nadarzającej się okazji, nie tracić czasu na błazeństwa, lecz coś robić. (L.)

Poniedziałek	Lipiec	Wydatki
25		
Wtorek		
26		
Środa		
27		

Mapy czytaj przez szkło powiększające! **Mapy na wycieczki.**

Do wędrowania po równinie najlepsze są w skali 1 : 100.000, czyli 1 kilometr w terenie równa się 1 *cm* na mapie, do wycieczek w góry potrzebne są dokładniejsze: 1 : 37.500, 1 : 50.000 lub conajmniej 1 : 75.000.

Mapy 1 : 100.000 na całą Polskę w kilkuset sekcjach, wydane przez Wojskowy Instytut Kartograficzny, dostaniesz wszędzie w księgarniach. Jeśli nie wybierasz się na wycieczki, kup sobie przynajmniej mapę okolicy w której będziesz na wakacjach, i naucz się dobrze czytać mapy przez porównywanie mapy z terenem.

Mapę naklej na płótno. Obetnij białe marginesy, mapę całą podziel na odpowiednią liczbę równych odcinków: np. 5 × 3, czyli na 15. Weź stosowny kawałek mocnego płótna, rozepnij je równo na desce lub na stole, zwilż lekko wodą przy pomocy gąbki, poczem smaruj kłajstrem odcinki mapy i naklejaj je równo obok siebie na płótnie w równych odstępach po 2 *mm*. Kłajster przygotuj sobie z maki, rozmieszawszy ją z odrobiną zimnej wody, zalawszy następnie wrzątkiem. Po naklejeniu uważnem całej mapy przykryj ją arkuszem tektury i przyciśnij książkami. Gdy trochę podeschnie, odepnij od stołu i złóż: dolny pas na środkowy, później na to górny i całość w harmonijkę, poczem włóż jeszcze raz mapę pod książki do zupełnego wyschnięcia. Następnie obetnij brzegi płótna, na wierzchu nalep podziałkę i uwagi, jeśli były odcięte z marginesami — i mapa gotowa.

Chcąc **porównać mapę z terenem**, rozkładasz ją na stoliku lub na ziemi, kładziesz kompas i dotąd mapę obracasz, aż strzałka będzie skierowana wprost ku górnemu brzegowi mapy. Odnalazłszy na mapie miejsce, gdzie jesteś, odnajdziesz z łatwością w odpowiednich kierunkach drogi, budynki, rzeki i t. d. Warstwice na mapie pozwolą zorientować się w ukształtowaniu pionowem. Pamiętaj, że mapa pokazuje, jak wygląda teren, gdybyśmy nań patrzyli pionowo z góry. Dla dokładnego zrozumienia znaków na mapach możesz sobie kupić odpowiedni spis, t. zw. „klucz znaków”.

Im kto więcej przewiduje zawał, tem mniej spotka nieoczekiwanych przeszkód. (E.)

Czwartek 28	Lipiec	Wydatki
Piątek 29		
Sobota 30		
Niedziela 31		

Pamiętaj przy kąpielach...

1. Nie wchodzić do wody zaraz po jedzeniu. Po większym posiłku poczekać $2\frac{1}{2}$ godziny, po mniejszym $1\frac{1}{2}$ godziny.
2. Nie wchodzić do wody zgrzany po pracy lub po bieganiu; odpocznij kwadrans.
3. Nie kąpać się w miejscach zakazanych z powodu głębiny.
4. Wystrzegać się wody o mocnym prądzie, który jest niebezpieczny nawet dla dobrych pływaków.
5. Gdy nie umiesz pływać, nie wchodzić do wody o nieznanej głębokości. Dla ochłodzenia się możesz oblać ciało i głowę wodą.
6. Wychodzić natychmiast z wody, gdy uczujesz dreszcze, i osusz się na słońcu lub wytrzyj ciało mocno ręcznikiem.
7. Po kąpielach nie wystawaj długo nad wodą, bo zmarnować możesz dodatni skutek kąpieli przez zbytne ochłodzenie ciała.
8. Staraj się kąpać w większym gronie, w którymby znajdował się choć jeden wypróbowany pływak.
9. Staraj się nauczyć pływać.

Jak pływać? — ob. Kalendarz Iskier na 1925-6, str. 218.

Pamiętaj o zdrowiu! Kąpać się w ciepłej wodzie (z mydłem) przynajmniej co dwa tygodnie i myć wtedy włosy.

Bieliznę zmieniać przynajmniej raz na tydzień.

Unikaj ciasnego ubrania i obuwia, ściskających rzemieni, pasów, podwiązek, kołnierzyków, czapek i kapeluszy.

Narody, nie umiejące pracować i oszczędzać, zniknąć muszą z powierzchni ziemi. (L.)

Poniedziałek	Sierpień	Wydatki
1		
Wtorek		
2		
Środa		
3		

Kompas Bézarda.

Kto odbywa większe wycieczki, powinien zaopatrzyć się w kompas Bézarda, który wprawdzie jest kosztowniejszy (mniejszy model 14 zł., większy 20 zł.), ale oddaje nieocenione usługi.

Składa się z wieka, które po otwarciu stoi prostopadle do kompasu i ma po stronie zewnętrznej strzałkę, wskazującą kierunek („Direction”), a po bokach dwie pionowe szpary do celowania. W środku jest otwór do zawieszania kompasu na śrubce, którą należy wkręcić do laski.

Igła magnetyczna ma oba końce pokryte świecą w nocy masą. **Tarcza** jest ruchoma i ma podziałkę w stopniach oraz różę wiatrów. A z zachodu na wschód idzie pasek z napisem „Patent Bézard”. Nad tarczą znajduje się nieruchoma **wskazówka**, ułatwiająca odczytanie stopni.

Wyznaczyć kierunek marszu na podstawie mapy. Rozkładam mapę, kładę na niej otwarty kompas tak, aby dolna krawędź wieka szła wzdłuż drogi, którą mam odbyć, a którą na mapie odnalazłem. Obracam teraz tarczę ze stopniami tak długo, aż napis „Patent Bézard” będzie równoległy do napisów na mapie, czyli biegnął z zachodu na wschód. Wtedy wskazówka pokaże, w którą stronę świata prowadzi szukany kierunek marszu, oraz ile stopni wynosi kąt kierunkowy, czyli azymut (kąt zawarty między linią N—S a szukany kierunek).

Biorę teraz kompas w rękę i obracam się z nim tak długo, aż **igła** wskaże północ (N). Wtedy strzałka na **wieku** wskaże kierunek marszu.

Mogę teraz przez pionowe szpary wynaleźć jakiś daleki widoczny przedmiot i kieruję się prosto na niego. Oczywiście uważam przy wynajdywaniu, aby **igła** nie odchyliła się od swego kierunku.

W bliskości igły nie powinno być żadnych większych przedmiotów żelaznych, które wyprowadzają igłę z właściwego położenia.

Wyznaczyć kierunek marszu bez pomocy mapy. Jeśli, stojąc na wyższym punkcie, widzę, dokąd powinienem dojść, obawiam się, że zszedłszy z tego miejsca, stracę kierunek skutkiem terenu pagórkowatego lub

Człowiek jest tylko napozór istotą drobną i wątłą. W rzeczywistości jest to genialny i nieśmiertelny olbrzym. (L.)

Czwartek 4	Sierpień	Wydatki
Piątek 5		
Sobota 6		
Niedziela 7		

lesistego, wtedy celuje przez pionowe szpary na jakiś widoczny przedmiot we właściwym kierunku. Później, nie tracąc z oczu owego przedmiotu, obracam tarczę dotąd, aż igła wskaże N. Teraz już kierunku nie tracę. Należy tylko pilnować się, aby igła wskazywała N, a nasza droga prowadziła w kierunku strzałki „Direction”.

Trzeba pamiętać, że igła wskazuje biegun magnetyczny, a nie geograficzny, chcąc więc odnaleźć północ geograficzną, należy stosować poprawkę: odchylenie igły na lewo, t. j. na zachód, o 4½ dla Warszawy, 6 dla Poznania, 4,5 dla Krakowa, 2,5 dla Ławowa.

Kompasu można używać i w nocy. Oba końce igły magnetycznej są pokryte świecą masą. Nastawienie na północ (N) ułatwia świecący krążek na tarczy, w który powinien wejść południowy koniec igły (kółko). A kierunek drogi wskazuje strzała świecąca, umieszczona na wewnętrznej stronie wieka.

Kompas nosimy zawsze na sznurku na szyi, wkładamy go do skórzanego futerału i nosimy w kieszeni. Przy zamykaniu odpowiednia łapka unosi igłę, która w ten sposób nie ściera styfytu, na którym się obraca.

Roczne opady deszczu.

Kanai (Hawaje) cm, 1250	Zurych	115	Berlin	59
Dibundja (Kamerun) 1204	Nowy Jork	114	Paryż	59
Crkvica (Dalmacja) 456	Buenos Aires	87	WARSZAWA	58
Tongas (Alaska)	Rzym	77	Praga Czeska	44
Singapur	Konstantynopol	70	Ateny	39
Tokio	Londyn	62	Madryt	38
Kalkuta	Pekin	61	Aleksandrja	22
Rio de Janeiro	Wiedeń	60	Suez	3

Im kto mniej cieszy się ze swych zamiarów, tem mniej będzie miał smutku, gdy mu się zamiar nie uda. (E.)

Poniedziałek 8	Sierpień	Wydatki	
Wtorek 9			
Środa 10			

Tablica siły wiatrów.

Siła wiatru: Wiatr o szybkości 1 m na sekundę wywiera na 1 m. ciśnienie 125 g, 2 m na sek. - ciśnienie 500 g, 3 m — 1 kg 125 g, 4 m — 2 kg, 10 m — 12 $\frac{1}{2}$ kg, 20 m — 50 kg, 40 m — 200 kg	Określenie wiatru	Przeciętna szybkość		Oznaczenie siły wiatru
		m na 1 sek.	km na 1 godz.	
Oznaki				
Niema wiatru	Zupełna cisza	0	0	0
Dym unosi się prawie prosto w górę	Lekki przewiew	1,7	6,12	1
Przewiew daje się zaledwie odczuwać	Lekki wiatr	3,4	12,24	2
Lekka chorągiewka i liście drzew poruszają się	Słaby wiatr	5,3	19,08	3
Chorągiewka napięta; małe gałązki drzew poruszają się	Umiarkowany wiatr	7,4	26,64	4
Większe gałęzie poruszają się; powiew staje się nieprzyjemny	Świeży wiatr	9,5	34,20	5
Wiatr daje się słyszeć w domach i innych budowlach; wielkie gałęzie poruszają się	Silny lub pełny wiatr	11,8	42,48	6

Często jedna chwila mieści w sobie więcej szczęścia, niż całe życie. (Kr.)

Czwartek	Sierpień	Wydatki	
11			
Piątek			
12			
Sobota			
13			
Niedziela			
14			

Słabsze pnie poruszają się, na stojących wodach tworzą się fale, przewalające się na powierzchni	Silny wiatr	14,1	50,76	7
Grubsze drzewa poruszają się; człowiek, idący przeciw wiatrowi, napotyka znaczny opór	Burzliwy wiatr	16,6	59,76	8
Lżejsze przedmioty, np. dachówki, spadają lub przewracają się	Burza	19	68,40	9
Drzewa się wywracają	Pełna (albo silna) burza	22	79,20	10
Wiatr wywołuje silne i ciężkie zaburzenia	Silna burza	26	93,60	11
Wiatr powoduje spustoszenia	Orkan	30—38	108-137	12

Rodzaje chmur: Cirrus — pierzaste, Cumulus — kłębiaste, Stratus — warstwowe, Nimbus — deszczowe, Cirro-Stratus — pierzasto-warstwowe, Cirro-Cumulus — kłębiasto-pierzaste t. zw. baranki, Alto-Cumulus — bardzo wysokie kłębiasto-pierzaste, Strato-Cirrus — ciężkie ołowiane, Strato-Cumulus — lekko połączone z sobą, Cumulo-Nimbus — burzowe — ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-6, str. 14.

Wynalazca nowego zakresu pracy, wynalazca nowego sztyfta do butów jest wart więcej, niż stu marzycieli o perpetuum mobile. (E.)

Poniedziałek 15	Sierpień	Wydatki
Wtorek 16		
Środa 17		



Mierzenie niedostępnej odległości.

Chcemy zmierzyć np. szerokość rzeki AB (rys. I). Wbijmy na brzegu rzeki kij C , a następnie odejdźmy z kijem F tak daleko, aby, patrząc przez ten kij i przez kij C , wbity w ziemię, zobaczyć przeciwny brzeg (A). Należy tylko pamiętać, aby to był punkt w tej samej płaszczyźnie, co i B .

Odległość AB obliczymy na podstawie podobieństwa trójkątów, ABC i CDF , z których wynika, że $AB:CB = CD:DF$ czyli $AB = \frac{CD \cdot CB}{FD}$; CD — to odległość kija większego od mniejszego ($= BE$), CB — to wysokość kija mniejszego, a FD — to różnica wysokości kijów. Naturalnie trzeba wszystko obliczać w jednakowych miarach.

Jeżeli punkt A nie jest w tej samej płaszczyźnie, postępuj inaczej (rys. II).

Wybierz na niedostępnej stronie A jakiś punkt (przedmiot) i przeprowadź w myśli prostą do punktu B . Teraz przejdź dwadzieścia kroków do punktu C , oznacz ten punkt kamieniem lub patykiem, przejdź dalej 10 kroków do punktu D i zawróć pod prostym kątem, poczem idź tak daleko, aż staniesz na jednej linii z punktem C i A . Oznacz ten nowy punkt E , zmierz odległość ED , a pomnożysz przez 2, otrzymasz odległości AB . Robimy to też na podstawie podobieństwa trójkątów.

W świecie tylko te narody mają i będą miały prawo do rozwijania się, które wytworzą największą ilość wielkich idei, szlachetnych uczuć i czynów, użytecznych dla ludzkości. (Kr.)

Czwartek	Sierpień	Wydatki
18		
Piątek		
19		
Sobota		
20		
Niedziela		
21		

Wysokość drzewa AB (rys. III) możesz zmierzyć w następujący sposób: wbij łaskę ED w ziemię, połóż się na ziemi tak, aby z punktu, C zobaczyć szczyt drzewa, i zaobserwuj punkt F na łasce. Zmierz później odległość AC , DC i na łasce DF , bo $AB = \frac{AC \cdot DF}{DC}$ (co wynika z podobieństwa trójkątów).

Jak obliczyć szybkość pociągu?

Każdy spostrzegł, że przy jeździe pociągiem odczuwamy i słyszymy rytmiczne stuknięcia, coraz szybciej po sobie następujące, im szybciej pociąg biegnie. Stuknięcia te następują na spojeniach szyn. Ponieważ zaś długość szyn jest zwykle stała — 12 m lub 15 m — jeśli zatem obliczymy liczbę stuknięć w ciągu określonego czasu, łatwo obliczymy i szybkość pociągu. (Pamiętać tylko trzeba, by obliczać stuknięcia jednej osi!) Jeśli w 10 sekundach naliczyliśmy 15 stuknięć, to szybkość pociągu wynosi 81 km na godzinę przy szynach 15-metrowej długości lub 64,8 km przy 12-metrowej długości.

Wyślij uwagi o Kalendarzu.

Przejrzyj uważnie cały Kalendarz, zastanów się i wyślij do Redakcji „Iskier” (Warszawa, Warecka 14) możliwie najobszerniejsze uwagi o Kalendarzu: gdzie są błędy, co należałoby dodać w nowym roczniku, co opuścić, co zmienić. Nowy rocznik jest już w opracowaniu — wyjdzie przed końcem 1927 roku. A więc spiesz się!

Czyń to, co przypada na ciebie, a o reszcie nie myśl. (*Sieroca dola*).

Poniedziałek 22	Sierpień	Wydatki
Wtorek 23		
Środa 24		

Dzieje harcerstwa.

1884. Pierwszy pomysł Baden-Powella ćwiczenia chłopców w harcach.
 1889. Edward Cecil z Baden-Powellem tworzy pierwszy oddział skautów z chłopców z Mafekingu.
 1899. Powstaje pierwsza drużyna skautów-chłopców.
 1907. Baden-Powell organizuje pierwszy obóz dla chłopców.
 1908. Wychodzi pierwszy podręcznik skautowy: „Scouting for Boys”, powstaje pierwsze pismo: tygodnik „The Scout”.
 1911. Pierwszy przegląd skautów przez króla Jerzego V.
 1920. Pierwszy międzynarodowy zjazd skautów w Londynie (Jamboree).
- W POLSCE:*
1909. Pierwszy artykuł o skautingu (16. XI. Lwów, „Słowo Polskie”).
 1911. Pierwsze kursy skautowe w Sokole lwowskim (20. III). Powstanie we Lwowie pierwszych 3 drużyn męskich i 1 żeńskiej (22. V.). Pierwszy podręcznik skautowy po polsku: A. Małkowskiego „Skauting jako system wychowania młodzieży” (VII). Od 12. X. zaczyna wychodzić dwutygodnik „Skaut” pod red. A. Małkowskiego. 1. XI. zostaje ogłoszony pierwszy tekst Prawa Skautowego.
 1912. Powstaje na wiosnę zwyczaj witania się hasłem „Czuwaj!” W lecie kursy w Skolem. W jesieni ukazuje się pierwsze wydanie „Harców młodzieży polskiej” W. Schreibera i Z. Piaseckiego. Powstaje konspiracyjny ruch harcerski w Kongresówce, Poznańskiem i na Rusi.
 1913. Początki skautingu w Kijowie.
 1914. W styczniu powstaje związek harcerstwa polskiego w Ameryce. Ustalenie ostatecznego brzmienia prawa harcerskiego i zmiana nazwy „skauta” na „harcerza” (1. III).
 1916. Połączenie czterech organizacji harcerskich w b. Kongresówce w jeden „Związek Harcerstwa Polskiego” (jesień).
 1918. Utworzenie Naczelnej Rady Harcerskiej (1. XI).
 1920—21. W Warszawie odbywa się I Walny Zjazd Z. H. P. (31. XII do 2. I).
 1924. 2—8 lipca pierwszy ogólnopolski zlot harcerski w Warszawie.

Szczęśliwy jest człowiek, który ma wielkie aspiracje. (L.)

Czwartek	Sierpień	Wydatki
25		
Piątek		
26		
Sobota		
27		
Niedziela		
28		

Prawo harcerskie.

1. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.
2. Harcerz służy Ojczyźnie i dla Niej spełnia sumiennie swoje obowiązki.
3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.
4. Harcerz w każdym widzi bliźniego, a za brata uważa każdego innego harcerza.
5. Harcerz postępuje po rycersku.
6. Harcerz miłuje przyrodę i stara się ją poznać.
7. Harcerz jest karny, posłuszny rodzicom i wszystkim swoim przełożonym.
8. Harcerz jest zawsze pogodny.
9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.
10. Harcerz jest czysty w myśli, mowie i uczynkach, nie pali tytoniu, nie pije napojów alkoholowych.

Przyrzeczenie: Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Ojczyźnie, nieść chętną pomoc bliźnim, być posłusznym prawu harcerskiemu.

Ilu jest skautów na świecie?

Razem w r. 1924 było 1 406 110: w Ameryce Północnej 661 000, w Wielkiej Brytanii 383 000, w POLSCE — 51 000, w Chinach 40 000, we Włoszech 30 000, w Japonii 30 000, w Czechosłowacji 26 000, w Syjamie 23 000, w Hiszpanii 22 000, w Argentynie 16 000, w Węgrzech 15 000, w Grecji 15 000, we Francji 15 000, w Szwecji 9 000, w Norwegii 8 000, w Danii 7 000, w Peru 5 000 i t. d.

Człowiek musi mieć troski i pracę, jak chleb i wodę; marnieje zaś wśród ciągłych rozrywek, jak zmarniałby, karmiąc się wyłącznie cukierkami. (E).

Poniedziałek 29	Sierpień	Wydatki
Wtorek 30		
Środa 31		

Szkoły średnie w Polsce.

Szkoł 786; klas 5648; od- działów 7185; uczniów 140496; uczennic 80426; razem młodzie- ży 220 922.	państwowych	prywatnych	męskich	żeńskich	katechetycznych	humanistyczn.	matematyczno- przyrodnicz.	klasycznych	neo-klasyczn.	neo-humanist.	licealnych	o dwu typach
1. Białostocki	15	26	10	6	25	35	4	2	—	—	—	—
2. Krakowski	29	23	34	13	5	24	3	12	6	1	—	6
3. Lwowski:												
W. Lwow.	37	36	41	23	9	36	8	17	2	—	—	10
W. Stanisł.	11	14	11	7	7	10	3	7	5	—	—	—
W. Tarnop.	12	8	11	2	7	10	1	4	2	—	—	3
4. Lubelski	16	30	17	15	14	35	6	1	—	—	—	4
5. Łódzki	10	71	31	26	24	62	13	1	—	—	—	5
6. Poleski	8	16	2	3	19	17	5	—	—	—	—	2
7. Pomorski	20	10	17	8	5	11	4	11	1	1	1	1
8. Poznański	30	32	29	18	15	25	3	15	—	—	5	14
9. Warszawski:												
Warszawa	14	93	42	62	3	85	16	—	—	2	—	4
W. Warsz.	17	40	20	21	16	46	8	2	—	—	—	1
W. Kiel.	17	44	24	27	10	46	11	—	—	—	2	2
10. Wileński	12	33	9	10	26	32	3	4	—	—	5	1
11. Wołyński	8	17	1	1	23	19	4	1	—	—	—	1
12. W. Śląskie	11	26	14	10	13	8	5	11	—	—	6	7
Razem	267	519	313	252	221	501	97	88	16	4	19	61

Jak żelazo bez namysłu rusza się za magnesem, albo pszczoła lepi swoje komórki, tak człowiek szerokiej duszy rzuca się do wielkich idei i niezwykłych prac. (L.)

Czwartek	Wrzesień	Wydatki
1		
Piątek		
2		
Sobota		
3		
Niedziela		
4		

Dzień „pocziwego życia“.

1. Wstawaj punktualnie w lecie o godz. 6-ej, w zimie o godz. 7-ej.
2. Poświęć siedem minut gimnastyce przy otwartym oknie. Obmyj całe ciało chłodną wodą i wytrzyj szorstkim ręcznikiem.
3. Zawsze osobiście sprzątnij swoją szafę, stół, łóżko, pokój. Kto pragnie ład wewnętrznego, niech stara się o ład zewnętrzny.
4. Nie zapominaj ani w domu, ani w szkole, ani przy pracy, ani przy zabawie, ani wśród obcych, ani wśród przyjaciół, że każdy człowiek ma służyć wszystkim, a nie samemu sobie tylko.
5. Każdego dnia spełnij choć jeden dobry uczynek.
6. Natychmiast wykonaj każdą obowiązującą cię pracę, a w szczególności pracę szkolną. Odłożona praca mąci wesołość przy zabawie i odpoczynku.
7. Na każdym miejscu, gdziekolwiek się znajdziesz, miej oczy szeroko otwarte. Kto umie być spostrzegawczym, łatwo idzie przez życie.
8. Godziennie na zakończenie swych prac poczytaj choć przez 20 minut dobrą książkę. To — najlepszy przyjaciel.
9. Przed spaniem znowu siedem minut przeznacz na gimnastykę, potem umyj się dokładnie, nie zapomnij o zębach.
10. O 9-ej wieczorem (starsi o 10-ej) bądź już w łóżku. A jeśli możesz, śpij przy otwartym oknie. Dobranoc!

Poniedziałek	Wrzesień	Wydatki
5		
Wtorek		
6		
Środa		
7		

Nazwy przedmiotów w nauce zanotuj w skróceniu, by wraz z zmianą można było napisać nowy przedmiot, przekreślając poprzedni. W ten sposób ta jedna kartka wystarczy ci do końca roku szkolnego.

[illegible]

Zgryzota jest jak trucizna: należy ją wypłuć. (L.)

Poniedziałek	Wrzesień	Wydatki
12		
Wtorek		
13		
Środa		
14		

Jak się odżywiać?

Bezustanna czynność komórek naszego ustroju powoduje również bezustanne zużywanie materiałów, z których składa się nasze ciało. Odbywa się wtedy proces, zbliżony do spalania: chemiczne części składowe pożywienia łączą się z tlenem, przynoszonym przez krew, i przechodzą w związki proste. Pokarmy więc muszą zawierać takie składniki, jak i nasze ciało, nadto odpowiednio ustosunkowane, zatem: węgiel, wodór, azot, tlen, chlor, wapno, siarkę, fosfor, sód, potas, żelazo i inne.

Ciało ludzkie zawiera: Wody Węgla Wodoru Azotu Tleny Innych
(74 kg) 50 kg 12,6 kg 1,9 kg 1,7 kg 4,5 kg 3,3 kg

Azot stanowi główną część t. zw. białkowych; węgiel, wodór i tlen — węgiel wodańowy i tłuszczowy; chlor w połączeniu z sodem stanowi sól kuchenną, wchodzi w skład naszej krwi; chlor z wodorem — kwas solny — jest w soku żołądkowym; wapień i fosfor — w kościach; żelazo w czerwonych ciałkach krwi i t. d.

Nadto przy obliczaniu wartości pokarmów bierze się pod uwagę nie tylko ich wartość (białko, węglowodany, tłuszcze), ale i ich wartość cieplną (ile dostarczają jednostek ciepła ustrojowi ludzkiemu).

Pamiętać jeszcze trzeba, że pokarmy zawierają w mniejszym lub większym stopniu t. zw. „*witaminy*“, niezbędne do życia człowieka. Są to składniki niedość jeszcze zbadane, ale stwierdzono, że jest ich kilka rodzajów o różnym działaniu, że najwięcej ich zawierają świeże jarzyny i owoce, zwłaszcza pomarańcze i pomidory, pozatem mleko, masło, wreszcie ziemniaki, mięso, chleb razowy. Chleb biały, gdzie ziarno zostało pozbawione zewnętrznych warstw komórek, oraz wszelkie potrawy, długo gotowane lub konserwowane, witamin nie posiadają (mleko kondensowane, konserwy i t. p.).

Jadać należy kilka razy dziennie: rano niezbyt obfite śniadanie, w 3—4 godziny potem drugie śniadanie, po skończonym okresie pracy obfity obiad, a na dwie godz. przed snem niedużą kolację.

Lepsza jest uboga mądrość, niż głupie bogactwo. (F.)

Czwartek	Wrzesień	Wydatki
15		
Piątek		
16		
Sobota		
17		
Niedziela		
18		

Skład i ilość pożywienia zależy od wieku, płci rodzaju zajęcia	Średnia waga	Białka	Tłu- szczu	Węglo- wodan.	Ciepło- stek
	kg	g	g	g	(kalor.)
Dzieci 2—4 lat . . .	12	43	37	410	970
„ 5—7 „ . . .	16	56	35	470	1.250
„ 8—11 „ . . .	22	60	29	220	1.400
„ 12—14 „ . . .	32	77	38	250	1.700
„ 15—18 „ . . .	40	80	47	290	1.950
Dorośli:					
mężcz. f lekko prac.	65	116	56	500	3.000
kobiety 1	55	90	65	420	2.700
mężcz. ciężko prac. .	70	145	90	500	3.500
Starzy: mężczyźni . .	60	90	40	350	2.200
kobiety . . .	50	80	35	300	1.870

Przy dobieraniu pokarmów należy zwracać także uwagę i na ich strawność: **ile czasu pokarm musi przebywać w żołądku.** Im krócej przebywa, tem jest strawniejszy.

1—2 godz. pozostają w żołądku: małe ilości płynów herbaty, wody, mleka.

2—3 g. — większe nad 200 cm. ilości płynów, mózdzek cielęcy, ryba gotowana, jarzyny przecierane, chleb biały, biszkopty.

3—4 g. — mięso gotowane, małe ilości mięsa pieczonego, większość jarzyn.

4—5 g. — większe ilości mięsa pieczon., drób, śledź, groch przetarty.

Kto wie, czy miłosierdzie nie jest najlepszą sprawiedliwością? (L.)

Poniedziałek	Wrzesień	Wydatki
19		
Wtorek		
20		
Środa		
21		

<i>Wartość odżywcza pokarmów</i>	Białka	Tłuszcz	Węglowod. (mąki, cukru)	Ciepł. (kalorij)
W 100 g pokarmu				
Chleb pszenny	6,4	0,7	60,0	279
„ żytni	6,1	0,4	47,3	223
Cukier	—	—	93,9	394
Czekolada	5,0	15,0	75,0	457
Groch	23,0	1,9	52,7	278
Jabłka suszone	1,3	3,6	59,7	283
„ świeże	0,3	0,8	3,0	27
Jajo kurze (jedno)	6,0	3,5	—	57
Kakao w proszku	21,5	27,3	34,1	482
Kiełbasa krajana	17,5	40,0	—	472
Masło	0,7	83,2	0,6	779
Mięso cielęce	15,5	1,0	—	73
„ wieprzowe	20,2	6,8	—	146
„ wołowe	18,0	2,0	—	93
Mleko krowie (litr)	37,0	36,0	49,7	670
Sardynki	22,3	2,2	—	111
Ser (tłusty)	25,0	29,0	2,2	381
Śliwki suszone	2,3	2,7	63,3	291
„ świeże	0,8	0,8	11,0	62
Śledzie lub ryby	15,0	9,0	—	144
Ślonina	3,0	78,0	—	737
Sucharki	13,3	3,2	82,0	420
Szynka	25,0	8,1	—	178
Ziemniaki	1,5	0,1	20,0	88

WYŚLIJ UWAGI O KALENDARZU: WARSZAWA, WARECKA 14.

Słaba głowa, słabe serce i pycha — to najniebezpieczniejszy rodzaj ludzi. (*Omyłka.*)

Czwartek 22	Wrzesień	Wydatki
Piątek 23		
Sobota 24		
Niedziela 25		

Człowiek.

Szkielet ludzki składa się ze 198 kości: stos pacierzowy — 24, os sacrum — 2, czaszka — 8, twarz — 14, os hyoide — 1, żebra i mostek — 25, kończyny górne — po 32, kończyny dolne — po 30.

Serce uderza 70 do 86 razy na minutę. Zależy to jednak od wieku. U nowonarodzonego serce uderza 130 razy, w 1 roku — 120, w 3 roku — 90, w 7 roku — 85, u młodzieńca — 80, u dojrzałego — 75, u starca — 65.

Człowiek ma w sobie 7 litrów krwi. Krew w tętnicach płynie z szybkością 9,24 m na sekundę. Pełny obrót krwi u dorosłego człowieka odbywa się w 23 sekundy. W 1 cm. krwi znajduje się 4—5 000 000 czerwonych ciałek, białych 335 razy mniej.

Temperatura średnia u człowieka dojrzałego wynosi 37° C. Zmienia się według godzin: o północy — 36°,5; 4-ej rano — 36°,3; o 8-ej rano — 36°,8; w południe — 37°,2; o g. 4-ej po poł. — 37°,4; o g. 8-ej wiecz. — 36°.

Człowiek oddycha 16 razy na minutę. Płuca mogą zmieścić 4 do 5 litrów powietrza, ale zwykły oddech wynosi około pół litra. 10 000 litrów przechodzi przez płuca w ciągu doby.

Mózg dorosłego mężczyzny waży około 1 kg 358 g, kobiety — 1 kg 256 g.

Średni wzrost mężczyzny wynosi 1 m 68 cm, kobiety 1 m 58 cm. Człowiek rośnie do 30 roku.

Dorosły człowiek waży przeciętnie tyle kilogramów, ile centymetrów wzrostu ma ponad metr: np. przy wzroście 1 m 65 cm waga 65 kg.

Skład chemiczny ciała: wody (tlen i wodór) — 49,9 kg, węgla — 12,6 kg, wodoru — 1,9 kg, azotu — 1,8 kg, tlenu — 4,5 kg, różnych soli — 3,3 kg.

Ukształcenie gra małą rolę; ważne zaś jest to, czy człowiek ma szlachetną, czy też nędzną duszę. (Kr.)

Poniedziałek	Wrzesień	Wydatki	
26			
Wtorek			
27			
Środa			
28			

Wzrost i waga człowieka.

Wiek	Mężczyźni		Kobiety	
	Wzrost w cm	Waga w kg	Wzrost w cm	Waga w kg
Noworodek	50,6	3,5	50,1	3,2
6 mies.	64,4	7,0	64,0	6,9
1 rok	74,7	8,5	71,8	8,3
2 lata	79,1	11,0	78,1	11,0
3 "	86,4	12,5	85,4	12,4
4 "	92,7	14,0	91,5	13,9
5 "	98,7	15,9	97,4	15,3
6 "	104,6	17,8	103,1	16,7
7 "	110,4	19,7	108,7	17,8
8 "	116,2	21,6	114,2	19,0
9 "	121,8	23,5	119,6	21,0
10 "	127,3	25,2	124,9	23,1
12 "	137,5	29,0	135,2	29,0
14 "	146,9	37,1	144,6	36,3
16 "	155,4	45,4	152,1	43,5
18 "	163,0	53,9	156,3	49,8
20 "	167,0	59,5	157,4	53,2
25 "	168,2	66,2	157,4	54,8
30 "	168,6	68,9	158,0	55,3
40 "	168,6	68,8	158,0	56,6
50 "	168,6	67,4	158,0	58,4
60 "	167,6	65,5	157,1	56,7
70 "	166,0	63,0	155,6	53,7
80 "	163,6	61,2	153,4	51,5

Jakieżto pospolite sprężyny wywołują ruch w świecie: trochę węgla ożywia okręt, trochę serca — człowieka. (L.)

Czwartek 29	Wrzesień	Wydatki
Piątek 30		
Sobota 1	Październik	
Niedziela 2		

Od czego człowiek umiera?

Przyczyną śmierci człowieka bywa najczęściej: choroba serca i naczyń krwionośnych — 20,4%, choroby organów oddechowych — 19%, choroby mózgu i nerwów — 15,6%, nowotwory — 14,9%, uwiąd starczy — 12%, choroby narządów trawienia — 6,2%, gruźlica — 5,7%, śmierć gwałtowna — 4,3%, wreszcie choroby zakaźne — 0,5%.

Gdzie grozi najczęściej rana?

Jakie części ciała człowieka są wystawione najczęściej na zranienia lub stłuczenia?

53% uszkodzeń przypada na ręce (35,6% — na palce, 9,9% — ramiona, 7,5% — kciś ręki), 28,8% — na nogi, 10,1% — na głowę (w tym 5,8% — oczy, 4,3% — reszta głowy), wreszcie 8,1% — na tułów.

22% uszkodzeń głowy, a 16% uszkodzeń tułowia kończą się śmiercią.

Pamiętaj o zdrowiu! Oddychaj nosem, głęboko, spokojnie, równo. Jeżeli nie możesz swobodnie oddychać, idź do lekarza. Powietrze, przechodząc przez nos, ogrzewa się i uwalnia się od kurzu, wchodzące przez usta jest zimne i zanieczyszczone. Utrzymuj nos w czystości; przy oczyszczaniu najprzód trzeba oczyścić jedną polowę, potem drugą.

Silna wiara może zatrzymać słońce w biegu, a nie dopiero polepszyć stosunki ludzkie. (L.)

Poniedziałek 3	Październik	Wydatki	
Wtorek 4			
Środa 5			

Śmiertelność ludzi.

Lata	Zostaje przy życiu	Lata	Zostaje przy życiu	Lata	Zostaje przy życiu	Lata	Zostaje przy życiu
po 1	ze 100,000	26	78,561	51	61,513	76	24,000
2	93,496	27	77,925	52	60,679	77	21,834
3	91,782	28	77,297	53	59,825	78	19,675
4	90,360	29	76,675	54	58,956	79	17,536
5	89,157	30	76,058	55	58,070	80	15,442
6	88,147	31	75,440	56	57,153	81	13,412
7	87,302	32	74,812	57	56,219	82	11,475
8	86,606	33	74,171	58	55,238	83	9,655
9	86,049	34	73,516	59	54,174	84	7,964
10	85,620	35	72,849	60	53,010	85	6,422
11	85,302	36	72,172	61	51,754	86	5,049
12	85,093	37	71,488	62	50,413	87	3,880
13	84,926	38	70,800	63	48,996	88	2,926
14	84,739	39	70,109	64	47,502	89	2,168
15	84,524	40	69,416	65	45,929	90	1,583
16	84,266	41	68,721	66	44,265	91	1,137
17	83,943	42	68,025	67	42,506	92	801
18	83,561	43	67,330	68	40,656	93	553
19	83,128	44	66,638	69	38,727	94	372
20	82,652	45	65,945	70	36,734	95	244
21	82,140	46	65,249	71	34,684	96	155
22	81,597	47	64,546	72	32,595	97	95
23	81,027	48	63,827	73	30,477	98	53
24	80,435	49	63,086	74	28,334	99	26
25	79,824	50	62,317	75	26,169	100	11
	79,196						

W pracy społecznej potrzeba być artystą i jak rzeźbiarz lepić, albo wy-
ciosywać z ludzkich gromad posągi. (E.)

Czwartek	Październik	Wydatki
6		
Piątek		
7		
Sobota		
8		
Niedziela		
9		

Izolacja po chorobach zakaźnych.

Kto komunikował się lub *mieszkał razem z chorym* na choroby zakaźne, powinien być odosobniony: przy *szkarlatynie* na dni 12—14, *odrze* — 15, *różyczce* — 16, *ospie wietrznej* — 17, *koklusu* — 15 do 21, *świnie* — 22, *blonicy* — 14, *ospie naturalnej* — 14, *tyfusie brzuszny* — 14.

Kto *przeszedł chorobę zakaźną*, może pójść do szkoły: po *szkarlatynie* — po 6 tygodniach od chwili wystąpienia wysypki i jeśli niema śladów łuszczenia naskórka; po *odrze* — po 4 tygodniach od chwili wystąpienia wysypki i jeśli niema śladów łuszczenia naskórka; po *różyczce* — po 2 tygodniach od chwili wystąpienia wysypki; po *ospie wietrznej* — gdy odpadną wszystkie strupy; po *koklusu* — po 6 tygodniach od dnia wystąpienia kaszlu, gdy ustaną napady spazmatyczne i przestanie się wydłazić płwocina; po *świnie* — po 3 tygodniach od chwili wystąpienia obrzęków gruczołów; po *blonicy* — w 3 tygodnie po zupełnem wyzdrowieniu, po ustąpieniu zaczerwienienia gardzieli, krtani i błony śluzowej nosa i po zniknięciu łaseczników Löfflera; po *ospie naturalnej* — gdy odpadną wszystkie strupy.

Wyleganie się i zaraźliwość chorób zakaźnych.

Błonica 2—7 dni (zaraźliwa 4 tygodni), cholera 2—5 dni, czerwonka 3—8 dni, dur (tyfus) brzusny 14—28 dni (kilka miesięcy), dur wysypkowy 10—21 dni (kilka miesięcy), grypa 1—6 dni (4 tygodni), koklusz 5 dni (6 tygodni), odra 9—11 dni (3 tygodni), ospa wietrzna 13—17 dni, ospa naturalna 10—14 dni, róża 12—60 godzin, różyczka 1—28 dni (4 tygodni), świnka 4—14 dni (3 tygodni), tężec 2—20 dni, węglik 4 g. — 14 dni, wścieklizna 14—60 dni (do śmierci chorego), zimnica 6—21 dni. (W nawiasie — zaraźliwość).

Własne cierpienia uczą, że nikomu nie trzeba robić przykrości. (E)

Poniedziałek	Październik	Wydatki
10		
Wtorek		
11		
Środa		
12		

Jak długo żyją zwierzęta i rośliny?

Efemeryda . . . 24 godz.	Skowronek . . . 18 lat	Żółw 150 lat
Chrabąszcz . . . 6 tyg.	Goląb 20 „	Sokół 160 „
Motyl 8 „	Ropucha 20 „	Krokodyl 300 „
Pchła 8 „	Czyżyk 24 „	Wieloryb 500 „
Mucha 4 mies.	Krowa 25 „	
Komar 6 „	Wół 25 „	ROŚLINY:
Mrówka 1 rok	Świnia 25 „	Bluszcz 200 lat
Świerszcz 1 „	Koń 27 „	Wiąz 400 „
Pszczola 1 „	Jaskółka 40 „	Akacja 400 „
Chrabąszcz	Jeleń 40 „	Buk 500 „
(larw.) 3 lata	Bocian 40 „	Jodła 600 „
Mysikrólik 3 „	Wielbłąd 40 „	Modrzew 600 „
Królik 3 „	Lew 40 „	Pomarańcza . . . 650 „
Zając 5 lat	Orangutang . . . 40 „	Klon 650 „
Chrabąszcz	Salamandra . . . 40 „	Lipa 1200 „
(larwa) 5 „	Niedźwiedź . . . 50 „	Drzewo
Baran 10 „	Geś 50 „	mamutowe 1500 „
Drozd 10 „	Pelikan 50 „	Kasztan
Żmija 12 „	Papuga 60 „	jadalny . 1900 „
Kos 12 „	Czapla 60 „	Orzech włoski 2000 „
Kot 13 „	Kruk 100 „	Cyprys 2000 „
Kura 14 „	Szczupak 100 „	Dąb 2000 „
Ślimak 14 „	Karp 100 „	Oliwka 2000 „
Szczygieł 15 „	Jesiotr 100 „	Platan 2200 „
Kuropatwa 15 „	Słoń 100 „	Gedr 3000 „
Wilk 15 „	Łabędź 100 „	Cis 3000 „
Pies 15 „	Puszczyk 100 „	Cyprysłotny 4000 „
Żaba 15 „	Osiol 106 „	Baobab 5500 „
Koza 15 „	Orzeł 110 „	Drzewo
Słowik 18 „	Sęp 120 „	smocze . 6000 „

Podział świata zwierzęcego i podział świata roślinnego — ob.
Kalendarz Iskier na 1925-6, str. 245 i 241.

Młodość, rwąc się do ideału, popycha ludzkość do tego, co być powinno, zapobiega martwocie; ale młodzież musi rachować się ze zdaniem starych, gdyż oni reprezentują mądrość życiową, realne potrzeby. (Kr.)

Czwartek	Październik	Wydatki
13		
Piątek		
14		
Sobota		
15		
Niedziela		
16		

Porównanie termometrów.

W użyciu są trzy skale: 100-stopniowa *Celsjusza* (astronom szwedzki, 1707—1744), 80-stopniowa *Réaumur* (fizyk francuski, 1683—1757) i 180-stopniowa *Fahrenheita* (przyrodnik niemiecki, 1686—1736). U Celsjusza i Réaumur temperaturę topnienia lodu wskazuje 0°, u Fahrenheita zaś + 32°, wrzenie zaś wody + 100° C, + 80° R i + 212° F.

C	R	F	C	R	F	C	R	F
+80	+64,0	+176,0	+18	+14,4	+ 64,4	— 6	— 4,8	+ 21,2
+70	+58,0	+158,0	+16	+12,8	+ 60,8	— 8	— 6,4	+ 17,6
+60	+48,0	+140,0	+14	+11,2	+ 57,6	—10	— 8,0	+ 14,0
+50	+40,0	+122,0	+12	+ 9,6	+ 53,6	—12	— 9,6	+ 10,4
+40	+32,0	+104,0	+10	+ 8,0	+ 50,0	—16	—12,8	+ 3,2
+30	+24,0	+ 86,0	+ 8	+ 6,4	+ 48,4	—18	—14,4	+ 0,4
+28	+22,4	+ 82,4	+ 6	+ 4,8	+ 39,2	—20	—16,0	— 4,0
+26	+20,8	+ 78,8	+ 2	+ 1,6	+ 35,6	—30	—24,0	—22,0
+24	+19,2	+ 75,2	0	0	+ 32,0	—40	—32,0	—40,0
+22	+17,6	+ 71,6	— 2	— 1,6	+ 28,4	—50	—40,0	—58,0
+20	+16,0	+ 68,0	— 4	— 3,2	+ 24,0	—60	—48,0	—76,0

1° C — 0,8° R — 1,8° F; 1° R — 1,25° C — 2,25° F; 1° F — 5° C — 4° R

Stan barometru na różnych wysokościach przy 0°C: na powierzchni morza — 760 mm, na 500 m — 714, na 1000 m — 671, na 1500 m — 623, na 2000 m — 592, na 2500 m — 548, na 3000 m — 522, na 3500 m — 483.

Twórczych zdolności, które tak szczytną w dziejach odgrywają rolę, nie brak w naszym społeczeństwie, ale brak nauki. (Kr.)

Poniedziałek 17	Październik	Wydatki	
Wtorek 18			
Środa 19			

Rok 1927/8

Memento !

Klasa

Sprawowanie						
Pilność						
Religia						
Polski						
Łaciński						
Grecki						
Język nowożytny						
Historja						
Geografja						
Arytmetyka						
Algebra						
Geometrja						
Trygonometrja						
Fizyka						
Chemja						

Człowiek, jeżeli jest smutny, przestraszony, albo nasycony nienawiścią, robi mniej i gorzej, aniżeli wówczas, gdy jest śmiały, wesoły i natchniony miłością. (N. i. ż.)

Czwartek	Październik	Wydatki
20		
Piątek		
21		
Sobota		
22		
Niedziela		
23		

Nauki przyrodnicze						
Propedeutyka filozofji						
Pismo						
Rysunek						
Śpiew						
Praca ręczna						
Gimnastyka						
.....						
.....						
.....						
.....						
.....						
.....						
Opuszczone godziny						

Łatwiej wydawać pieniądze, aniżeli je gromadzić. (L.)

Poniedziałek	Październik	Wydatki
24		
Wtorek		
25		
Środa		
26		

Gabinety ministrów w odrodzonej Polsce.

Za Rady Regencyjnej: Gabinet *Kucharzewskiego* (7. XII. 1917—27. II. 1918), *Ponikowskiego* (27. II. 1918—4. IV. 1918), *Stecz-kowskiego* (4. IV. 1918—23. X. 1918), *Świeżyńskiego* (23. X. 1918—4. XI. 1918), *Wróblewskiego* (4. XI. 1918—18. XI. 1918).

1. Gabinet *Moraczewskiego* (18. XI. 1918—16. I. 1919). 2. Gabinet *Paderewskiego* (16. I. 1919—23. VII. 1919). 3. Gabinet *Skulskiego* (13. VIII 1919—23. VI. 1920). 4. Pierwszy gabinet *Wł. Grabskiego* (26. VI. 1920—24. VII. 1920). 5. Pierwszy gabinet *Witosza* (24. VII. 1920—13. IX. 1921). 6. Pierwszy gabinet *Ponikowskiego* (19. IX. 1921—6. VIII. 1922). 7. Drugi gabinet *Ponikowskiego* (10. III. 1922—26. VI. 1922). 8. Gabinet *Śliwińskiego* (28. VI. 1922—7. VII. 1922). 9. Gabinet *Nowaka* (31. VII. 1922—16. XII. 1922). 10. Gabinet *Sikorskiego* (16. XII. 1922—26. V. 1923). 11. Drugi gabinet *Witosza* (28. V. 1923—15. XII. 1923). 12. Drugi gabinet *Wł. Grabskiego* (20. XII. 1923—13. XI. 1925). 13. Gabinet *Skrzyńskiego* (20. XI. 1925—5. V. 1926). 14. Trzeci gabinet *Witosza* (10. V. 1926—15. V. 1926). 15. Gabinet *Bartla* (16. V. 1926—4. VI. 1926). 16. Drugi gabinet *Bartla* (9. VI. 1926.....).

Ministrowie oświaty.

Za Rady Regencyjnej: Antoni *Ponikowski* (7. XII. 1917—4. XI. 1918), Bronisław *Dembiński* (4. XI. 1918—18. XI. 1918).

1. Ksawery *Prauss* (19. XI. 1918—16. I. 1919). 2. Jan *Lukasiewicz* (20. I. 1919—9. XII. 1919). 3. Tadeusz *Lopuszański* (13. VIII. 1919—24. VII. 1920). 4. Maciej *Rataj* (24. VII. 1920—13. IX. 1921). 5. Antoni *Ponikowski* (19. IX. 1921—6. VI. 1922). 6. J. I. *Nowak* (31. VII.—21. VIII. 1922). 7. K. Wł. *Kumaniecki* (21. VIII. 1922—14. XII. 1922). 8. J. *Mikulowski-Pomorski* (kier., 16. XII. 1922—26. V. 1923). 9. Stanisław *Głabiński* (28. V. 1923—27. X. 1923). 10. Stanisław *Grabski* (27. X. 1923—15. XII. 1923). 11. Bolesław *Miklaszewski* (19. XII. 1923—11. XII. 1924). 12. Jan *Zawadzki* (kier., 11. XII. 1924—25. III. 1925). 13. Stanisław *Grabski* (25. III. 1925—15. V. 1926). 14. J. *Mikulowski-Pomorski* (kier., 16. V. 1926.....).

Dobremu sprzyjaj i pomagaj, złego unikaj; dopiero gdy wyczerpiesz wszelkie perswazje i ustępstwa, walcz, ale już twardo. (N. i. ż.)

Czwartek	Październik	Wydatki
27		
Piątek		
28		
Sobota		
29		
Niedziela		
30		

Barwy i godło Polski.

Barwy narodowe polskie są: dwa pasy równoległe podłużne, z których górny biały, dolny czerwony. Flaga narodowa ma stosunek długości do szerokości 8:5.

Flaga Prezydenta: czerwona ze srebrnym orłem pośrodku.

Flaga handlowa oraz *przedstawicieli dyplomatycznych i konsularnych* — jak narodowa, ale na środku białego pola czerwona tarcza ze srebrnym orłem. *Flaga wojenna* jak handlowa, ale długość do szerokości $10\frac{1}{2}:5$ i wycięta w ząb.

Godło Polski uchwałą Sejmu z dnia I. VIII. 1919 roku jest w polu czerwonym orzeł srebrny z głową zwróconą w prawo, ze skrzydłami wzniesionymi do góry, z dziobem, szponami i koroną złotymi.

Ordery i krzyże polskie.

Orzeł Biały (ustanowiony w 1705, przywrócony 3-II 1921), order dla wojskowych i cywilnych, najwyższa odznaka Rzeczypospolitej.

Odrodzenie Polski (Polonia Restituta — 4/II 1921), order dla nagradzania zasług, położonych w służbie dla państwa i społeczeństwa.

Virtuti militari (1/VIII 1919), order wojskowy, ustanowiony niegdyś przez króla Stanisława Augusta w r. 1792.

Krzyż walecznych (11/VIII 1920), odznaka wojskowa dla nagradzania czynów męstwa i odwagi, wykazanych w boju.

Krzyż zasługi (1923), odznaka dla wojskowych i cywilnych za wybitne zasługi.

Medal zasługi (1925) dla tych, którzy na polu bitwy przyczynili się do utrwalenia bytu i zapewnienia niepodległości Ojczyzny.

Praca jest lepsza od najkorzystniejszej wojny. (*Wojna i praca.*)

Poniedziałek	Październik	Wydatki
31		
Wtorek	Listopad	
1		
Środa		
2		

Jak czytać?

Czytasz zwykle z trzech powodów: książka jest dla ciebie podstawą twego wykształcenia, jest to książka, która cię uczy; książka dopełnia twojej wiedzy, rozszerza i pogłębia to, co już umiesz, uzupełnia twoje doświadczenia i dociekania, ta książka cię kształci; wreszcie książka stanowi środek pokrzepiający i budujący, wzmacniający zasady postępowania, otwierający nowe widnokreśli, wywołujący podziw, zachwyt, zapal, uwielbienie dla wielkich charakterów, czynów, przeżyć, dla podniosłych uczuć i t. d., ta książka zabawia.

Niektórzy czytają jeszcze książki tylko dlatego, aby wypełnić puste godziny dnia lub nocy. Czytają wszystko, co wpadnie pod rękę, co może wywołać jaki taki dreszcz ciekawości, pobudzić leniwą uwagę do chwilowego skupienia. Tacy szukają książki sensacyjnej. Taka książka o g ł u p i a.

Jak czytać książki? — *ob. str. 32.*

Biblioteki w Polsce.

Najstarszą biblioteką publiczną w Polsce jest Biblioteka Jagiellońska w Krakowie, powstała w 1400 roku. Jest to jedna z najstarszych bibliotek na świecie. Drugą z kolei jest Biblioteka uniwersytecka we Lwowie, istniejąca od r. 1784. Trzecią — Biblioteka Muzeum Czartoryskich w Krakowie (1800), następnie Biblioteka Ordynacji Zamoyskich w Warszawie (1804), Biblioteka uniwersytecka w Warszawie (1817), Biblioteka Towarzystwa Lekarskiego w Warszawie (1820), Biblioteka w Kórniku koło Poznania (1835).

17 bibliotek w Polsce ma więcej niż po 100 000 tomów, 10 zaś od 50 do 100 tysięcy. Razem tych 27 bibliotek liczy 4.320.000 tomów i co do liczby wielkich bibliotek Polska zajmuje s z ó s t e miejsce w Europie. Największa jest Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego (750.000 tomów), dalej idzie Biblioteka Jagiellońska w Krakowie (600.000 tomów), później Biblj. Uniwersytecka Lwowska (350.000), Poznańska (335.000), Wileńska (220.000).

Człowiek musi mieć jakiś cel, musi na czymś zahaczyć swoją uwagę. (E.)

Czwartek 3	Listopad	Wydatki
Piątek 4		
Środa 5		
Niedziela 6		

Kiedy powstały w Polsce uniwersytety?

Uniwersytet Jagielloński został założony w 1364 r. przez króla Kazimierza Wielkiego pod nazwą Akademii Krakowskiej.

Uniwersytet Wileński (Stefana Batorego) został założony w r. 1578 przez króla Stefana Batorego.

Uniwersytet Lwowski (Jana Kazimierza) został założony w r. 1661 jako Akademia.

Uniwersytet Warszawski został założony w r. 1816 staraniem ministra Potockiego.

Uniwersytet Poznański powstał w r. 1903 jako niemiecka Akademia Królewska, która w r. 1918 została przekształcona na polski Uniwersytet.

Politechnika warszawska istniała od r. 1824 do 1832, a od r. 1898 istnieje na nowo; lwowska — od 1844 r.; Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie od r. 1818; Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie w 1922 r. (jako wyższa szkoła); Akademia Medycyny Weterynaryjnej od r. 1818.

Wolna Wszechnica (prywatna) w Warszawie powstała w 1906 r. pod nazwą Towarzystwa Kursów Naukowych, Uniwersytet Lubelski (prywatny) założył milioner Jaroszyński w 1910 r.

Pamiętaj o zdrowiu! Jeżeli coś wpadnie do oka, nie trzysj, poczekaj, aż ze łzą spłynie do wewnętrznego kąta, a wtedy ostrożnie usuń różkiem chustki. Myj często uszy. Ochraniaj uszy od silnego wstrząśnienia: nie krzycz nikomu do ucha, nie uderzaj w okolicę ucha, gdyż może pęknąć błona bębenkowa. Nie dłuż w uszach ostre przedmioty, nie zatykaj uszu watą.

Bez młodości i jej porywów życie duchowe skamieniałoby, ale bez poważnej starości życie duchowe zamieniłoby się w obłok. (Kr.)

Poniedziałek	Listopad	Wydatki
7		
Wtorek		
8		
Środa		
9		

Co trzeba wiedzieć z historii radjotechniki.

1842. Fizyk amerykański **Henry** odkrywa działanie na odległość wyładowań butelki lejdejskiej.

1847. Uczony niemiecki **Helmholtz** odkrywa wyładowania drgające kondensatora. Drgania te były następnie szczegółowo zbadane przez Duńczyka Feldersena w latach 1857—1866.

1853. W. **Thomson** (lord Kelvin) podaje teorię wyładowań drgających.

1868. **Somzée** robi pierwsze próby przesyłania znaków przez przestrzeń.

1875. Fizyk angielski James Clerk **Maxwell** stwarza teorię fal elektromagnetycznych.

1888. Henryk **Hertz**, fizyk niemiecki, stwierdza doświadczalnie istnienie przewidzianych przez Maxwella fal elektromagnetycznych. Hertz buduje pierwszy detektor fal.

1890. Prof. **Branly** (Francuz) wynajduje detektor opilkowy.

1895. Uczony rosyjski **Popow** buduje antenę do rejestrowania wyładowań atmosferycznych.

1895. Włoch **Marconi** przesyła po raz pierwszy w Bolonii sygnały telegraficzne zapomocą fal elektromagnetycznych.

1902. **Marconi** uzyskał radjotelegraficzne połączenie Anglii z Ameryką (w nocy z 20 na 21 grudnia).

1903. Pierwsza konferencja międzynarodowa w sprawie komunikacji radjotelegraficznej w Berlinie.

1908. Amerykanin Lee de **Forest** wynajduje lampkę elektronową o trzech elektrodach.

1912. Ustalenie przepisów międzynarodowych dla radjotelegrafii na konferencji w Londynie.

1921. Początek rozsyłania przez radjotelefon wiadomości, sygnałów czasowych i koncertów (broadcasting).

1926. W kwietniu otwarcie w Warszawie wielkiej stacji nadawczej dla radjotelefonii (broadcasting).

Znajomość człowieka, a przede wszystkim jego duszy, jest fundamentem filozofii i warunkiem zrozumienia życia. (N. i. ż.)

Czwartek	Listopad	Wydatki
10		
Piątek		
11		
Sobota		
12		
Niedziela		
13		

Co trzeba wiedzieć z historii lotnictwa?

1809. Anglik *John Cayley* zrobił całkowity projekt aeroplanu.

1891. Niemiec *Lilienthal* rozpoczął próby lotów na aparacie bezsilnikowym.

1896. Francuz *Ader* uniósł się w powietrze na swoim aparacie i przeleciał 300 metrów.

1903. Bracia *Wright* w Ameryce poraz pierwszy oderwali się na swoim aparacie od ziemi i unosili się w powietrzu 51 sekundę. Przelecieli przestrzeń 260 m.

1904. Bracia *Wright* robią w powietrzu zwroty.

1906. W Europie pierwszy unosi się w powietrzu *Santos Dumont*.

1908. *Farman* zatoczył na aparacie w powietrzu koło długości 1 km.

1909. Odbывают się pierwsze próby lotnictwa w Warszawie. Aparat utrzymuje się przez 2 minuty na wysokości 20 metrów nad ziemią. W następnej próbie aparat się rozbił.

1909. 25 lipca lotnik francuski *Bleriot* przeleciał pierwszy nad morzem z Francji do Anglii.

1912. Lotnik niem. *Boehm* utrzymał się w powietrzu przez 24 godz.

1912. Pierwsze ustawy o służbie lotniczej w wojsku (29. III. Francja, 14. VI. Prusy).

1913. *Pegoud* robi na aeroplanie w powietrzu pierwszy węzeł.

1919. *Poulain* przeleciał 12 metrów na wysokości metra od ziemi na aerocyklu (bicykl ze skrzydłami).

1919. Lotnicy angielscy *Alcock* i *Brown* w 26 godzin przelatają z Irlandji do Ameryki. Przestrzeń wynosiła 3041 km.

1923. Lotnicy amerykańscy *Mac Ready* i *Relly* przelatają 4032 km w 36 godzin nad Ameryką Północną. W tym samym roku w Kalifornji w 37 godzin zrobiono 5300 km.

1924. Powstanie pierwszej fabryki samolotów w Polsce.

Każdy czyn, spełniony tu na ziemi, może wpływać na szczęście lub nie-
szczęście w tamtym świecie. (E.)

Poniedziałek	Listopad	Wydatki	
14			
Wtorek			
15			
Środa			
16			

Największe porty.

Ruch w największych portach świata wynosi rocznie: New York — 38 milionów tonn, Mersey (Liverpool, Birkenhead i in.) — 30 milj. tonn, Antwerpja, Londyn i Hamburg — 29 milj. tonn, Singapur i Hongkong — po 27 milj. tonn, Rotterdam — 23 milj. tonn, Los Angeles — 21 milj. tonn, Cherburg — 19 milj. tonn, Montevideo, Szanhai i Southampton — po 17 milj. tonn, Marsylja — 16 milj. tonn, Buenos Aires — 15 milj. tonn, Genua — 14 milj. tonn, Rio de Janeiro — 13 milj. tonn, Lizbona — 11 milj. tonn.

Gdańsk — 2,8 milj. tonn.

Najdłuższe koleje.

Lisbona-Paryż-Berlin-Moskwa-Czelabińsk-Władywostok . . .	13 500 km.
New York-New Orleans-Los Angeles (Southern Pacific R.)	6 250 „
Halifax-Vancouver (Canadian Pacific Railway)	6 028 „
New York-St. Louis-Los Angeles (Santa Fé a. Siato P. R.)	5 940 „
Australian Coast Railway	5 600 „
New York-St. Francisco (Union a. Central P. R.)	5 412 „
New York-Chicago-Seattle (Northern Pacific R.)	5 205 „
Paryż-Konstantynopol (Orient Express)	3 100 „

Najdłuższe mosty.

Wiadukt Chao-hing w Chinach — 144 000 metrów, most na Słonem Jeziorze w Stanach Zjednoczonych — 31 000 m., na Dunaju koło Cerna Voda w Rumunji — 3 850 m., na Lagunach w Wenecji — 3 500, na Galvestonbai w Stanach Zjednoczonych — 3 400, na Hoangho koło Tsinanu w Chinach — 3 245, na Ohio koło Cairo w Stanach Zjednoczonych — 3 220.

W Polsce na Wiśle koło Fordonu — 1 325 metrów.

Wspólną cechą nadzwyczajnych jednostek jest brak proporcji między niemi a ogółem, który składa się z ludzi miernych. (E.)

Czwartek	Listopad	Wydatki
17		
Piątek		
18		
Sobota		
19		
Niedziela		
20		

Najwyższe budowle na świecie.

Wieża w Londynie — 356 metrów, Wieża Eiffla w Paryżu — 300 m., wieża radjotelegrafu w Eilweise — 250 m., dom Woolworth w New Jorku — 236 m., dom Singera w New Jorku — 205 m., wieża radjotelegrafu w Nauen — 200 m., filary mostu na Hudsonie w New Jorku — 173 m., kolumna Washingtona w Washingtonie — 170 m., Muzeum narodowe w Turynie — 164 m., ratusz w Filadelfji — 163 m., katedra w Ulm — 162 m., katedra w Kolonji — 156 m., katedra w Rouen — 153 m., kościół św. Mikołaja w Hamburgu — 148 m., katedra św. Stefana w Wiedniu — 145 m., katedra w Strassburgu — 143 m., katedra w Sewilli — 141 m., kościół św. Olafa w Rewlu — 139 m., piramida Chefrena w Egipcie — 138 m., bazylika św. Piotra w Rzymie — 138 m., kościół św. Piotra w Rydze — 135 m., kościół Nôtre Dame w Paryżu — 134 m., kościół św. Piotra w Berlinie — 130 m., sobór św. Piotra i Pawła w Petersburgu — 128 m., katedra we Florencji — 118 m., katedra św. Pawła w Londynie — 111 m., katedra w Berlinie — 110 m., katedra w Medjolanie — 109 m., kościół Inwalidów w Paryżu — 105 m., katedra w Monachjum — 99 m., katedra św. Marka w Wenecji — 99 m., posąg Wolności w New Yorku — 94 m., Kapitol w New Yorku — 93 m.

Wieża radjostacji transatlantyckiej pod Warszawą — 121 m., wieża kościoła Jasnogórskiego w Częstochowie — 92 m., wieża kościoła garnizonowego w Toruniu — 86 m., wieża kościoła Marjackiego w Krakowie — 81 m., wieża ratuszowa w Poznaniu — 70 m., wieża cerkwi Wołoskiej we Lwowie — 66 m., wieża zamkowa w Warszawie — 59 m., wieża przy kościele św. Jana Chrzciciela w Wilnie — 55 m., brama Krakowska w Lublinie — 50 m., dom towarzystwa telefonicznego w Warszawie — 40 m., Mysia Wieża nad Gopłem w Kruszwicy — 31 m.

Każdy z nas ma trochę za dużo wiary we własne przekonania, a trochę za mało szacunku dla cudzych. (Kr.)

Poniedziałek	Listopad	Wydatki
21		
Wtorek		
22		
Środa		
23		

Największe okręty.

„Leviathan” (dawniejszy niemiecki „Vaterland”) — 59 956 tonn, „Majestic” (dawniejszy „Bismarck”) — 56 551 tonn. „Leviathan” w 1923 roku zdobył rekord szybkości, przepłynąwszy 1113 km w 23 godziny, czyli 48 km (26 węzłów) w ciągu godziny.

Najwyższe linje kolejowe.

Tunel Galera w Peru — 4769 m nad poziomem morza, Pikes-Peak — 4330 m, Jungfrauoch — 3457 m, Dörnergrat — 3020 m, kolej Union-Pacific — 2513 m, Bernina — 2256 m, Brienz — 2252 m, kolej Central-Pacific — 2140 m, Pilatus — 2066 m, Wengernalp — 2064 m, Albula — 1823 m, Rigi — 1750 m, kolej North-Pacific — 1625 m, Brenna — 1367 m, Mont_Cenis — 1338 m, Arlberg — 1267 m, Gotthard — 1152 m.

Kanały międzymorskie.

Sueski — 160 km. dł., 70—110 m. szer., około 10 m. gł. Otwarty 1869. Koryński — 6 km. dł., 21—25 m. szer., 8 m. gł. Otwarty 1893. Kiloński — 99 km. dł., 102 m. szer., 11 m. gł. Otwarty 1895. Panamski — 81 km. dł., 91 m. szer., około 13 m. gł. Otwarty 1914.

Najdłuższe tunele.

Simplon — 19 803 metry, St. Gotthard — 14 990, Lötschberg — 14 536, Mont Cenis — 13 636, Arlberg — 10 270, Tauern — 8 550, Ricken — 8 520, Otira (Nowa Zelandja) — 8 450, Giovi (Włochy) — 8 260.

Największe dzienniki na świecie.

„Matin” w Paryżu ma codzienny nakład 1 800 000 egz., „Petit Parisien” — 1 200 000 do 2 000 000, „Journal” (Paryż) — 1 400 000, „Petit Journal” (Paryż), „Osaka Asahi Shimbun” (Osaka) i „Osaka Mainichi Shimbun” — po 1 000 000, „Echo de Paris” — 850 000, „Chicago Tribune”, „Tokio Asahi Shimbun” i „Prawda” (Moskwa) — po 800 000.

W społeczeństwie każda klasa powinna czuć, rozumieć i wiedzieć to, że do jej szczęścia niezbędne są wszystkie inne klasy. (*Szkic programu.*)

Czwartek 24	Listopad	Wydatki
Piątek 25		
Sobota 26		
Niedziela 27		

Żniwa na kuli ziemskiej.

Styczeń: Australja, Argentyna, Chili, Nowa Zelandja. — *Marzec:* Indie Wschodnie, Górny Egipt. — *Kwiecień:* Dolny Egipt, Cypr, Syrya, Azja Mniejsza, Persja, Kuba. — *Maj:* Algier, Azja Środkowa, Japonja, Teksas, Floryda. — *Czerwiec:* Francja Południowa, Hiszpanja, Portugalia, Włochy, Grecja, Turcja, Kalifornja, Oregon, Luizjana, Missisipi, Karoliny, Wirginja, Kentucky, Kansas, Arkanzas, Kolorado, Missouri. — *Lipiec:* Francja, Anglja Południowa, Szwecja, Niemcy, Austrja, Węgry, Rumunja, Serbja, Bułgarja, Rosja Południowa, Nebraska, Wisconsin, Illinois, Indiana, Michigan, Ohio, New York, Anglja Północna, Kanada Górna. — *Sierpień Wrzesień:* Belgja, Holandja, Danja, P O L S K A, zatoka Hudsonska, Kanada Dolna, Kolumbia Angielska, Norwegja, Rosja Północna. — *Październik:* Peru, Afryka Północna. — *Listopad:* Birman (Indo-Chiny).

Nazwy czcionek drukarskich (wymiały w l. zw. punktach):

	punktów		punktów		punktów
Diȧment	4	Borgis	9	Tercja . 13 Tekst. 20	
Perl	5	Garmond .	10		
Nonparel	6	Cycero . .	12		
Petit	8				

Niezgadanie się z wolą ogółu psuje karność publiczną. (*Omyłka.*)

Poniedziałek 28	Listopad	Wydatki
Wtorek 29		
Środa 30		

Genealogja języków europejskich.

I N D O E U R O P E J S K I	w Azji	Indoirańskie	{ Indyjski (sanskryt) irańskie (perskie)		
		Armeńskie	—		
		Greckie	—		
		Albańskie	—		
	w Europie	Italo-celtyckie	Italskie	{ (umbryjski) (oskijski) łaciński { włoski, hiszpański, portugalski, francuski, prowansalski, rumuński, retoromański	
			Celtyckie	{ galijski gaelicki irlandzki brytyjski bretoński, walijski (gocki)	
		Germańskie	germ. pln.	{ islandzki, norweski, szwedzki, duński	
			germ. zach.	{ górno-niemiecki, dolno-niemiecki (holenderski), fryzyjski, angielski	
		Balticko-słow.	Baltyckie	{ (staropruski) litewski łotewski	
				słow. wsch.	rosyjski, białoruski, ruski
				słow. pldn.	{ macedoński, bułgarski, serbsko-kroacki, słoweński
			Słowiańskie	słow. pln.-zach.	{ czeski z morawskim i słowackim, serbsko-łużycki (połabski), polski

O języku *polskim, angielskim, francuskim, niemieckim i łacińskim* — ob. Kalendarz *Iskier* na 1925-6, str. 164, 160, 170, 166 i 152.

Odwaga nie zależy na rzucaniu się w wir niebezpieczeństw, ale na tem, ażeby nawet w najgorszej sytuacji robić, co należy i nie myśleć o niebezpieczeństwie. (N. i. ż.)

Czwartek	Grudzień	Wydatki
1		
Piątek		
2		
Sobota		
3		
Niedziela		
4		

Ważne dla posiadaczy Kalendarza „Iskier”.

Dnia 1, 2, 3 lub 4 grudnia 1927 r. każdy posiadacz Kalendarza „Iskier” ma prawo stanąć do „*próby szczęścia*”. Dnia tego należy wysłać pod adresem Redakcji „Iskier”, tygodnika dla młodzieży (Warszawa, Warecka 14) kartę pocztową z podaniem na niej swego imienia, nazwiska, wieku (a kto jest w szkole, także swej klasy), dokładnego adresu. Na karcie w prawym górnym rogu należy nalepić wycięty z tej kartki w Kalendarzu kupon. Dla Redakcji decydująca będzie data stempla pocztowego.

Z pośród nadesłanych kart wylosowani będą — **1 na każdych 10** — kandydaci do premjum. Będzie to nagroda zarazem za pamięć i uwagę, gdyż do losowania pójdą tylko karty pocztowe, odpowiadające wszystkim warunkom „konkursu”.

Nagrodzeni trzymają bezpłatnie *nowy Kalendarz Iskier na r. 1928*.

„*J a s n o w i d z e*” mogą się ubiegać o dodatkowe premjum w postaci małej (a może i wielkiej bibljoteczki) jeśli odgadną, *ile nadejdzie kartek na „próbę szczęścia*”.

Niech podadzą przewidywaną liczbę w lewym dolnym rogu swej kartki. A wielkość bibljoteczki-nagrody zależeć będzie od liczby ubiegających się o tę nagrodę.

Sprawozdanie z tego „konkursu” będzie podane w *jednym ze styczniowych numerów „Iskier” 1928 r.*

Kalendarz „Iskier”

na r. 1926/7

„Próba
szczęścia”

Kupon
do wycięcia

Poznasz Boga, tylko wsłuchuj się w najgłębsze pragnienia, w najcichsze szepty własnej duszy. (E.)

Poniedziałek	Grudzień	Wydatki
5		
Wtorek		
6		
Środa		
7		

C^o. Temperatura topnienia lub zamarzania.

Wolfram	3000	Aluminiujm	657	Benzol	5
Iryd	1950	Cynk	419	Woda	0
Platyna	1720	Ołów	327	Roztwór nasycony	
Żelazo	1600	Kadm	321	soli kuch.	18
Kobalt	1500	Bismut	269	Gliceryna	20
Nikiel	1480	Cyna	232	Rtęć	39
Stal	1380	Kauczuk	125	Kwas siarkowy	76
Szkło	1200	Siarka	115	Amonjak	78
Miedź	1054	Wosk	64	Alkohol	100
Mosiądz	1045	Parafina	54	Eter	118
Bronz	900	Fosfor	44		

Kto zapomniiał wysłać ten kupon 1, 2, 3 lub 4, niech wyśle 5, 6 lub 7 grudnia. Spóźnione karty wezmą udział w II losowaniu ((1 nagr. na 25).

Kupon ten należy wyciąć i nalepić na kartce pocztowej, przesyłanej do Redakcji „Iskier“

Gęstość ciał. Gęstość to ilość gr w 1 cm³.

Woda	1	Osm(najcięż.)	22,5
Giało ludzkie	1,07	Platyna	21,4
Drzewo świerk.	0,31	Srebro	10,5
do	0,76	Złoto	19,3
Drzewo buk.	0,66	Żelazo kute	7,8
do	0,83	Alkohol	0,79
Drzewo dębowe	0,69	Benzyna	0,70
do	1,03	Eter etylowy	0,72
Korek	0,24	Gliceryna	1,26
Lód przy C ^o	0,92	Kwas siarkowy	1,83
Bursztyn	1,1	Kwas solny	1,19
Cynk	7,1	Mleko	1,03
Diamant	3,5	Nafta	0,80
Glin	2,7	Oliwa	0,91
Miedź	8,9	Rtęć	13,59
Nikiel	8,8	Woda morska	
Ołów	11,3	do	1,03

Bogacz winien być skarbnikiem narodu, a każdy człowiek powinien utrzymywać się z własnej pracy. (*Słkie programu.*)

Czwartek	Grudzień	Wydatki
8		
Piątek		
9		
Sobota		
10		
Niedziela		
11		

Bóstwa greckie i rzymskie.

Greckie	Rzymskie	Co symbolizują		Emblematy
Zeus	Jowisz	Powietrze	Wszechmoc	Orzeł, berło, piorun
Hera	Junona	Niebo	Małżeństwo	Paw
Athene	Minerwa	Światło	Mądrość	Sowa, tarcza, oliwka
Apollo	Febus	Słońce	Sztuka i nauki	Łuk, lira
Artemis	Djana	Księżyc	Łowiectwo	Jeleń
Hermes	Merkury	Deszcz	Wymowa	Skrzydła, kaduceus
Hefaistos	Wulkan	Ogień podz.	Przemysł	Młot, kowadło
Hestia	Westa	Ognisko dom.	Cnoty rodzin.	Święty ogień
Ares	Mars	Burza	Wojna	Helm, włócznia
Afrodyta	Venus	Miłość	Piękność	Goląb
Demeter	Ceres	Ziemia	Urodzaj	Snop, sierp
Posejdon	Neptun	Morze	Gniew	Trójząb, koń.

Cyfry rzymskie. Istniały osobne znaki dla cyfr kolejno 5 lub 2 razy większych: 1 — I, 5 — V, 50 — L, 100 — C, 500 — D, 1000 — M. Układano liczby np. 1927: 1000 + 900 + 20 + 7 = MDCCCXXVII. Mniejsza liczba przed większą wskazywała, że większą trzeba zmniejszyć o mniejszą.

Gzyn jest to najpiękniejszy owoc duszy, w którym kojarzą się wola, myśl, uczucie. (N. i. ż.)

Poniedziałek	Grudzień	Wydatki	
12			
Wtorek			
13			
Środa			
14			

Barwy obcych państw.

Anglja — na niebieskiem polu dwa przecinające się krzyże czerwone; **Austrja** — czerwono-biało-czerwona; **Belgja** — wzdłuż drzewca czarno-żółto-czerwona; **Bułgarja** — biało-zielono-czerwona; **Czechosłowacja** — biało-czerwona z trójkątem niebieskim przy drzewcu; **Danja** — czerwona z białym krzyżem; **Estonja** — niebiesko-czarno-biała; **Finlandja** — biała z niebieskim krzyżem; **Francja** — wzdłuż drzewca niebiesko-biało-czerwona; **Grecja** — 9 równoległych pasów biało-niebieskich, w lewym rogu krzyż na tle niebieskiem; **Hiszpanja** — dwa pasy czerwone na żółtem tle; **Holandja** — czerwono-biało-niebieska; **Jugostawja** — niebiesko-biało-czerwona; **Litwa** — żółto-zielono-czerwona; **Lotwa** — biały pas na czerwonym tle; **Niemcy** — czarno-czerwono-żółta; **Norwegja** — niebieski krzyż na czerwonym; **Portugalja** — wzdłuż drzewca zielono-czerwona z herbem; **Rosja** — czerwona ze złotymi literami; **Rumunja** — wzdłuż drzewca niebiesko-żółto-czerwona; **Szwajcarja** — biały krzyż w środku na czerwonym tle; **Szwecja** — żółty krzyż na niebieskiem; **Turcja** — gwiazda i półksiężyc na czerwonym; **Węgry** — czerwono-biało-zielona; **Włochy** — wzdłuż drzewca zielono-biało-czerwona z herbem.

Argentyna — niebiesko-biało-niebieska; **Chiny** — czerwono-żółto-niebiesko-biało-czarna; **Japonja** — czerwone słońce na białem; **Persja** — żółty lew ze słońcem na białem tle, obramionem zielono; **Syjam** — biały słon na czerwonym; **Stany Zjednoczone** — 13 pasów podłużnych białych i czerwonych naprzemian; w lewym rogu 49 gwiazd na niebieskiem tle; **Egipt** — półksiężyc i trzy gwiazdy na zielonym tle; **Australja** — jedna duża i pięć małych gwiazd na niebieskiem tle, w górnym rogu przy drzewcu w małym prostokacie barwy angielskiej; **Brazylja** — na zielonym tle żółty romb z błękitną kulą ziemską pośrodku.

Gdańsk — dwa białe krzyże z koroną na czerwonym tle.

Jest na dnie serca ludzkiego robak, który mąci spokojność świata, wyradza gwałt i wiekowe nienawiści — a nazywa się on: nieposzanowanie cudzej osobistości. (Kr.)

Czwartek 15	Grudzień	Wydatki
Piątek 16		
Sobota 17		
Niedziela 18		

Współczesne jednostki monetarne obce.

Stosunek wzajemny wartości jednostek monetarnych pełnowartościowych czyli w złocie, nazywamy *równią złotą* czyli *parytetem*. Na giełdzie bywają różne kursy, zależne od różnych okoliczności. Idealnie rzecz biorąc, powinny być kursy parytetowe. Złote jednostki monetarne obce warte są **złotych** (polskich): 25,81 — funt **egipski**, 25,14 — funt sterl. **angielski**, 22,50 — funt **turecki**, 7,75 — tael **chiński**, 5,67 — milrejs **portugalski**, 5,17 — dolar **amerykański** (St. Zjedn., Kanada, Meksyk), 2,68 — rubel **rosyjski** carski, 2,59 — yen **japoński**, 2,53 — rupja **indyjska**, 2,16 — peso **argentyńskie**, 2,08 — gulden **holenderski**, 1,83 — peso **chilijskie**, 1,66 — milrejs **brazylijski**, 1,39 — korona **szwedzka**, **norweska**, **duńska**, 1,24 — marka **niemiecka**, 1,05 — korona **austrjacka**, **węgierska**, **czechosłowacka**, 1,00 — frank **belgijski**, **francuski**, **szwajcarski**, lew **bulgarski**, marka **finlandzka** i **estońska**, drachma **grecka**, pesetas **hiszpański**, leja **rumuńska**, dinar **jugosłowiański**, lira **włoska**, lat **lotewski**, 0,52 — litas **litewski**.

Jednostka monetarna dzieli się na 100 mniejszych monet i tak: **Argentyna** — centavos, **Austria**, **Czechosłowacja**, **Węgry** — halerze, **Belgja**, **Francja**, **Szwajcaria** — centymy, **Bulgaria** — stotinki, **Dania**, **Norwegja**, **Szwecja** — oere, **Finlandja** — penni, **Grecja** — lepty, **Hiszpanja**, **Włochy** — centezymy, **Holandja** — centy, **Japonja** — seny, **Jugosławia** — para, **Niemcy** — fenigi, **Rumunja** — bani, **Stany Zjednoczone** — centy.

W **Anglii** funt sterling (sovereign) — 20 szylingów — 240 pensów (denarów). Nadto istnieje rachunkowa gwinea — 21 szylingów.

Łatwiej projektować aniżeli wykonać. (L.)

Poniedziałek	Grudzień	Wydatki
19		
Wtorek		
20		
Środa		
21		

Hymny narodowe różnych państw.

Anglja: „God save the king” (1743) i „Rule Britannia” (1740). **Argentyna:** „Oid mortales el grito sagrado libertad” (1814). **Austrja:** „Gott erhalte Franz den Kaiser” (1797). **Belgja:** „Qui l'aurait de l'arbitraire” (1830). **Bolincja:** „Bolivianos, el hado propicio coronó neustros votos”. **Brazylja:** „Seja un pallio de luz desdobrado”. **Bulgaria:** „Szumi Marica okrvavena” (1883). **Chile:** „Ha cesado la lucha sangrienta” (1819). **Czechosłowacja:** „Kde domov můj?” (1840?). **Danja:** „Kong Christian stod ved højen mast” (1778). **Finlandja:** „Vart land” (1843). **Francia:** „Allons enfants de la patrie” (1792). **Grecja:** „Segnori z'apo tin Kopsi tu spathiu tin tromeri” (ok. 1840). **Hiszpanja:** marsz na orkiestrę: „Marcha real” (1700). **Holandja:** „Wilhelmus van Nassouwen” (1570) i „Wien Neerlandsch bloed” (1820). **Japonja:** „Kimiga-jo-wa” (1880). **Jugosławia:** „Bože pravde ti szto spase” (1872). **Kanada:** „Vive la canadienne Vole, mon coeur, vole”. **Kolumbja:** „Oh gloria inmarcesible”. **Kuba:** „Al combate corred, Bayameses” (1868). **Liberja:** „Al hail, Liberja, hail”. **Litwa:** „Lietuva, tevyne musu, tu didvyru zeme”. **Luksemburg:** „Wô d'Uolzécht duréché d'Wisen z'et”. **Lotwa:** „Deews, swehti Latviju”. **Meksyk:** „Cifia, oh patria! tus sienas de oliva” (1855). **Niemcy:** „Deutschland, Deutschland über alles” (1841). **Norwegja:** „Ja, vi elsker dette landet”. **Paragwaj:** „A los pueblos de America”. **Portugalja:** „Heroes do mar” (1890). **Rosja:** hymn sowiecki (1922). **Rumunja:** „Traesca regele in pace si onor” (1862). **Stany Zjednoczone:** „Jankee Dudly” (1755) i „Hail, Columbia”. **Szwajcaria:** „Ruffst du, mein Vaterland” (1830). **Szwecja:** „Ur Svenska hjertans djup en gang” (1844) i „Du gamla, du friska, du fjellhoga Nord”. **Urugwaj:** „Libertad, libertad, Orientales, este grito a la patria salvo”. **Węgry:** marsz Rakoczego na orkiestrę. **Włochy:** nie mają hymnu do śpiewu, tylko marsz na orkiestrę: „Marcia reale” (1834). Na południu i na Sy-cylii — hymn Garibaldiego (1858).

Historja powszechna i historja Polski — ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-6, str. 122 i n., 132 i n.

Każdy pragnie być szczęśliwy, ale gdy zechcesz zrobić, ażeby wszyscy byli szczęśliwi, każdy będzie cie chwytal za ręce, jak człowiek, któremu chory ząb wyjmują. (F.)

Czwartek	Grudzień	Wydatki
22		
Piątek		
23		
Sobota		
24		
Niedziela		
25		

Nazwy miesięcy.

Styczeń — od *stykać*, gdyż styka się rok stary z nowym, albo od *stylnąć* (stud — studzić) — *stygnąć*, co wskazuje na panujące w tym miesiącu mrozy.

Luty — od wyrazu *luty* — srogi, okrutny.

Marzec — od *mróz* (*marznąć*) ze względu na częste przymrozki w tym miesiącu.

Kwiecień — od *kwiecia*, które ukazuje się w tym miesiącu.

Maj — od łacińskiej nazwy tego miesiąca *Maius*, który był poświęcony bogini wzrastania Mai. Jedyna to nazwa zapożyczona.

Czerwiec — od wyrazu *czerw* (pewien gatunek owada).

Lipiec — od kwitnących w tym czasie *lip*.

Sierpień — od *sierpa*, gdyż w tym miesiącu przeważnie odbywają się żniwa.

Wrzesień — od kwitnących w tym czasie *wrzosów*.

Październik — od *paździorów*, gdyż w tym miesiącu przeważnie odbywa się miedlenie lnu i konopi.

Listopad — od *opadania liści*.

Grudzień — od *grudy* — bryły zmarzłej ziemi.

Pamiętaj o zdrowiu! Przewietrzaj często swój pokój, aby mieć dobre powietrze. Nie wzbijaj kurzu, nie pluj na podłogę, wycieraj nogi, wchodząc do mieszkania. Nie rzucaj resztek pokarmów i śmieci na podłogę. Utrzymuj w czystości i porządku swój pokój.

Najgorszą samotnością nie jest ta, która otacza człowieka, ale pustka w nim samym. (L.)

Poniedziałek	Grudzień	Wydatki	
26			
Wtorek			
27			
Środa			
28			

O kalendarzu.

Calendae nazywał się pierwszy dzień każdego miesiąca u starożytnych Rzymian i stąd powstała nazwa *calendarium*, kalendarz. Z rzymskich czasów wiedzie swój ród nasz kalendarz. Do czasów króla **Numy Pompiljusza** (714 przed nar. Chr.) rok rzymski miał 10 miesięcy. Numa Pompiljusz ustanowił rok księżycowy z 355 dni, rozłożonych na 12 nierównych miesięcy. Od czasu do czasu dodawano 13-ty miesiąc. Tak do trwało do czasów **Juljusza Cezara**, który w 46 r. przed nar. Chr. uporządkował rachubę czasu i wprowadził 365-dniowy kalendarz z poprawką co 4 lata o jeden dzień.

Nie była to rachuba dokładna: 11 m. 12 sek. było za dużo i powoli wytworzyła się tak znaczna różnica z czasem równikowym, że papież **Grzegorz XIII** uznał za konieczne poprawkę i reformę. Nastąpiło to w październiku 1582 roku: po 4-ym nastąpił odrazu 15-y. Rok gregoriański jest o 26 sek. dłuższy od równikowego i dopiero po 3.600 latach wytworzy się różnica 1 dnia.

Włochy, Hiszpania i Portugalia przyjęły reformę odrazu, inne kraje katolickie wkrótce (**POLSKA** w 1584), kraje protestanckie: Niemcy, Danja i Holandia w 1700, Anglja w 1752, Szwecja w 1753. Bułgaria przyjęła dopiero w roku 1916, Rosja już po wojnie, w 1922—24.

Historja literatury polskiej — ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-6, str. 178

Historja literatury powszechnej — ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-26, str. 186

Historja teatru — ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-26, str. 177

Historja muzyki — ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-26, str. 184

Historja sztuki — ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-26, str. 192

Historja rozwoju wiedzy i techniki — ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-6, str. 230—236

Wykaz nagród Nobla — ob. *Kalendarz Iskier* na 1925-6, str. 176.

Wynalazki i odkrycia — ob. *Kalendarz Iskier* na 1924-5, str. 40 i n.

Ojczyznę ogarniać należy nie tylko uczuciem, lecz umysłem i wolą, czyli całą duszą, wszystkimi jej władzami. (Kr.)

Czwartek	Grudzień	Wydatki
29		
Piątek		
30		
Sobota		
31		

Rok.

Rokiem nazywamy czas obiegu ziemi dookoła słońca. Rok z w r o t n i k o w y trwa 365 dni 5 godzin 48 minut 46.08 sekund, czyli 365,24220 dni średnich.

Rok a s t r o n o m i c z n y czyli gwiazdowy 365 dni 6 godzin 9 minut 9,5 sekundy czyli 365,25636 dni średnich.

Rok k s i ę ż y c o w y gwiazdowy czyli perjodyczny (według czasu obiegów przez księżyc co miesiąc całego okręgu koła, poczynając od tego samego punktu na niebie) ma 13 miesięcy po 27 dni 7 g. 43 m. 11,5 s., czyli 361,48158 dni; rok księżycowy synodyczny (miesięczny obieg od jednej odmiany do drugiej) ma 12 miesięcy po 29 dni, 12 g. 44 m. 2,9 s. czyli 354,36708 dni.

Rok g r e g o r j a Ń s k i (u nas używany) ma 365,24250 dni średnich, rok j u l j a Ń s k i (stary styl) 365,25000 dni średnich. Rok h a n d l o w y ma 360 dni (13 miesięcy po 30 dni). Rok k a l e n d a r z o w y ma 365 dni lub 366 (co cztery lata). Rok 1924 miał 366 dni, był t.zw. przestępnym. Następne lata przestępne będą: 1928, 1932, 1936, 1940.

Rachuba czasu.

Czas, obliczony według południka, przechodzącego przez Greenwich koło Londynu, nosi nazwę uniwersalnego lub zachodnio-europejskiego. Jest używany w Anglii, Belgii, Francji, półw. Pirenejskim.

Czas ś r o d k o w o - e u r o p e j s k i, obowiązujący w POLSCE według uchwały Sejmu od dnia 1 czerwca 1922 r., jest wcześniejszy od uniwersalnego (uniwersalny + 1) o godzinę i obliczony jest dla 15° południka, przechodzącego przez miasto Görlitz w Niemczech.

Czas w s c h o d n i o - e u r o p e j s k i według południka 30. od Greenwich, przechodzącego przez Pulkowo pod Petersburgiem w Rosji, jest o dwie godziny wcześniejszy od uniwersalnego.

Czas na całym świecie — „gdy w Polsce południe” — ob. na str. 120 i 121.

Rachunki za lipiec —

	Wydatki:	Lipiec		Sierpień	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
	Razem				

	Dochody:	Lipiec		Sierpień	
1					
2					
3					
	Razem				

Praktyczne przepisy.

<i>Jak usunąć plamy</i>	Materje białe Iniane	Materje kolorowe bawelniane i wełniane	Materje jedwabne
Atrament	Kwas cytrynowy, kwas winny	Rozczyn kwasu winnego, jeże i kolory są trwałe	
Brud i pot	Woda z mydłem, amonjak, wiórki panamy		Benzyna, amonjak
Cukier		Gorąca woda	
Farba ol., pokost	Terpentyna, spirytus		Benzyna, eter
Kawa, kakao		Woda (bez mydła)	
Krew	Letnia woda, można użyć mydła		Wiórki panamy
Mleko	Woda z mydłem, amonjak, benzyna		Benzyna
Owoce, wino	Ciepła woda chłonna, dym starki	Letnia woda mydlana, amonjak	Jak materje kolorowe, ale ostrożnie
Parafina, wosk	Zeskrobać, przykryć bibułą, poczem gorącym żelazkiem lub nagrzanym końcem noża wywabić tłuszcz na bibułę; w końcu zmyć resztki benzyną lub spirytusem		
Rdza, atrament galasowy	Sól szczawikowa, kwasek cytrynowy, kwas winny; dobrze wypłókać		Nie do usunięcia
Thuszcz	Benzyna, terpentyna, amonjak Woda z mydłem, z sodą	Amonjak	Rozrzedzony amonjak
Trawa	Gorąca woda z mydłem	Woda z mydłem	Benzyna

Każdemu łatwiej — we własnem przekonaniu — kierować państwem
lub armją, aniżeli jednokonną biedką. (Kr.)

Pamiętaj o zdrowiu! Sypiaj odpowiednią liczbę godzin, abyś był wypoczęty: musisz zatem chodzić spać dość wcześnie. Przed spaniem umyj się starannie mydłem, obmyj dolną część ciała, wymyj zęby. Nie sypiaj na miękkich piernatach i pod ciepłemi kołdrami: najlepszy materac lub sienniki i niegruba kołdra. Sypialnię przed spaniem przewietrz. Ręce trzymaj na kołdrze, nie przykrywaj się z głową. Pod głowę nie kładź dużo poduszek, niech głowa spoczywa nisko.

Kwadransy dziennie dla zdrowia.

Pamiętaj, że zdrowy duch bywa w zdrowem ciele!



POSTAWA ZASADNICZA

Poświęć 7 minut rano i 7 minut wieczorem, najlepiej przed umyciem się, na „toaletę mięśni”. I niech ten kwadrans dla zdrowia wyznaczysz w swym „rozkładzie zajęć” każdy: chłopiec i dziewczyna, mały i duży, i niech pamięta, by 1) przed każdym ćwiczeniem przybrał postawę zasadniczą, 2) każde ćwiczenie całe wykonał z najwyższą starannością, bez pośpiechu, bez gwałtowności, 3) i ćwiczył stopniowo jedna po drugiej wszystkie części ciała, wykonując ruchy najpierw w stronę lewą, później w prawą. Każde ćwiczenie powtórzyć należy 4 do 6 razy na minutę.



1. MINUTA

Pierwsza minuta:

Ruchy głowy. Wyrabiają giętkość szyi, nadają głowie prostą, niewymuszoną postawę.



2. MINUTA

Druga minuta:

Ruchy rąk i nóg. Wyrabiają giętkość stawów, ćwiczą mięśnie, lekkość i niewymuszoną chodu.

Co innego jest ustępowanie wszystkim, a co innego narzucanie swojej osobistości. (E.)



3-cia MINUTA

Trzecia minuta:
Prostowanie pleców. Prostuje kręgosłup, rozwija klatkę piersiową.



4-ta MINUTA

Czwarta minuta:
Ćwiczenia równoważne. Wyrabiają system nerwowy, opanowanie ruchów ciała, nadają swobodę i niewymuszoną całości ciała.



5-ta MINUTA

Piąta minuta:
Ćwiczenia tułowi. Rozwijają mięśnie kręgosłupa i klatki piersiowej.



6-ta MINUTA

7-ma MINUTA

Szósta minuta:
Ćwiczenia mięśni brzusznych. Rozwijają mięśnie brzuszne, zapobiegają otyłości i przepuklinie.

Siódma minuta:
Ćwiczenia oddechowe. Zwiększają pojemność płuc i klatki piersiowej. Regulują krążenie krwi,

A	Chmury, lśniący śnieg, mgła pod słońce	0
	Morze, śnieg z bardzo jasnymi szczegółami w przedpolu i z ciemnymi szczegółami w tle; mgła ze słońcem z boku lub z tyłu	1
	Morze, śnieg ze średnio-ciemnymi szczegółami w przedpolu i z bardzo ciemnymi w tle; jaskrawo oświetlone białe budynki bez ciemnego tła; rozległe krajobrazy	2
	Morze, śnieg z bardzo ciemnymi szczegółami w przedpolu; wielkie place z jasnymi budynkami bez ciemniejszych szczegółów w przedpolu; krajobrazy z jasnym przedpołem; jasne skały; zdjęcia migawkowe z większej odległości na boisku	4
	Szerokie ulice, mniejsze place, przeciętne budynki, ciemne skały; krajobrazy ze średnio-ciemnym przedpołem; zdjęcia migawkowe ze średniej odległości na boisku; grupy w słońcu w jasnym otoczeniu	6—7
	Krajobrazy z ciemnym przedpołem (dużo jasnej zieleni); częściowo zacienione ulice; zdjęcia migawkowe bliskie na boisku; grupy i portrety na wolnym powietrzu w niezbyt ciemnym otoczeniu	8—9
	Krajobrazy z bardzo ciemnym przedpołem (dużo ciemnej zieleni); wąskie zacienione ulice; bardzo jasne wnętrza rzadkich lasów; bardzo ciemne skały; grupy i portrety na wolnym powietrzu w ciemnym otoczeniu	10—11
	Portrety (wielkie głowy) na wolnym powietrzu przy ograniczonym świetle; portrety w jasnej pracowni fotograficznej lub w pokoju tuż przy oknie; jasne wnętrza lasów i przepaści	12—13
	Portrety w pracowni malarskiej i w ciemnej pracowni fotograficznej lub w pokoju w odległości 1 m od okna; niezbyt ciemne wnętrza lasów i przepaści; krużganki, werandy (w cieniu)	14—15
	Portrety w pokoju w odległości 2 m od okna; ciemne wnętrza lasów i przepaści; jasne wnętrza (przeciętne pokoje, bardzo jasne kościoły)	16—18
	Średnio-ciemne wnętrza kościołów i t. p.	20—24
	Ciemne wnętrza kościołów i t. p.	25—30

B		Pora roku i dnia										
		Lipiec Czerwiec	Sierpień Maj	Wrze- sień Kwie- cień	Paźdz. Marzec	Listo- pad Luty	Gru- dzień Sty- czeń					
Przed pol.	Po											
	12	1	1	2	2	3	4					
11	1	1	1	2	3	4	5					
10	2	1	2	2	3	4	5					
9	3	2	2	3	4	5	6					
8	4	3	3	4	5	6	—					
7	5	3	4	5	6	—	—					
6	6	4	5	6	—	—	—					
5	7	5	6	—	—	—	—					

C	Czułość płyt	100	79	61	48	38	30	23	18	14	11
	Scheiner °	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11
Sch 20° = 32° Warnerke		—3	—2	—1,5	—1	0	0,5	1	2	2,5	3
Sch 16° = 27° Warnerke											

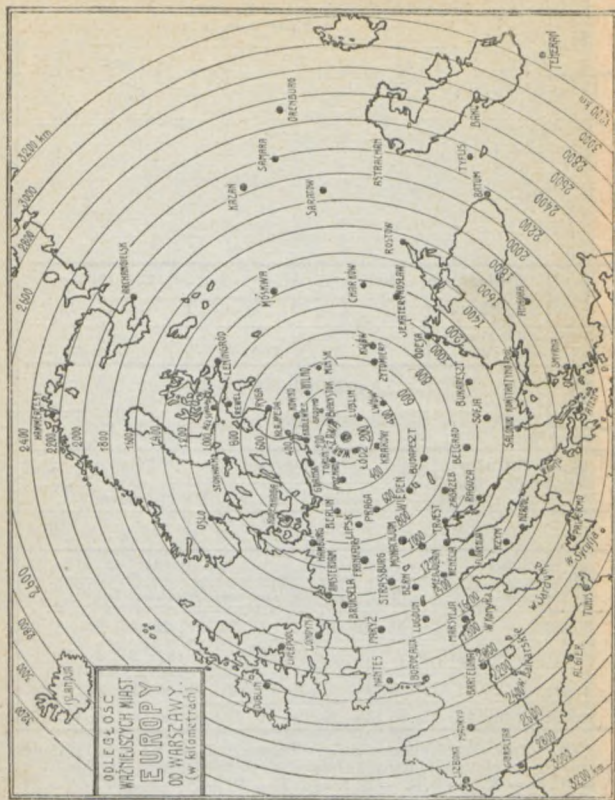
D	F:	3	4,5	5,5	6,3	7,7	9	11	12,5	16	23	32	45
	Przysłona objektywu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	11	13	15

E	Światło	Słońce przysł. chm.			Niebo po- chmurne	Ciemne chmury	
	Słońce, dużo jasn. chmur	Słoń- ce	lekko	śr.			silnie
0		1	2	3	4	5	6

F	Suma	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			
	Sek.	$\frac{1}{1000}$	$\frac{1}{800}$	$\frac{1}{600}$	$\frac{1}{400}$	$\frac{1}{300}$	$\frac{1}{200}$	$\frac{1}{150}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{75}$	$\frac{1}{50}$	$\frac{1}{35}$			
Suma	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
sek.	$\frac{1}{25}$	$\frac{1}{15}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{3}{4}$	1	1,5	2	3	4	6
Suma	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
sek.	8	12	17	25	35	50	60	90	2m	3m	4m	6m	8m	12m	17m

Przykład: W słoneczny dzień lipcowy o 5 po p. fotografujemy grupę na tle ciemnej ściany kościoła, klisze normalne, przysłona F:3 A = 10, B = 3, C = 0, D = 6, E = 1, F = 10 + 3 + 0 + 6 + 1 = 21, według tablicy F należy zdejmować $\frac{1}{3}$ sek.

Dobór papierów celobro-mowych do odbitek fot.	Miejsca jasne na kl.		silnie kryte	normalne	słabo kryte
	Miejsca silnie kryte		normalny	miękki	miękki
	ciemne na normalne		twardy	normalny	miękki
	kliszy słabo kryte		twardy	twardy	normalny



Ciepło spalania.

1 kg daje koloryj:

Torf 4.200	Alkohol 7.180	Gaz świetlny 10.600
Drzewo 4.500	Węgiel drzewny 8.080	Nafta 11.400
Węgiel brunatn. 7.000	Węgiel kamien. 8.800	Acetylen 11.900
Koks 7.100	Oliwa, łój 9.400	Wodór 34.200

Najkrótsze odległości kolejowe między 25 miejscowo- ściami w Polsce

Warszawa Białystok

233 135 Brześć n. B. (W kilometrach).

293 483 526 Bydgoszcz

230 420 463 373 Częstochowa

337 527 570 163 553 Gdańsk

253 443 486 240 157 403 Kalisz

319 509 552 452 89 631 228 Katowice

263 453 499 425 118 588 275 178 Kielce

365 555 598 534 135 710 307 79 217 Kraków

194 295 170 487 329 531 447 389 211 320 Lublin

459 463 328 752 478 796 712 422 476 343 332 Lwów

140 330 373 293 260 456 113 249 195 295 334 Łódź

440 345 210 733 575 777 693 635 457 566 246 Luck

486 296 285 779 716 823 739 805 749 851 455 604 626 475 Nowogródek

146 336 379 297 84 532 489 173 199 219 340 603 76 586 632 Piotrków

312 502 619 134 239 313 439 318 357 397 580 740 252 752 798 323 Poznań

390 580 623 216 605 53 505 676 644 755 635 849 509 830 876 536 366 Puck

179 301 211 421 202 584 359 262 84 301 127 472 191 373 496 195 443 569 Radom

599 603 468 892 618 936 852 562 616 483 472 140 654 428 744 745 880 989 612 Stanisławów

600 604 469 893 619 937 853 563 617 484 473 141 655 327 643 746 881 990 613 144 Tarnopol

245 435 478 48 342 211 280 422 377 538 439 704 245 685 731 391 141 264 373 844 845 Toruń

430 240 378 723 660 767 683 749 693 795 535 725 570 496 171 576 816 820 541 865 764 675 Wilno

691 695 569 984 710 1028 944 654 708 575 564 232 746 520 836 837 972 1081 704 92 236 936 957 Zakopane

528 718 761 694 298 873 470 242 380 163 483 506 458 729 1014 382 560 918 464 646 647 701 958 738 Worochla

Cena biletów: W pierwszej rubryce — kilometry, w drugiej —
cena biletu trzeciej klasy poc. osob., w trzeciej — dopłata do rozp.

5 0.28 1.40	110	5.52 2.60	320	14.80 4.60	850 29.00 7.60
10 0.52 1.40	120	6.00 2.60	340	15.60 4.60	900 30.00 7.60
20 1.00 1.40	130	6.52 2.60	360	16.40 4.60	950 31.00 8.00
30 1.52 1.40	140	7.00 2.60	380	17.20 4.60	1000 32.00 8.00
40 2.00 1.40	150	7.52 2.60	400	18.00 5.40	
50 2.52 1.40	160	8.00 2.60	450	19.52 5.40	W klasie drugiej
60 3.00 1.40	170	8.52 2.60	500	21.00 5.40	dopłaty są 1 1/2
70 3.52 1.40	180	9.00 2.60	550	22.52 6.00	razą, w pierw-
80 4.00 1.40	190	9.52 2.60	600	24.00 6.00	szej 2 1/2 razy
90 4.52 1.40	200	10.00 2.60	650	25.00 6.60	większe. W kla-
100 5.00 1.40	220	10.80 3.60	700	26.00 6.60	sie czwartej (e-
	240	11.60 3.60	750	27.00 7.00	na biletu wyno-
	260	12.40 3.60	800	28.00 7.00	si 2 1/3 biletu kla-
	280	13.20 3.60			sy trzeciej.
	300	14.00 3.60			

Lódź

Luck

Nowogródek

Piotrków

Poznań

Puck

Radom

Stanisławów

Tarnopol

Toruń

Wilno

Zakopane

Worochla

Pierwiastki i logarytmy liczb 1—10.

L		$\sqrt{}$	$\sqrt[3]{}$	lg
1	1,000 0000	1,000 0000	1,000 0000	0,000 0000
2	0,500 0000	1,414 2136	1,259 9210	0,301 0300
3	0,333 3333	1,732 0508	1,442 2496	0,477 1213
4	0,250 0000	2,000 0000	1,587 4011	0,602 0600
5	0,200 0000	2,236 0680	1,709 9759	0,698 9700
6	0,166 6667	2,449 4897	1,817 1206	0,778 1513
7	0,142 8571	2,645 7513	1,912 9312	0,845 0980
8	0,125 0000	2,828 4271	2,000 0000	0,903 0900
9	0,111 1111	3,000 0000	2,080 0838	0,954 2425
10	0,100 0000	3,162 2777	2,154 4347	1,000 0000

Kwadraty i sześciiany liczb od 1—100.

a	a^2	a^3	a	a^2	a^3	a	a^2	a^3
1	1	1	35	1225	42 875	69	4761	328 509
2	4	8	36	1296	46 656	70	4900	343 000
3	9	27	37	1369	50 653	71	5041	357 911
4	16	64	38	1444	54 872	72	5184	373 248
5	25	125	39	1521	59 319	73	5329	389 017
6	36	216	40	1600	64 000	74	5476	405 224
7	49	343	41	1681	68 921	75	5625	421 875
8	64	512	42	1764	74 088	76	5776	438 976
9	81	729	43	1849	79 507	77	5929	456 533
10	100	1 000	44	1936	85 184	78	6084	474 552
11	121	1 331	45	2025	91 125	79	6241	493 039
12	144	1 728	46	2116	97 336	80	6400	512 000
13	169	2 197	47	2209	103 823	81	6561	531 441
14	196	2 744	48	2304	110 592	82	6724	551 368
15	225	3 375	49	2401	117 649	83	6889	571 787
16	256	4 096	50	2500	125 000	84	7056	592 704
17	289	4 913	51	2601	132 651	85	7225	614 125
18	324	5 832	52	2704	140 608	86	7396	636 056
19	361	6 859	53	2809	148 877	87	7569	658 503
20	400	8 000	54	2916	157 464	88	7744	681 472
21	441	9 261	55	3025	166 375	89	7921	704 969
22	484	10 648	56	3136	175 616	90	8100	729 000
23	529	12 167	57	3249	185 193	91	8281	753 571
24	576	13 824	58	3364	195 112	92	8464	778 688
25	625	15 625	59	3481	205 379	93	8649	804 357
26	676	17 576	60	3600	216 000	94	8836	830 584
27	729	19 683	61	3721	226 981	95	9025	857 375
28	784	21 952	62	3844	238 328	96	9216	884 736
29	841	24 389	63	3969	250 047	97	9409	912 673
30	900	27 000	64	4096	262 144	98	9604	941 192
31	961	29 791	65	4225	274 625	99	9801	970 299
32	1024	32 768	66	4356	287 496	100	10000	1000 000
33	1089	35 937	67	4489	300 763			
34	1156	39 304	68	4624	314 432			

Tabliczka mnożenia.

Odnajdź mnożną w poziomym, mnożnik w pionowym szeregu, na przecięciu szeregów — iloczyn.

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	33	36	39	42	45	48	51	54	57	60	63	66	68	72
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40	44	48	52	56	60	64	68	72	76	80	84	88	92	96
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84	90	96	102	108	114	120	126	132	138	144
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70	77	84	91	98	105	112	119	126	133	140	147	154	161	168
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80	88	96	104	112	120	128	136	144	152	160	168	176	184	192
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90	99	108	117	126	135	144	153	162	171	180	189	198	207	216
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140	150	160	170	180	190	200	210	220	230	240
11	22	33	44	55	66	77	88	99	110	121	132	143	154	165	176	187	198	209	220	231	242	253	264
12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144	156	168	180	192	204	216	228	240	252	264	276	288
13	26	39	52	65	78	91	104	117	130	143	156	169	182	195	208	221	234	247	260	273	286	299	312
14	28	42	56	70	84	98	112	126	140	154	168	182	196	210	224	238	252	266	280	294	308	322	336
15	30	45	60	75	90	105	120	135	150	165	180	195	210	225	240	255	270	285	300	315	330	345	360
16	32	48	64	80	96	112	128	144	160	176	192	208	224	240	256	272	288	304	320	336	352	368	384
17	34	51	68	85	102	119	135	153	170	187	204	221	238	255	272	289	306	323	340	357	374	391	408
18	36	54	72	90	108	126	144	162	180	198	216	234	252	270	288	306	324	342	360	378	396	414	432
19	38	57	76	95	114	133	152	171	190	209	228	247	266	285	304	323	342	361	380	399	418	437	458
20	40	60	80	100	120	140	160	180	200	220	240	260	280	300	320	340	360	380	400	420	440	460	480
21	42	63	84	105	126	147	168	189	210	231	252	273	294	315	336	357	378	399	420	441	462	483	504
22	44	66	88	110	132	154	176	198	220	242	264	286	308	330	352	374	396	418	440	462	484	506	528
23	46	69	92	115	138	161	184	207	230	253	276	299	322	345	368	391	414	437	460	483	506	529	552
24	48	72	96	120	144	168	192	216	240	264	288	312	336	360	384	408	432	458	480	504	528	552	576

Adresy.

Do adresów częściej używanych należy mieć osobny zeszytik alfabetyczny. Tu zapisuj tylko adresy chwilowo potrzebne, co najwyżej na ten rok.

Niema takiej sprawy, w której dobra wola stron nie znalazłaby pokojowego wyjścia. (N. i. ż.)

Spis rzeczy.

- A** Adresy 188
 Apteczka 16
 Armja polska 99
 Armje na świecie 98
 Astronomja 114
B Barometr 53
 Barwy nar. 157, 170
 Bézarda kompas 132
 Biblioteka - katalog 34
 Biblioteki w Polsce 158
 Bieg, szybkość 26
 Bogactwa P. 56
 Bóstwa gr. i rz. 169
 Budowle najw. 163
C Chmur rodzaje 135
 Chodzić po ulicach 47
 Cudów świata siedem 37, 132
 Cyfry rzymskie 169
 Czas na świecie 120, 175
 Czasopisma w P. 113
 Czasu rachuba 175
 Czcionki druk. 165
 Części świata 80
 Człowiek, ciało 147
 „ rany 149
 „ śmiertelność 149, 150
 Człowiek, wzrost, waga 148
 Czytać jak 32, 158
 Czytania, dziennik 36
D Długi państw. 65
 Dnia długość 117, 179
 Dni do pamięci 4
 Drogi wodne w P. 54
 Dzienniki najw. 164
F Fotografja, tabe-
 1. 182
G Gdańsk, do 55,
 z 63
 Geodezyjne wielk. P. 119
 Gęstość ciał 168
 Gimnast. codz. 180
 Głowy państwa 107, 109
 Godło narod. P. 157
 Górnictwo w P. 61
 Góry najw. 81
 „ w P. 54
 Gospodarstwa w. w P. 59
 Granice 48, 78
 Gwiazdy 116
H Harcerstwo, dzieje 138, prawo 139, liczba 139
 Hutnictwo w P. 61
 Hymny narod. obce 172
 Hymn narod. P. 104
I Inwentarz żywy 56
J Jeziora w P. 54
 Języki, geneal. 166
 „ świata 85
K „ Kalend. bież. 5
 „ hist. 174
 „ skróć. 192
 „ wiecz. 70
 Kalendarza użycie 10
 Kanaly międzym. 164
 Kapiel 131
 Kobiety na św. 85
 Kolegów spis 44
 Koleje na św. 100, 162
 „ taryfa 185
 „ w P. 62
 Kompas B. zarda 132
 „ w nocy 24
 „ zegarek 24
 Konstytucja P. 90
 Korespondencja 38, 40
 Krok zmierzyć 23
 Królowie polscy 107
 Książka, dz. lekt. 36
 „ jak się obch. 35
 Księżyc 115
 Kwadraty liczb 186
L Lasy w P. 56
 Łądy 80
 Lekarski por. 14
 Lekcyj rozkład 28, 142
 Lekka atletyka, sr. wycz. 25
 Lektury dz. 36
 Listy, jak pisać 38
 Logarytmy liczb 1-10, 186
 Lodowa pokrywa 83
 Lotnictwo, hist. 161
 „ w P. 63
 Ludność P. 50
 „ państw 78, 89
 „ świata 85, 88
 „ zawód 93
M Majątek narod. 64
 „ państw. w P. 64
 Mapy na wyc. 130
 Marsz obliczyć 23
 Mężczyźni na św. 85
 Miary w P. 112
 Miast na św. rozwój 94
 „ w E. ocl. g. 1. 4
 „ w P. odlegl. 185
 Miejsce P. na św. 87
 Miesiące nazwy 173
 Ministrowie w P. 15
 Monety, jedn. obce 153/7
 Morse'a znaki 18
 Morza 80, 82
 Mosty najw. 162
 Muchy 95, 103
N Narodowości w P. 52
 Narody na św. 86
 Nauczycieli spis 43
O Obszar państw 78, 88
 Obszar Polski 50
 Oceny szkolne 42, 154
 Oddychanie 46, 147
 Odległość obliczyć 136
 Odżywianie się 127, 128, 144
 Okręty najw. 164
 Opady deszczu 133

Jedyną dobrą, choć niezawsze łatwą polityką jest wszechstronne stosowanie zasady wymiany usług. (*Szkic programu.*)

Ordery w P. 157
P Panujący na św. 109
 Panujący w P. 107
 Państwa najw. 88
 Parlamenty 92
 Pierwiastki liczb 1-10, 186
 Pieśń poranna i wieczorna 12
 Plamy usunąć 178
 Planety 114
 Pociągu szybkość 137
 Poczta na św. 39
 „ taryfa 41
 „ w P. 62
 Pokarmów wart. 146
 Polacy poza P. 51
 Polska na św. 87
 Polska w obc. jęz. 13
 Położenie Polski 48
 Południki 118
 Poradnik lekarski 14
 Porty najw. 162
 Pracownicy państw. 79
 Prezydent P. 106
 Prus 1, 110
 Przedmowa 2
 Przemysł w P. 60
 Przyroda, co się dzieje 13, 19, 27, 37, 49, 59, 67, 79, 87, 95, 103, 112, 113
 Przyroda, 99 spostrzeżeń 72
R Rachunki 68, 122, 176
 Radjotechnika, hist. 160
 Rasy na świecie 86
 Religje na świecie 84

Religje w P. 52
 Rok, liczenie 6., 175
 „ 1927 66
 Roślin życie 152
 Rota 111
 Rozbiory Polski 49
 Rozkład lekcji 28, 142
 „ zajęć 9
 Rozmowa na odl. 20
 Równoleżniki 118
 Rzeki na świecie 82
S Semafore 21
 Słońce 114
 Spalania ciepło 134
 Sport — średnie wycz. 25
 Strzelecki alfabet 32
 Sześciiany liczb 1-100, 186
 Szkoły średnie w P. 140
 Szybkość biegu 26
 „ pociągu 137
 Śnieg wieczny 83
 Święta narod. o. 108
 „ „ p. 104
 „ ruchome 101
T Tabl. mnożenia 187
 Taryfa kol. 185
 Taryfa poczt. 41
 Temperat. na św. 121
 Termometry 151
 Topnienia temp. 168
 Tunele 164
 Turystyczne przyk. 22
U Ubranie wyc. 124
 Uczyć się, jak 31
 Umysłowa praca 30
 Uniwersytety w P. 159
 Uwagi o Kalend. 137
 Użycie Kalendarza 10
 „ ziemi 56

W Warszawa 76
 Wiadomości o mnie 8
 Wiatrów tabl. 134
 Widnokrag 17
 Wielkość P. 48
 Wojny św. skutki 96
 Wojsko w P. 99
 Wulkany 112
 Wycieczki: apteczka 16, co brać 126, kąpiel 131, kompas 24, 132, lekarski por. 14, mapy 130, odżywianie się 127, przyk. tur. 22, ubranie 124, żywność 128
 Wyznania w P. 52
Z Zająć rozkład 9
 Zakaźne choroby 151
 Zamarzania temp. 168
 Zasiwey 59
 Zawód ludn. na św. 93
 Zdrowie, gimn. 180
 „ pamiętaj: 21, 27, 33, 40, 67, 100, 112, 113, 131, 149, 159, 173, 180
 Zegarek kompas 24
 Ziemia 80, 115
 Ziemi użycie 56
 Ziemiopłody 58
 Złote myśli 11
 Złoto na św. 61
 Zwierząt życie 152
 „ „Życie pocziwie“ 141
 Żydzi na św. 53
 Żniwa na św. 165
 Żywność na wyc. 128.

Roczniki Kalendarza Iskier stanowią małą encyklopedję, należy je więc przechowywać. Kto nie ma roczników I i II (na r. 1924/5 i 1925/6, niech je kupi. A zarazem niech każdy zastanawia się, co jest najbardziej pożądane w nowym roczniku.

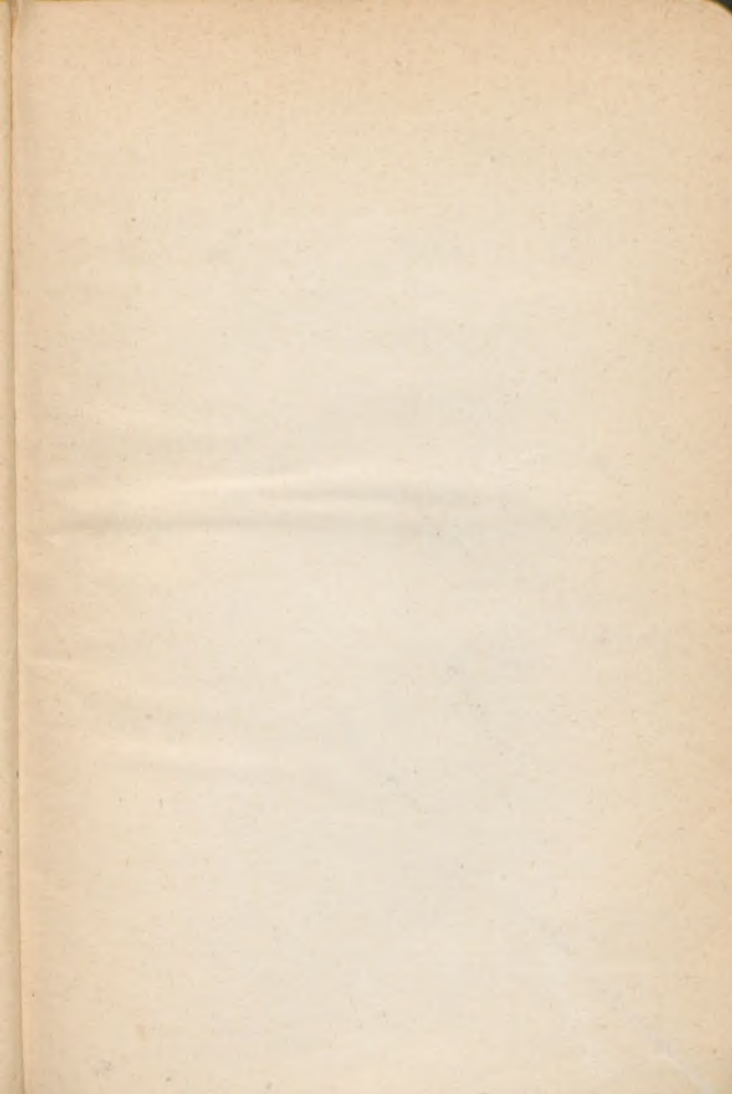
Nadsyłajcie uwagi o Kalendarzu do dnia 1 września 1927 roku. Warszawa, Warecka 14, Redakcja „Iskier“.

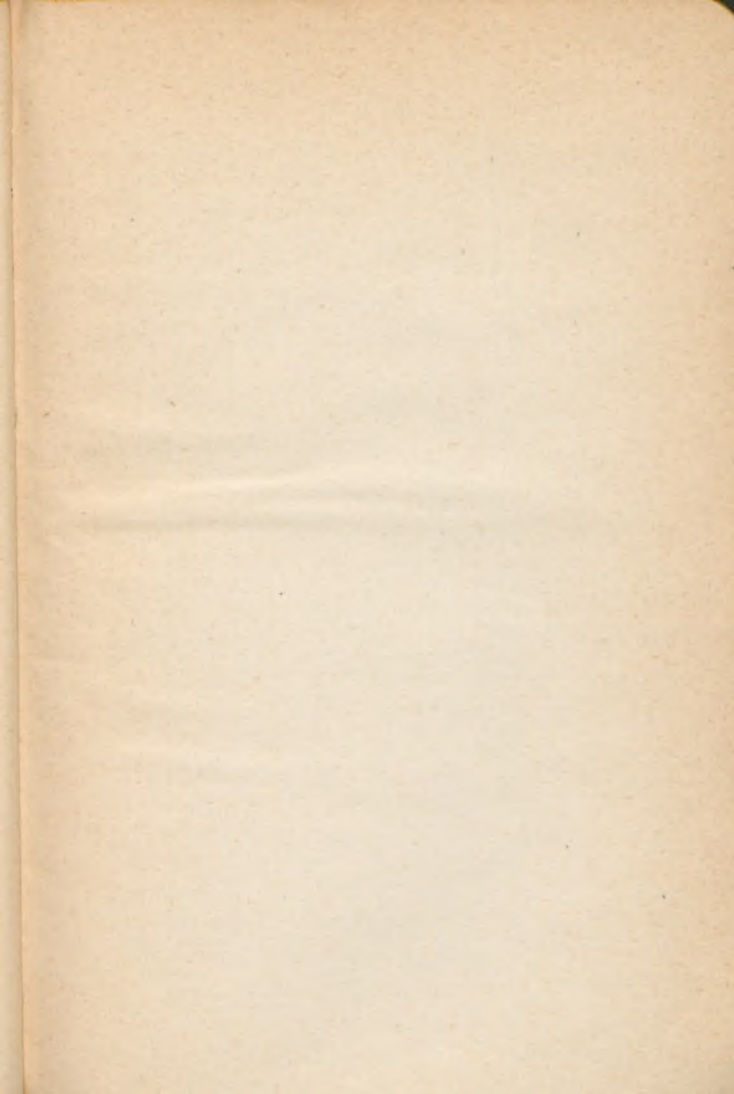
O dostrzeżonych błędach zawiadam autora.

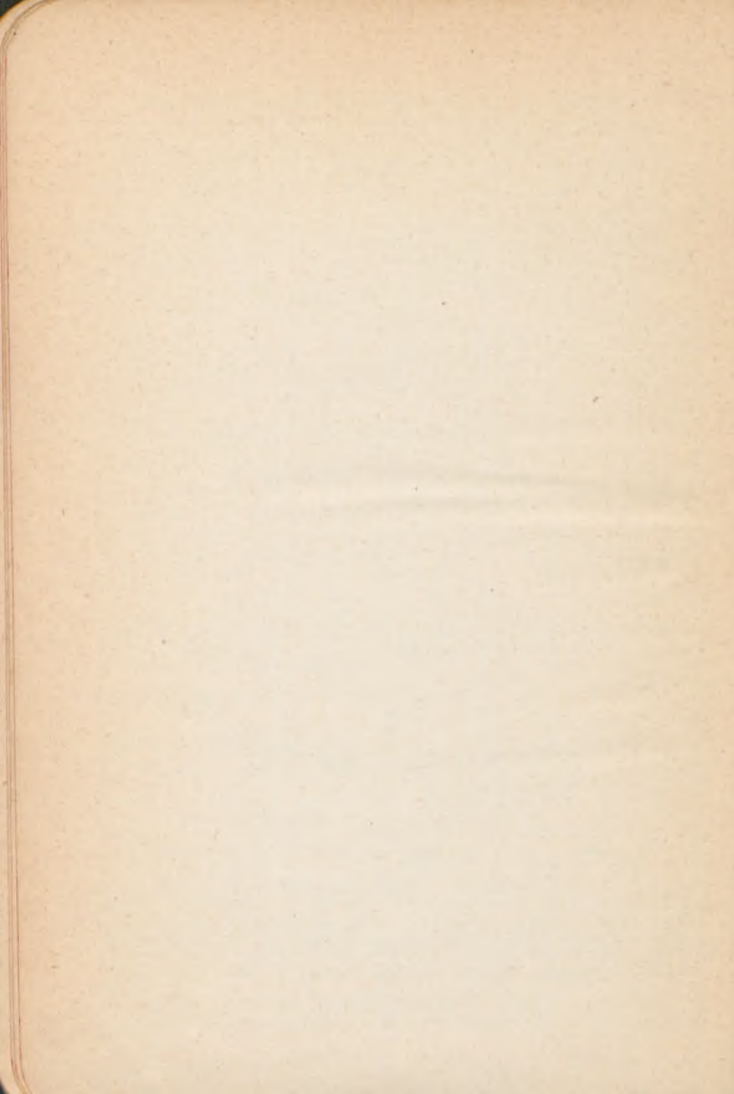
Skrócony kalendarzyk na rok 1926-27.

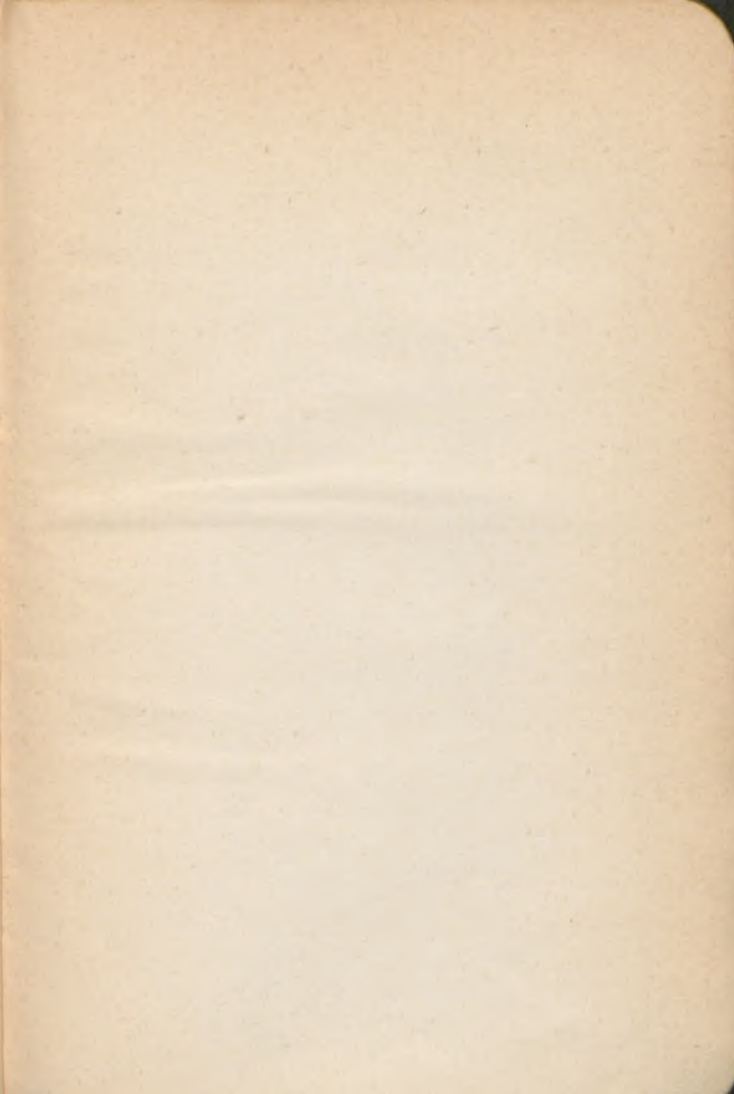
P	W	Ś	G	P	S	N	P	W	Ś	G	P	S	N	P	W	Ś	G	P	S	N
Lipiec 1926							Styczeń 1927							Lipiec 1927						
			1	2	3	4						1	2					1	2	3
5	6	7	8	9	10	11	3	4	5	6	7	8	9	4	5	6	7	8	9	10
12	13	14	15	16	17	18	10	11	12	13	14	15	16	11	12	13	14	15	16	17
19	20	21	22	23	24	25	17	18	19	20	21	22	23	18	19	20	21	22	23	24
26	27	28	29	30	31		24	25	26	27	28	29	30	25	26	27	28	29	30	31
							31													
Sierpień							Luty							Sierpień						
						1		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7
2	3	4	5	6	7	8	7	8	9	10	11	12	13	8	9	10	11	12	13	14
9	10	11	12	13	14	15	14	15	16	17	18	19	20	15	16	17	18	19	20	21
16	17	18	19	20	21	22	21	22	23	24	25	26	27	22	23	24	25	26	27	28
23	24	25	26	27	28	29	28							29	30	31				
30	31																			
Wrzesień							Marzec							Wrzesień						
			1	2	3	4		1	2	3	4	5	6				1	2	3	4
6	7	8	9	10	11	12	7	8	9	10	11	12	13	5	6	7	8	9	10	11
13	14	15	16	17	18	19	14	15	16	17	18	19	20	12	13	14	15	16	17	18
20	21	22	23	24	25	26	21	22	23	24	25	26	27	19	20	21	22	23	24	25
27	28	29	30				28	29	30	31				16	17	18	19	20	21	22
Październik							Kwiecień							Październik						
				1	2	3					1	2	3						1	2
4	5	6	7	8	9	10	4	5	6	7	8	9	10	3	4	5	6	7	8	9
11	12	13	14	15	16	17	11	12	13	14	15	16	17	10	11	12	13	14	15	16
18	19	20	21	22	23	24	18	19	20	21	22	23	24	17	18	19	20	21	22	23
25	26	27	28	29	30	31	25	26	27	28	29	30		24	25	26	27	28	29	30
														31						
Listopad							Maj							Listopad						
	1	2	3	4	5	6						1			1	2	3	4	5	6
8	9	10	11	12	13	14	2	3	4	5	6	7	8	7	8	9	10	11	12	13
15	16	17	18	19	20	21	9	10	11	12	13	14	15	14	15	16	17	18	19	20
22	23	24	25	26	27	28	16	17	18	19	20	21	22	21	22	23	24	25	26	27
29	30						23	24	25	26	27	28	29	28	29	30				
							30	31												
Grudzień							Czerwiec							Grudzień						
			1	2	3	4					1	2	3					1	2	3
6	7	8	9	10	11	12	6	7	8	9	10	11	12	5	6	7	8	9	10	11
13	14	15	16	17	18	19	13	14	15	16	17	18	19	12	13	14	15	16	17	18
20	21	22	23	24	25	26	20	21	22	23	24	25	26	19	20	21	22	23	24	25
27	28	29	30	31			27	28	29	30				26	27	28	29	30	31	

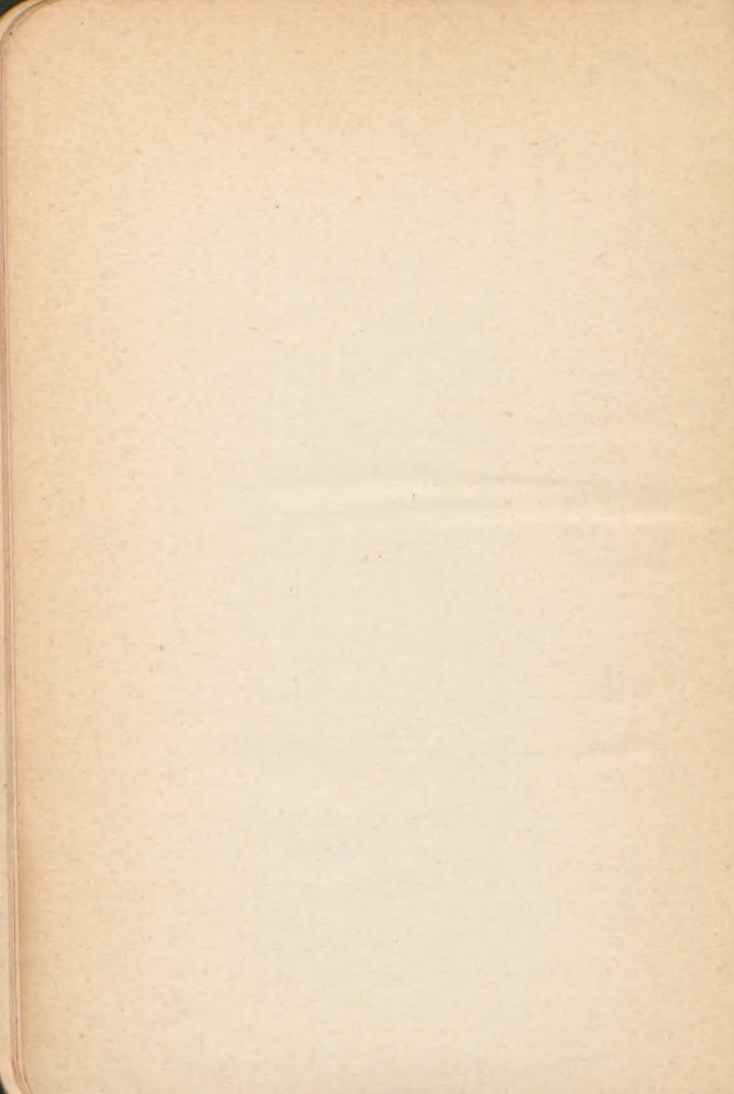
Czy Twój znajomi wiedzą, że masz KALENDARZ „ISKIER”?

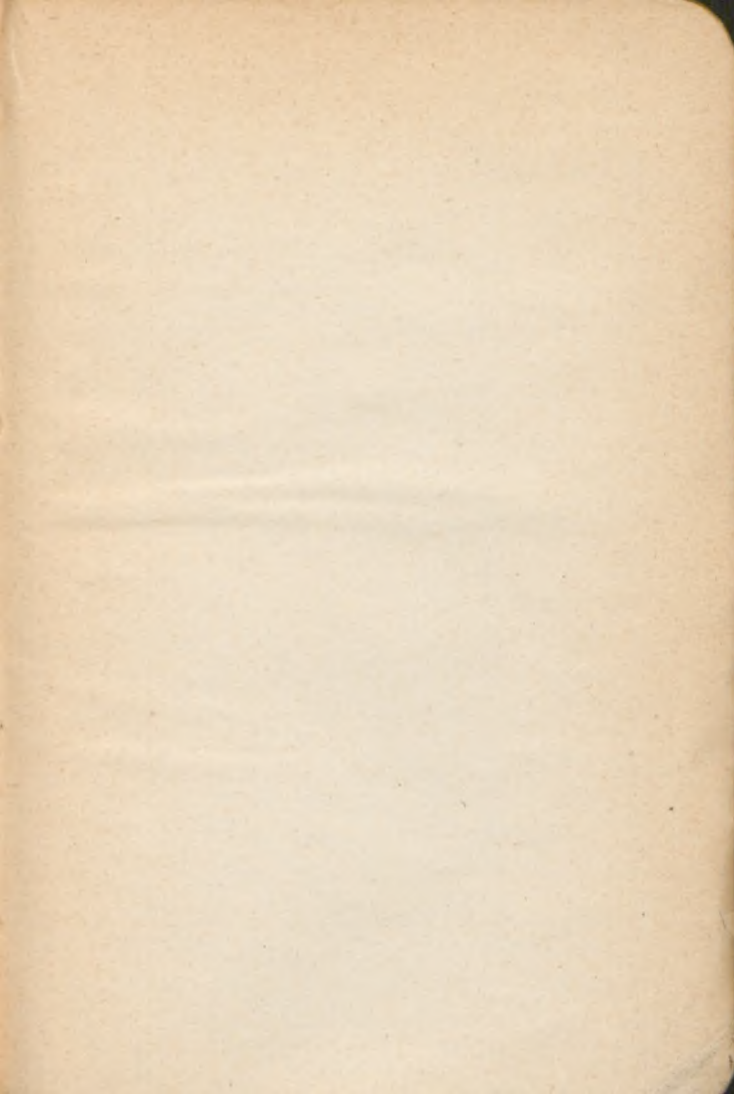


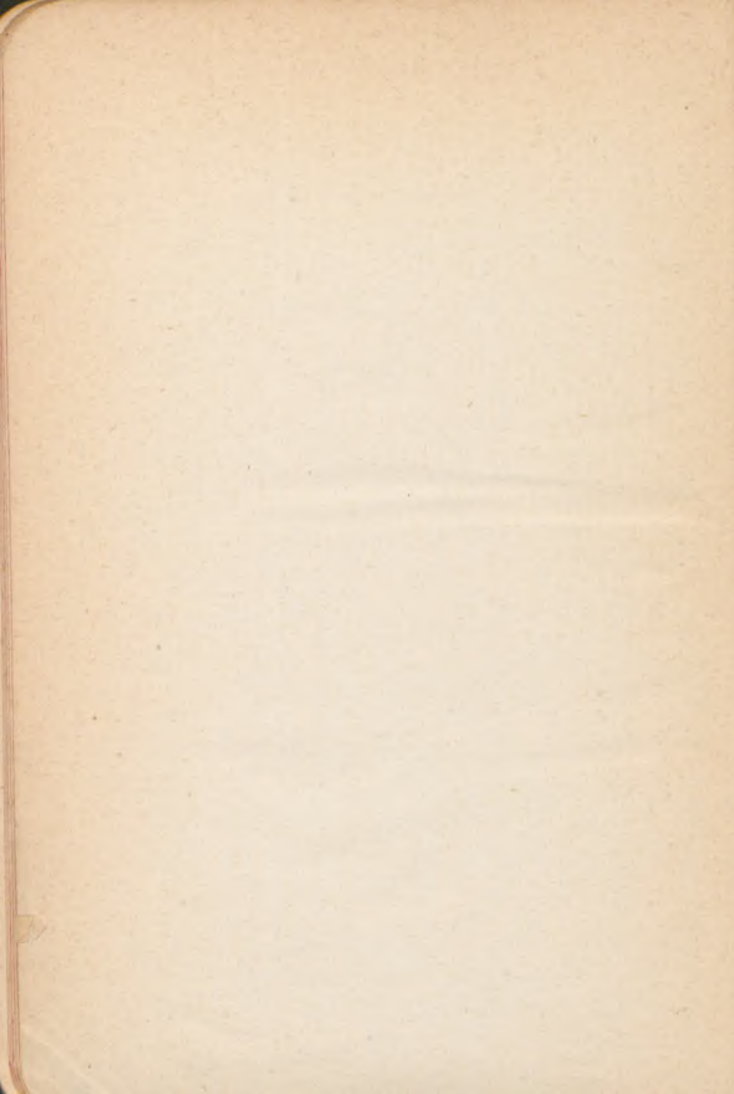


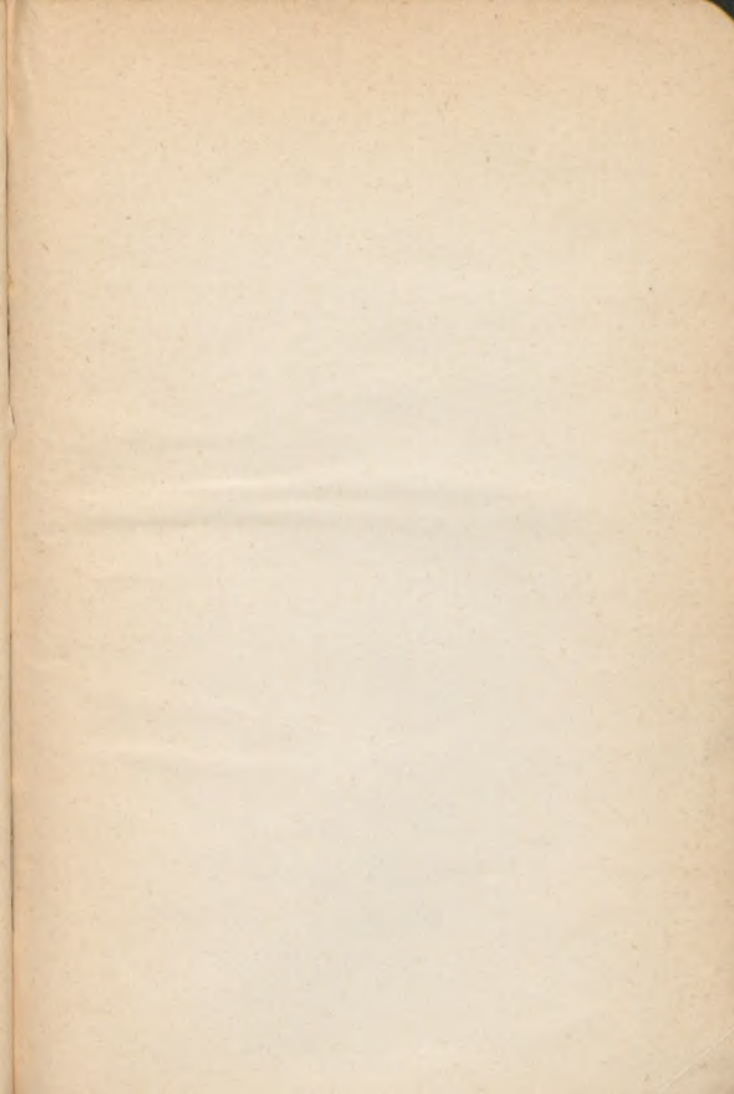


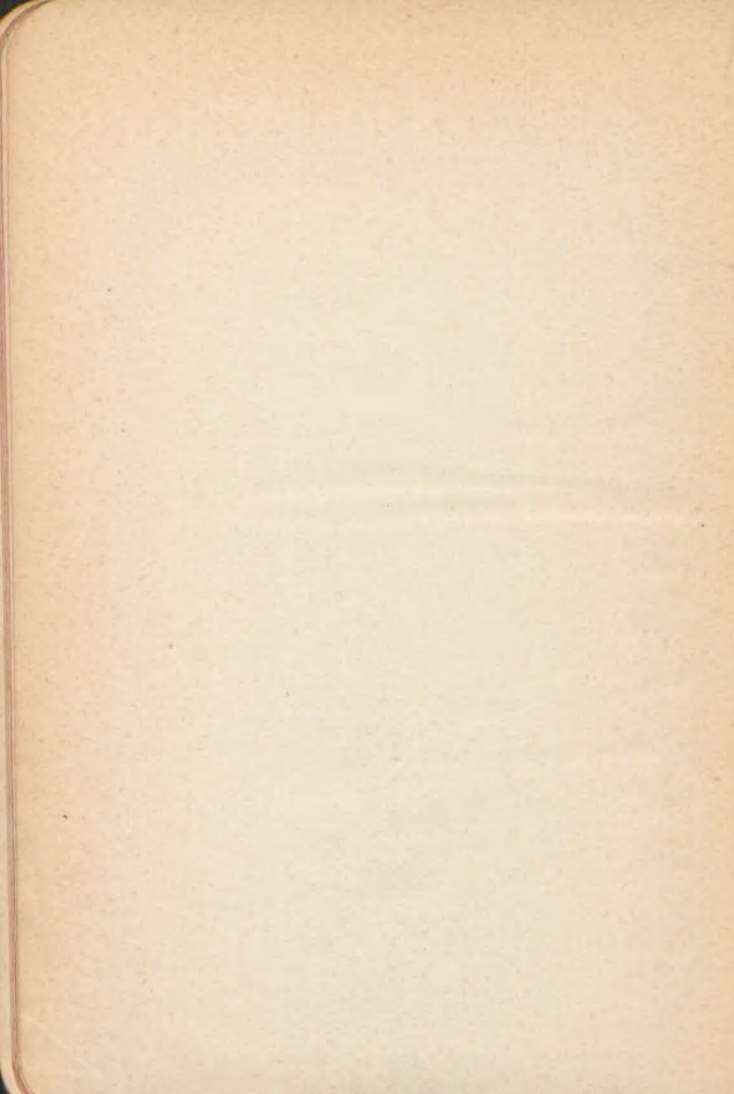


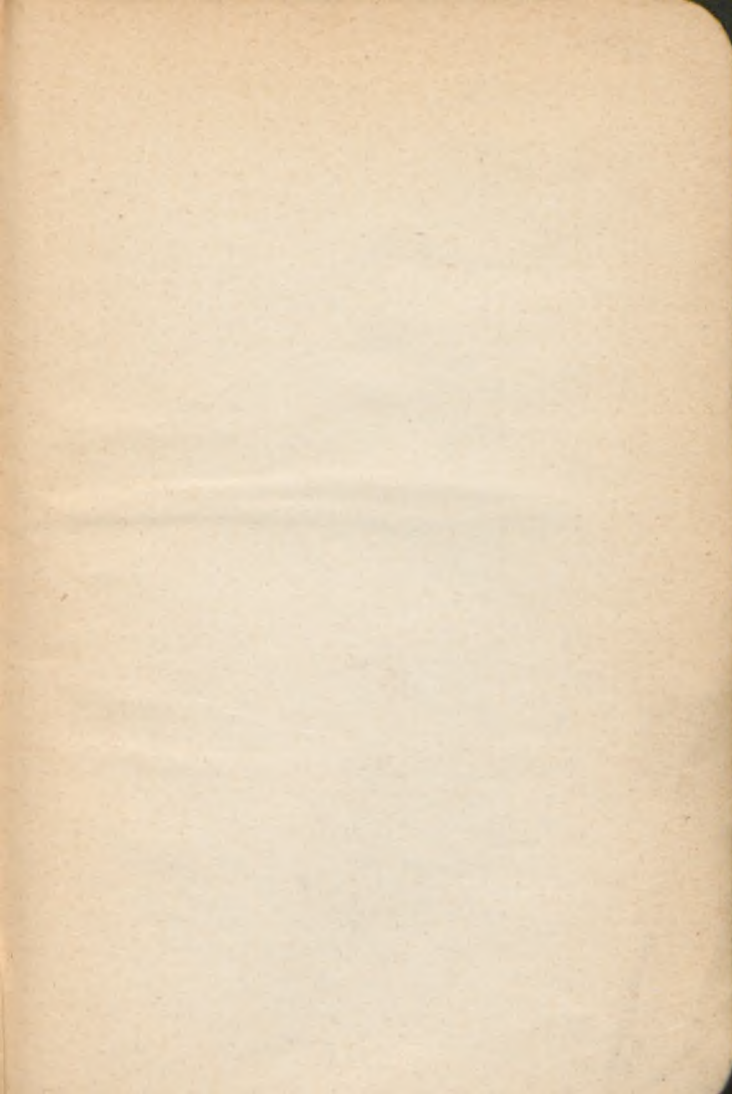


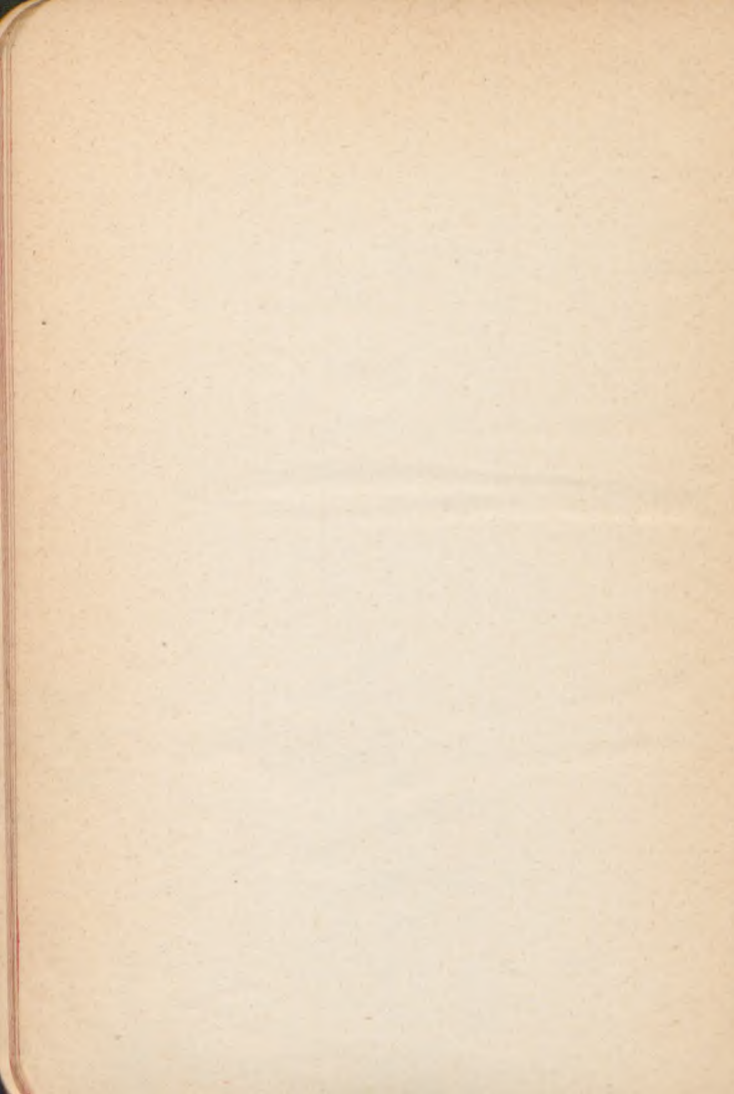


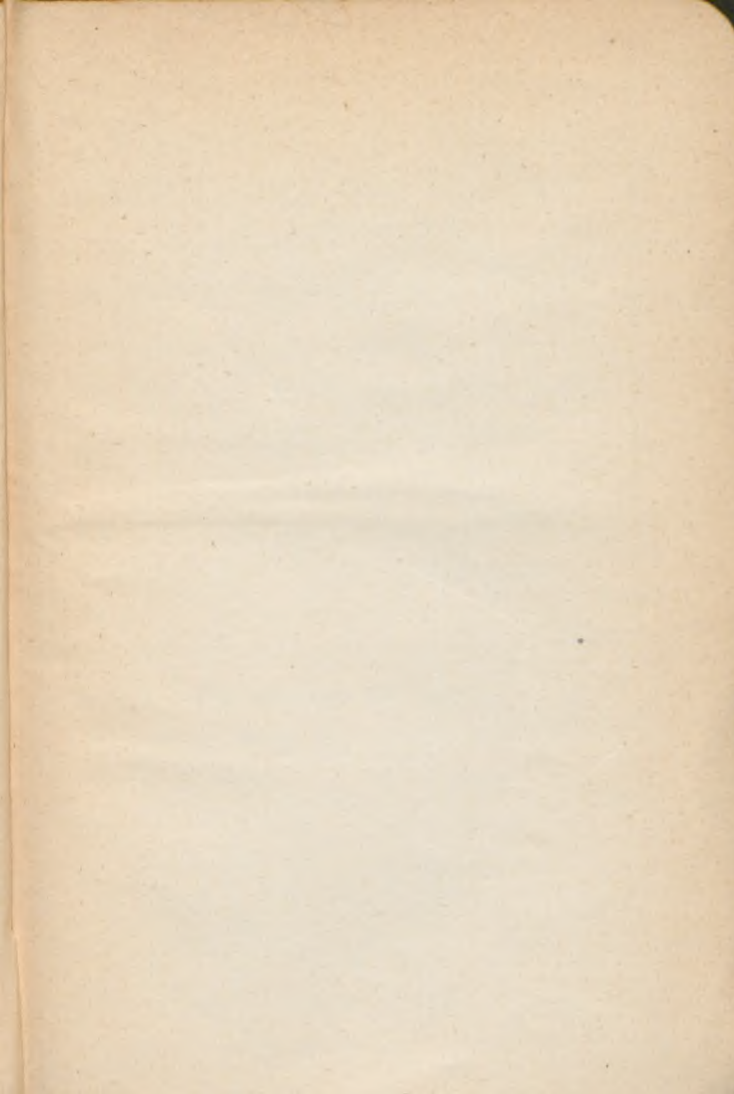


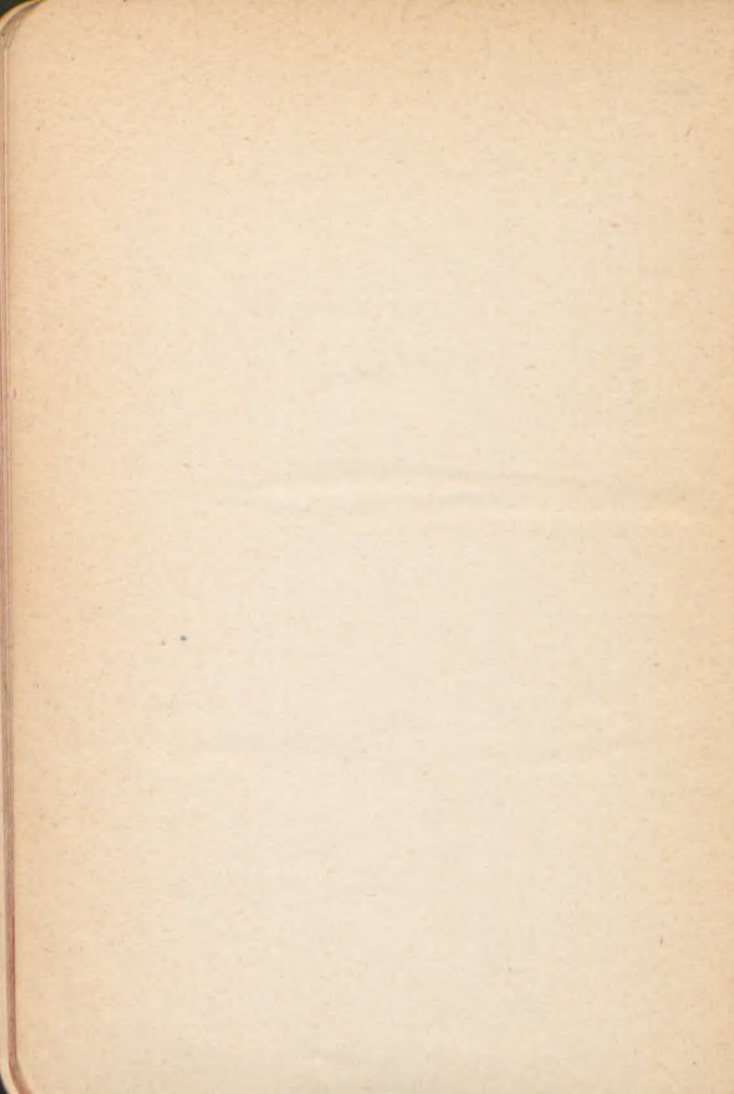












STAYNER-ATLAS

THE STAYNER-ATLAS
OF THE
UNITED STATES
AND
CANADA

STAYNER-ATLAS

THE STAYNER-ATLAS
OF THE
UNITED STATES
AND
CANADA

THE STAYNER-ATLAS
OF THE
UNITED STATES
AND
CANADA

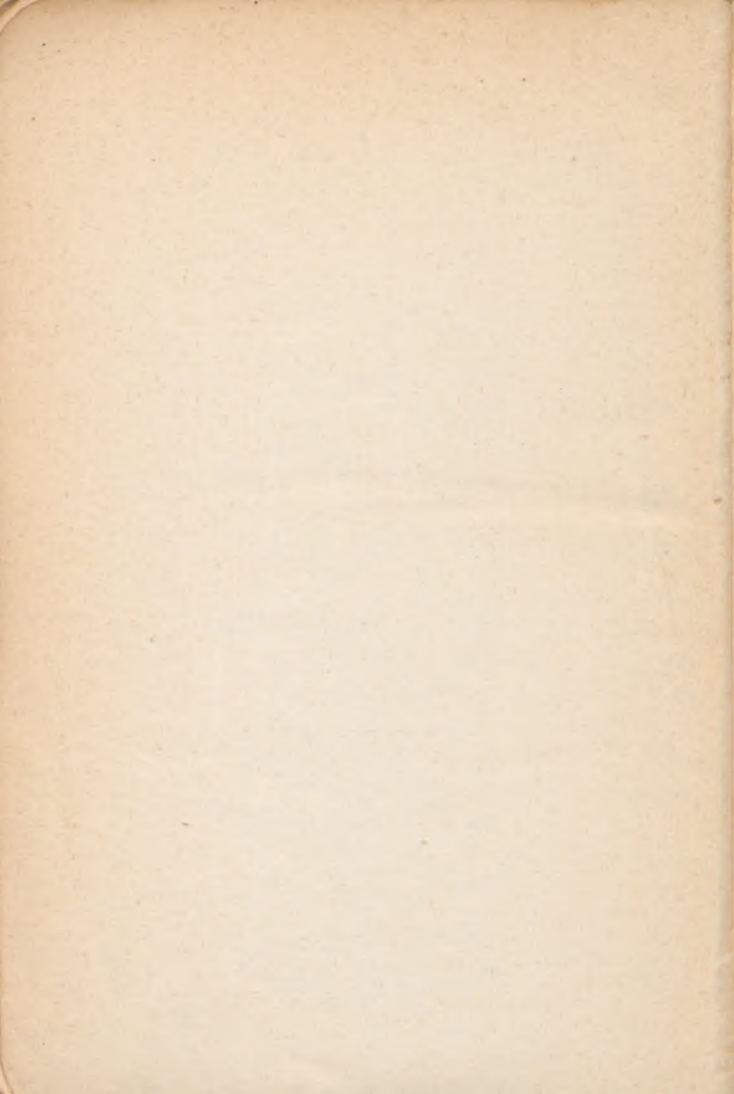
THE STAYNER-ATLAS
OF THE
UNITED STATES
AND
CANADA

THE STAYNER-ATLAS
OF THE
UNITED STATES
AND
CANADA

THE STAYNER-ATLAS
OF THE
UNITED STATES
AND
CANADA

THE STAYNER-ATLAS
OF THE
UNITED STATES
AND
CANADA

THE STAYNER-ATLAS
OF THE
UNITED STATES
AND
CANADA



KSIĄŻNICA-ATLAS

ZJEDNOCZONE ZAKŁADY KARTOGRAF. I WYDAWN.
TOW. NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDN. I WYŻSZ., SP. AKC.

LWÓW, CZARNIECKIEGO 12.
WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 59.

Największa wytwórnia podręczników szkolnych, map, oraz atlasów. Własne zakłady cynkograficzne, litograficzne i kartograficzne
— — — — — Własne księgarnie. — — — — —

KSIĄŻNICA-ATLAS

OPRÓCZ „ISKIER”
WYDAJE DLA STARSZEJ MŁODZIEŻY

„PRZYRODĘ I TECHNIKĘ”

czasopismo, poświęcone zagadnieniom przyrodniczym i ich zastosowaniu, bardzo bogato ilustrowane. Rocznie 10 zeszyt.

PRENUMERATA ROCZNA Z PRZESYŁKĄ ŻŁ. 8.40,
ADMINISTRACJA — LWÓW, CZARNIECKIEGO 12.

Jak mierzyć bez miary?

Niezawsze masz pod ręką miarę, więc zanotuj sobie następujące wymiary, które mogą ci się wtedy przydać:

Wysokość ciała bez obuwia.....	cm., w obuwiu.....	cm.
Wysokość ciała od ziemi do oczów		cm.
Rozłożone ramiona do końców palców środk. (sążeń).....		cm.
Jak wysoko mogą sięgnąć ręka		cm.
Długość ramienia.....	cm., ramienia + szerokość piersi.....	cm.
Od końca wielkiego palca ręki do końca małego		cm.
Od końca wielkiego palca ręki do końca środk.		cm.
Od końca wielkiego palca ręki do końca wskazuj.		cm.
Długość wyprostowanego palca środkowego		cm.
Długość podeszwy buta		cm.
Średnia długość kroku (.....kroków w 1 min.)		cm.

Hektary	Dziesiąt.	Morgi
1	0,915	1,786
1,092	1	1,951
0,560	0,512	1

Mila angielska kw. = 640 akrów = 259 ha; *yard* = 3 furlongi kw. = 30 akrów = 12,14 ha; *akr* = 40,5 a.

Diesiątina rosyjska = 2400 sążni kw.

Sążeń polski sześc. = 2 sągi drzewa = 5,16 m³. *Lokieć* sześc. = 3 m³. *Tonna rejest. angielska* = 100 stóp³ = 2,83 m³; tonna okrętowa angielska = 42 stopy³ = 1,19 m³. *Sążeń pruski* sześc. = 108 stóp³ = 3,34 m³. *Sążeń rosyjski* = 9,7 m³.

Litr (kwarta)	Wiadro ros.	Garniec
1	0,081	0,305
12,299	1	3,750
3,280	0,266	1

Hektolitr (hl) = 10 dekalitrów = 100 litrów (l).
Korzec = 32 garncom = 128 l; *beczka* = 25 garncom = 100 l; *garniec* = 4 kwarty = 16 kwaterek = 32 półkwaterek.

Korzec małopolski = 123 l.
Last angielski = 2 tonny = 10 Imperial Quarters = 20 combs = 80 bushels (buszli) = 2910 l; *buszel* = 4 peks = 8 gallonów = 36,4 l; *gallon* = 4 kwarty = 8 pints = 4,5 l.

Wiadro austriackie = 40 miarom = 160 W. Seidel (kufel) = 56,6 l (kufel = 0,35 l).
Orzhoft pruski = 3 wiadra = 180 kwart = 206 l.
Beczka rosyjska = 40 wiader = 400 sztofów = 800 butelek = 4000 czarek = 492 l.

Laszt rosyjski zboża = 16 ćwierci = 128 czetwieryków = 1024 garnce = 3358 l (garniec = 3,28 l).

Kilogram	Funt ros.	Funt pol.
1	2,442	2,466
0,409	1	0,990
0,405	1,009	1

Tonna (t) = 10 centnarów metrycznych = 1000 kilogramów; *centnar metryczny (q)*, quintal = 100 kg; *kilogram (kg)* = 10 hektogramom (hg) = 100 dekagramom (dkg) = 1000 gramom (g); *gram* = 10 decygramom (dg) = 100 centygramom (cg) = 1000 miligramom (mg).

Centnar nowopolski = 4 kamienie = 100 funtów = 40,5 kg.
Funt polski = 16 uncjy = 32 luty = 128 drachm = 384 skrupuły = 9216 granów (lut = 12,67 g).

Funt aptekarski = funt norymberski = $\frac{48}{100}$ grzywny kolońskiej = 12 uncjy = 96 drachm = 192 skrupuły = 3840 granów = 8064 dole = 358,5 g.

Dukat złota (dawny holenderski) = 3,454 g; karat = 205,9 mg.
Funt angielski = 16 uncjy = 256 drachm = 7000 troygrains = 453,6 g.

Funt austriacki = 32 luty = 128 quintel = 960 W. Gran = 560 g.
Pud rosyjski = 40 funtom = 16,38 kg; *funt* = 32 luty = 96 złotych = 9216 doli. = 244,2 g.

Cisnienie atmosferyczne = 1,0305 kg na 1 cm² = 16,278 funtów ros. na 1 cal² = 14,657 funtów ang. na 1 cal².

BIBLIOTeka
UMCS
LUBLIN

Metry	Sążnie rosyjskie	Sążnie nowopolskie	Arszyny	Łokcie nowopol.	Stopy ang.	Pręt
1	0,469	0,579	1,406	1,736	3,380	0,231
2,134	1	1,235	3	3,704	7	0,494
1,728	0,810	1	2,430	3	5,669	0,400
0,711	0,333	0,412	1	1,235	2,333	0,165
0,576	0,270	0,333	1,810	1	1,890	0,133
0,305	0,143	0,176	0,429	0,529	1	0,176
4,320	2,024	2,500	6,074	7,500	14,173	1

Łokieć małopolski = 0,764 łokcia wiedeńskiego = 0,594 m.

Łokieć krakowski = 0,766 łokcia wiedeńskiego = 0,596 m.

Miary nowopolskie były w użyciu od 1818 do 1849 roku.

Stopnie równika	Kilometry	Wiorsty	Mile geograf.	Mile morskie (węzły)	Mile angielskie
1	111,3	104,3	15	60	69,2
0,00898	1	0,937	0,135	0,539	0,621
0,00958	1,067	1	0,143	0,575	0,662
0,06667	7,420	6,956	1	4	4,610
0,01667	1,852	1,739	0,250	1	1,153
0,01446	1,609	1,507	0,217	0,867	1

Mila polska = 8 stajom = 8,534 km. — **Mila austriacka** = 4000 W. Klafter (sążni wiedeńskich) = 7,586 km. — **Mila pruska** = 2000 Ruten (prętów) = 2400 Fuss (stóp) = 7,532 km. — **Mila niemiecka** = 7,5 km. — **Lieue francuska** = 2281 toises (sążni) = 4,445 km. — **Lieue morska francuska** = 2851 toises = 5,557 km. — **Mila rumuńska** = 4000 stiejen = 7,848 km. — **Berri tureckie** = 1,476 km. — **Ri japońskie** = 36 cze = 4,9 km. — **Czang chiński** = 10 czi = 100 tsu = 0,318 km. **Faresang perski** = 6,7 km. — **Yote syjamski** = 15,2 km.

Kilometr = 1000 metrów, metr = 10 decymetrów; decymetr = 10 centymetrów, centymetr = 10 milimetrów, milimetr = 1000 mikronów (km, m, dm, cm, mm, mikron). **Wiorsta** = 500 sążni, sążen = 3 arszyny = 7 stóp (fut), arszyn = 16 werszków = 28 cali (diujm), cal = 10 linij; stopa = 12 cali. **Pręt polski** = 15 stopom = 7,5 łokcia = 2,5 sążnia (= 4,320 m), sążen nowopolski = 3 łokciom = 6 stopom, łokieć = 2 stopom, stopa = 12 calom, cal = 12 linjom, (linja = 2 mm). **Mila angielska** = 8 furlongs (staje), furlongs = 10 chains (łańcuch), chain = 4 poles lub perches (pręt) = 11 fathoms (sążen), fathom = 2 yards, yard = 3 foots (stopa), stopa = 12 inches (cal), cal = 12 lines (linja).

Metr³ piasku = 1310 kg, drzewa sosnowego = 320 kg, koksu = 360 kg, śniegu świeżego = 80 kg, węgla kamiennego = 700 kg, żwiru = 1560 kg.

Biblioteka Uniwersytetu
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
w Lublinie

4827

CZASOPISMA

1926/27

